

292/2013 Sb.

ZÁKON

ze dne 12. září 2013

o zvláštních řízeních soudních

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

OBEČNÁ ČÁST

§ 1

Úvodní ustanovení

(1) Podle tohoto zákona projednávají a rozhodují soudy právní věci stanovené v tomto zákoně.

(2) Nestanoví-li tento zákon jinak, použije se občanský soudní řád.

(3) Nevyplyvá-li z povahy jednotlivých ustanovení něco jiného, použijí se ustanovení tohoto zákona vedle občanského soudního řádu.

§ 2

Řízení upravená tímto zákonem

Tento zákon upravuje řízení

- a) o podpůrných opatřeních a ve věcech svéprávnosti,
- b) ve věcech nezvěstnosti a smrti,
- c) o přivolení k zásahu do integrity,
- d) ve věcech přípustnosti převzetí nebo držení v ústavech,
- e) o některých otázkách týkajících se právnických osob a svěřenského fondu,
- f) o pozůstalosti,
- g) o úschovách,
- h) o umoření listin,
- i) ve věcech kapitálového trhu,
- j) o předběžném souhlasu s provedením šetření ve věcech ochrany hospodářské soutěže,
- k) o nahrazení souhlasu zástupce samosprávné komory k seznámení se s obsahem listin,
- l) o plnění povinností z předběžného opatření Evropského soudu pro lidská práva,
- m) ve věcech voleb zaměstnanců,

n) o soudním prodeji zástavy,

o) o zákazu výkonu práv spojených s účastnickými cennými papíry,

p) ve věcech manželských a partnerských,

q) ve věci ochrany proti domácímu násilí,

r) o určení a popření rodičovství,

s) ve věcech osvojení,

t) ve věcech péče soudu o nezletilé,

u) v některých věcech výkonu rozhodnutí.

§ 3

Věcná příslušnost

(1) Pro řízení v prvním stupni jsou příslušné okresní soudy, nestanoví-li zákon jinak.

(2) Krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně

a) ve statusových věcech právnických osob, včetně jejich zrušení a likvidace, jmenování a odvolávání členů jejich orgánů nebo likvidátora, přeměn a otázek statusu veřejné prospěšnosti,

b) ve věcech opatrovnictví právnických osob,

c) o úschovách za účelem splnění dluhu poskytnout dorovnání protiplnění nebo náhradu škody více osobám na základě rozhodnutí soudu podle zákona o obchodních korporacích nebo zákona o přeměnách obchodních společností a družstev (dále jen „povinná úschova“),

d) ve věcech kapitálového trhu,

e) o předběžném souhlasu s provedením šetření ve věcech ochrany hospodářské soutěže,

f) o nahrazení souhlasu zástupce České advokátní komory nebo Komory daňových poradců k seznámení se s obsahem listin.

§ 4

Místní příslušnost

(1) Pro řízení je příslušný obecný soud osoby, v jejímž zájmu se řízení koná, nestanoví-li tento zákon jinak.

(2) Obecným soudem nezletilého účastníka, který není plně svéprávný (dále jen „nezletilý“), je soud, v jehož obvodu má nezletilý na základě dohody rodičů nebo rozhodnutí soudu, popřípadě jiných rozhodujících skutečností, své bydliště.

§ 5

Přenesení příslušnosti

Změní-li se v řízení ve věcech péče soudu o nezletilé, ve věcech opatrovnických a v řízení o svéprávnosti okolnosti, podle nichž se posuzuje příslušnost, může příslušný soud přenést svoji příslušnost na jiný soud, je-li to v zájmu nezletilého, opatrovance nebo osoby, o jejíž svéprávnosti se rozhoduje. Jestliže soud, na nějž byla příslušnost přenesena, s přenesením nesouhlasí, předloží věc k rozhodnutí, pokud otázka přenesení příslušnosti nebyla již odvolacím soudem rozhodnuta, svému nadřízenému soudu; rozhodnutím tohoto soudu je vázán i soud, který příslušnost přenesl.

§ 6

Účastníci řízení

(1) V řízení, které může být zahájeno i bez návrhu, je účastníkem řízení (dále jen „účastník“) navrhovatel a ten, o jehož právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno.

(2) Účastníkem je také navrhovatel a ten, kterého zákon za účastníka označuje.

§ 7

Přibrání účastníka a ukončení účasti na řízení

(1) Jestliže někdo z těch, o jejichž právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno, se neúčastní řízení od jeho zahájení, soud, jakmile se o něm dozví, jej přibere do řízení jako účastníka. Proti takovému usnesení není odvolání přípustné.

(2) Jestliže se řízení účastní ten, o jehož právech nebo povinnostech se v řízení nejedná, soud usnesením jeho účast v řízení ukončí.

§ 8

Oprávnění státního zastupitelství

(1) Státní zastupitelství může vstoupit do zahájeného řízení

a) ve věcech osvojení, a to do části, ve které je rozhodováno o tom, zda je třeba souhlasu rodičů k osvojení,

b) ve věcech péče soudu o nezletilé, jde-li o uložení zvláštního opatření při výchově dítěte, o ústavní výchovu, o určení data narození nebo jde-li o pozastavení, omezení nebo zbavení rodičovské odpovědnosti nebo jejího výkonu,

c) ve věci ochrany proti domácímu násilí,

d) o svéprávnosti,

e) o prohlášení za mrtvého,

f) o určení data smrti,

g) ve věcech vyslovení přípustnosti převzetí nebo držení v ústavu zdravotnické péče (dále jen „zdravotní ústav“) nebo vyslovení nepřípustnosti držení v zařízení sociálních služeb,

h) o umoření listin,

i) o některých otázkách týkajících se právnických osob.

(2) Ve věcech uvedených v odstavci 1 písm. b) až e) a g) může státní zastupitelství podat návrh na zahájení řízení.

§ 9

Smírné řešení

Soud vede účastníky k nalezení smírného řešení. Za tím účelem je informuje o možnostech mimosoudního smírního nebo mediačního jednání.

§ 10

Dohoda o předmětu řízení

(1) Pokud je mezi účastníky uzavřena dohoda o předmětu řízení, sepíše soud o takovém úkonu protokol. Dokud není protokol podepsán všemi účastníky, soud k dohodě nepřihlíží.

(2) Jestliže se dohoda podle odstavce 1 schvaluje formou usnesení a účastníci se vzdali práva na odvolání, nemusí usnesení obsahovat odůvodnění.

§ 11

Doručení

Jestliže je podle obsahu spisu zřejmé, že účastník nebo jeho zástupce se z omluvitelného důvodu neseznámil s písemností, soud rozhodne o neúčinnosti doručení této písemnosti i bez návrhu.

§ 12

Předběžná opatření

(1) Lze-li zahájit řízení i bez návrhu, lze nařídit bez návrhu i předběžné opatření; to neplatí v řízení o pozůstalosti.

(2) V usnesení o nařízení předběžného opatření uloží soud navrhovateli, aby ve lhůtě, kterou mu určí, podal u soudu návrh na zahájení řízení; to neplatí, může-li být řízení ve věci zahájeno i bez návrhu.

(3) Složení jistoty k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by vznikla předběžným opatřením, se nevyžaduje, jde-li o předběžné opatření, které může soud nařídit i bez návrhu, ve věci ochrany proti domácímu násilí nebo ve věci výživného.

§ 13

Zahájení řízení

(1) Řízení se zahajuje i bez návrhu, není-li zákonem stanoveno, že lze řízení zahájit jen na návrh. Soud řízení zahájí bezodkladně poté, co se dozví o skutečnostech rozhodných pro vedení řízení podle tohoto zákona.

(2) O zahájení řízení bez návrhu vydá soud usnesení, které doručí účastníkům do vlastních rukou, nestanoví-li zákon jinak. Řízení je zahájeno dnem, kdy takové usnesení bylo vydáno.

(3) Proti usnesení o zahájení řízení bez návrhu není odvolání přípustné.

§ 14

Zahájení řízení ústně do protokolu

Ústně do protokolu je možné učinit návrh na zahájení řízení a návrh na nařízení výkonu rozhodnutí, jen jde-li o řízení, které lze zahájit i bez návrhu nebo jde-li o řízení o povolení uzavřít manželství, řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí, řízení o určení a popření rodičovství a řízení ve věcech osvojení.

§ 15

Neúčinnost zpětvzetí návrhu

Vezme-li navrhovatel návrh na zahájení řízení zpět, soud může rozhodnout o neúčinnosti tohoto zpětvzetí, jsou-li splněny podmínky pro zahájení řízení i bez návrhu.

§ 16

Zastavení řízení

Odpadne-li důvod pro vedení řízení, soud řízení zastaví i bez návrhu.

§ 17

Vyloučení přípravného jednání

Soud nevede přípravné jednání.

§ 18

Jiný soudní rok

(1) Považuje-li to soud za vhodné, svolá k přípravě a projednání věci jiný soudní rok a přizve k němu účastníky. Při jiném soudním roku dá soud účastníkům prostor, aby se k věci vyjádřili, nebo zjistí jejich stanoviska jiným vhodným způsobem. Dokazování lze při jiném soudním roku provádět, jen je-li to účelné a umožňuje-li to povaha věci.

(2) Způsob, místo a průběh jiného soudního roku určuje předseda senátu opatřením. Jiný soudní rok se může konat mimo soudní budovu nebo mimo obvyklou úřední dobu soudu. Z jiného soudního roku může předseda senátu vyloučit veřejnost.

§ 19

Jednání

K projednání věci samé soud nařídí jednání, ledaže tento zákon stanoví, že jednání není třeba nařizovat.

§ 20

Průběh řízení

(1) Soud je povinen zjistit všechny skutečnosti důležité pro rozhodnutí. Přitom není omezen na skutečnosti, které uvádějí účastníci.

(2) Účastník může uvádět rozhodné skutečnosti a označovat důkazy až do vydání nebo vyhlášení rozhodnutí. Tím není dotčeno právo účastníka uvádět nové skutečnosti a důkazy v odvolacím řízení.

(3) Nelze mít za to, že nedostavením se účastníka k jednání či nepodání písemného vyjádření k výzvě soudu se určité skutečnosti pokládají za prokázané či že účastník nárok uznal; to nebrání soudu, aby účastníka vyzval k vyjádření se o určitém procesním návrhu s připojením doložky, že nevyjádří-li se do určité lhůty, bude se mít za to, že s návrhem souhlasí.

(4) V řízení, jehož účastníkem je nezletilý, který je schopen pochopit situaci, soud postupuje tak, aby nezletilý dostal potřebné informace o soudním řízení a byl informován o možných důsledcích vyhovění svému názoru i důsledcích soudního rozhodnutí.

§ 21

Dokazování

Soud provede i jiné důkazy potřebné ke zjištění skutkového stavu, než byly účastníky navrhovány.

§ 22

Výslech účastníka

Výslech účastníků je možné nařídit vždy, je-li toho ke zjištění skutkového stavu třeba. Souhlas účastníka se nevyžaduje.

§ 23

Náhrada nákladů řízení

Bylo-li možné zahájit řízení i bez návrhu a v řízení ve statusových věcech manželských a partnerských, nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení podle výsledku řízení. Náhradu nákladů řízení lze přiznat, odůvodňují-li to okolnosti případu.

§ 24

Sankční opatření

Soud může uložit náhradu nákladů řízení zcela nebo částečně tomu, kdo podal návrh na zahájení řízení, ačkoli šlo o svévolné a zjevně bezúspěšné uplatňování práva.

§ 25

Rozhodnutí

(1) Soud rozhoduje ve věci samé usnesením, nestanoví-li zákon jinak.

(2) V řízení nelze rozhodnout rozsudkem pro uznání, rozsudkem pro zmeškání ani platebním rozkazem.

§ 26

Překročení návrhu

Soud může překročit návrhy účastníků a přisoudit něco jiného nebo více, než čeho se domáhají, jestliže řízení bylo možno zahájit i bez návrhu.

§ 27

Závaznost výroku rozsudku

Výrok pravomocného rozsudku, kterým bylo rozhodnuto o statusové věci fyzické nebo právnické osoby, je závazný pro každého.

§ 28

Odvolací řízení

(1) V odvolacím řízení mohou být uváděny nové skutečnosti a důkazy, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně. K novým skutečnostem nebo důkazům odvolací soud přihlédne, i když nebyly uplatněny.

(2) Bylo-li řízení možné zahájit i bez návrhu, odvolací soud není vázán mezemi, ve kterých se odvolatel domáhá přezkoumání rozhodnutí.

(3) Rozhodnutí lze přezkoumat i tehdy, pokud nebyl v odvolání ani přes výzvu odvolací důvod uplatněn.

§ 29

Žaloba na obnovu řízení a pro zmatečnost

Při povolení obnovy řízení nebo zrušení napadeného rozhodnutí na základě žaloby pro zmatečnost není soud vázán mezemi, ve kterých se účastník domáhá přezkoumání rozhodnutí, bylo-li možné zahájit řízení i bez návrhu.

§ 30

Dovolání

(1) Dovolání není přípustné proti rozhodnutí podle hlavy páté části druhé tohoto zákona, ledaže jde o rozsudek o omezení nebo zbavení rodičovské odpovědnosti, pozastavení nebo omezení jejího výkonu, o určení nebo popření rodičovství nebo o nezrušitelné osvojení.

(2) Dovolací soud není vázán rozsahem dovolacích návrhů ve věcech, v nichž lze zahájit řízení bez návrhu.

ČÁST DRUHÁ

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

HLAVA I

ŘÍZENÍ O NĚKTERÝCH OTÁZKÁCH TÝKAJÍCÍCH SE FYZICKÝCH OSOB

Díl 1

Řízení o podpůrných opatřeních a řízení ve věcech svéprávnosti

Oddíl 1

Řízení o některých podpůrných opatřeních

§ 31

Předmět řízení

V řízení soud rozhoduje zejména o

- a) splnění podmínky v předběžném prohlášení,
- b) změně nebo zrušení předběžného prohlášení,
- c) schválení smlouvy o nápomoci,
- d) odvolání podpůrce,
- e) schválení zastoupení členem domácnosti.

§ 32

Zahájení řízení

(1) O schválení smlouvy o nápomoci lze rozhodnout jen na návrh podporovaného nebo podpůrce.

(2) K návrhu podle odstavce 1 musí být přiložena smlouva o nápomoci; není-li smlouva uzavřena v písemné formě, musí být její podstatný obsah zachycen v návrhu.

§ 33

Průběh řízení

Jde-li v řízení o schválení zastoupení členem domácnosti, soud nařídí k projednání věci jednání jen tehdy, navrhne-li to účastník nebo je-li to nezbytné.

Oddíl 2

Řízení o svéprávnosti

§ 34

Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný obecný soud toho, o jehož svéprávnosti se rozhoduje. Je-li tato osoba bez svého souhlasu umístěna ve zdravotním ústavu nebo je-li umístěna v zařízení uvedeném v § 84, je příslušný soud, v jehož obvodu je tento ústav.

§ 35

Zahájení řízení

(1) Návrh na zahájení řízení o omezení nebo vrácení svéprávnosti může podat též zdravotní ústav.

(2) Z návrhu musí vyplývat, z jakých skutkových a právních důvodů považuje navrhovatel návrh za důvodný a že užití mírnějších a méně omezujících opatření není možné. Nepodal-li návrh na zahájení řízení státní orgán nebo zdravotní ústav, může soud uložit navrhovateli, aby do přiměřené lhůty předložil lékařskou zprávu o duševním stavu osoby, o jejíž svéprávnost se jedná (dále jen „posuzovaný“); není-li v této lhůtě lékařská zpráva předložena, soud zastaví řízení.

(3) Návrh na zrušení nebo změnu rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto o omezení svéprávnosti, může podat i ten, komu byla omezena svéprávnost. Jestliže však soud jeho návrh opakovaně zamítl a nelze-li očekávat zlepšení jeho stavu, může soud rozhodnout, že mu toto právo

po přiměřenou dobu, nejdéle však po dobu 6 měsíců ode dne právní moci tohoto rozhodnutí, nepřísluší.

§ 36

Informování o zahájení řízení

Stejnopis návrhu na zahájení řízení nebo usnesení o zahájení řízení o omezení nebo vrácení svéprávnosti toho, kdo je advokátem, notářem, soudním exekutorem, soudcem, státním zástupcem, insolvenčním správcem, zapsaným mediátorem, znalcem nebo tlumočnickem, doručí soud bez odkladu též ministru spravedlnosti a příslušné komoře.

§ 37

Zastoupení

(1) Soud jmenuje posuzovanému opatrovníka. To nebrání tomu, aby si posuzovaný zvolil zmocněnce, a to i bez souhlasu opatrovníka. O tom a o svých dalších procesních právech a povinnostech musí být posuzovaný poučen.

(2) Jsou-li úkony opatrovníka a zvoleného zmocněnce v rozporu, posoudí soud, který z úkonů je v zájmu posuzovaného.

§ 38

Průběh řízení

(1) Soud vyslechne posuzovaného, znalce, podle okolností ošetřujícího lékaře posuzovaného, jeho opatrovníka a provede popřípadě další vhodné důkazy.

(2) Od výslechu posuzovaného může soud upustit, nelze-li tento výslech provést vůbec nebo bez újmy pro zdravotní stav posuzovaného; soud však posuzovaného vždy zhlédne. Pokud posuzovaný sám požádá, aby byl vyslechnut, soud ho vyslechne.

(3) Na návrh znalce může soud nařídit, aby posuzovaný byl po dobu nejvýše 4 týdnů vyšetřován ve zdravotním ústavu, jestliže je to nezbytně třeba k vyšetření zdravotního stavu a nelze-li toho dosáhnout jinak.

§ 39

Posouzení mírnějších opatření

Má-li soud za to, že vzhledem k zájmům posuzovaného postačuje mírnější a méně omezující opatření, může v průběhu řízení rozhodnout zejména o schválení smlouvy o nápomoci, schválení zastoupení členem domácnosti nebo jmenování opatrovníka.

§ 40

Rozhodnutí

(1) Soud rozhoduje rozsudkem.

(2) V rozsudku, jímž se omezuje svéprávnost, vymezí soud rozsah, v jakém způsobilost posuzovaného samostatně právně jednat omezil, a popřípadě dobu, po kterou účinky omezení trvají.

§ 41

Sdělení rozhodnutí posuzovanému

Soud učiní i jiná vhodná opatření, aby se posuzovaný mohl vhodnou formou s obsahem rozhodnutí seznámit a měl je k dispozici.

§ 42

Zrušení rozsudku

Soud rozsudek zruší, jestliže později vyjde najevo, že pro omezení svéprávnosti nebyly podmínky.

§ 43

Náklady řízení

(1) Náklady řízení platí stát. Neplatí však náklady právního zastoupení, s výjimkou nákladů soudem jmenovaného opatrovníka pro řízení.

(2) Lze-li to spravedlivě žádat, přizná soud státu náhradu proti tomu, o jehož svéprávnost v řízení šlo.

Oddíl 3

Řízení ve věcech opatrovnictví člověka

§ 44

Místní příslušnost

(1) S výjimkou řízení podle § 46 je pro řízení příslušný soud, v jehož obvodu má opatrovanec bydliště.

(2) Je-li opatrovanec neznámého pobytu nebo nepřítomný, je příslušný soud, v jehož obvodu má opatrovanec majetek.

§ 45

Zahájení řízení

(1) O jmenování a odvolání opatrovníka osobě, jejíž zdravotní stav jí při správě jmění nebo při hájení jejích práv působí obtíže, je možné rozhodnout jen na návrh této osoby.

(2) O zjištění vůle opatrovance, kterému byl jmenován opatrovník podle odstavce 1, je možné rozhodnout jen na návrh opatrovníka.

§ 46

Spojení řízení

(1) Nebylo-li řízení o svéprávnosti zastaveno podle § 35 odst. 2, soud zahájí řízení ve věcech opatrovnictví člověka a řízení spojí.

(2) Pro řízení je příslušný soud, který vede řízení o svéprávnosti.

§ 47

Zjištění existence prohlášení o určení opatrovníka

Soud zjistí, zda v seznamu prohlášení o určení opatrovníka vedeného podle jiného právního předpisu je evidováno prohlášení o určení opatrovníka, případně o odvolání takového určení, učiněné tím, jehož svéprávnost má být omezena; je-li evidováno, zjistí také údaje o určeném opatrovníku a údaj, u kterého notáře je taková listina uložena.

§ 48

Dohled

Soud dohlíží, zda opatrovník plní řádně své povinnosti. K tomu může činit vhodná opatření.

§ 49

Rozhodnutí ve věcech opatrovnické rady

(1) O tom, že působnost opatrovnické rady bude vykonávat osoba, která je osobou blízkou nebo známým přítelem opatrovance, je možné rozhodnout jen na návrh této osoby. O odnětí práv právnické osoby, jejíž hlavní činnost spočívá v péči o osoby se zdravotním postižením a ochraně jejích zájmů, která podle jiného právního předpisu má právo být členem opatrovnické rady nebo účastnit se jejího zasedání, schůze k ustanovení opatrovnické rady a činit ve věcech opatrovnické rady soudu návrhy, lze rozhodnout jen na návrh opatrovance, opatrovníka nebo členů opatrovnické rady.

(2) O svolání schůze k ustanovení opatrovnické rady nebo o svolání opatrovnické rady rozhodne soud do 30 dnů od podání návrhu nebo od vydání usnesení, kterým bylo řízení zahájeno bez návrhu. Jednání není třeba nařizovat.

(3) O zrušení rozhodnutí opatrovnické rady a jeho nahrazení soudním rozhodnutím je možné rozhodnout jen na návrh člena opatrovnické rady, který pro rozhodnutí nehlasoval, opatrovníka nebo opatrovance podaný do 15 dnů od přijetí rozhodnutí opatrovnické rady. Později podaný návrh soud odmítne.

Díl 2

Řízení ve věcech nezvěstnosti a smrti

Oddíl 1

Řízení o prohlášení člověka za nezvěstného

§ 50

Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný soud, který byl naposledy obecným soudem toho, jenž má být prohlášen za nezvěstného (dále jen „pohřešovaný“).

§ 51

Účastníci

Účastníkem je pohřešovaný a ten, kdo je podle jiného právního předpisu oprávněn k podání návrhu na zahájení řízení.

§ 52

Zahájení řízení

Řízení lze zahájit jen na návrh.

§ 53

Průběh řízení

(1) Soud vyhláškou nebo jiným vhodným způsobem vyzve pohřešovaného, aby se do 3 měsíců přihlásil, a každého, kdo o něm ví, aby o něm podal v téže lhůtě zprávu soudu nebo opatrovníku, popřípadě zástupci, uvedenému ve vyhlášce. Zároveň soud provede všechna potřebná šetření o pohřešovaném.

(2) Ve vyhlášce uvede soud podstatné okolnosti případu a oznámí, že po uplynutí lhůty uvedené ve vyhlášce rozhodne o prohlášení za nezvěstného, jestliže se pohřešovaný nepřihlásí nebo nedojde-li zpráva o tom, kde se zdržuje. Lhůtu určí soud na 3 měsíce od uveřejnění vyhlášky. Ve vyhlášce je nutno uvést den, kdy lhůta končí.

Oddíl 2

Řízení o prohlášení člověka za mrtvého

§ 54

Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný soud, který byl naposledy obecným soudem toho, jenž má být prohlášen za mrtvého.

§ 55

Zahájení řízení

Má-li být člověk prohlášen za mrtvého na základě domněnky smrti, lze řízení zahájit jen na návrh.

§ 56

Rozhodnutí

(1) Soud rozhoduje rozsudkem.

(2) V rozsudku soud určí den, který platí za den smrti člověka, popřípadě den, který nezvěstný zřejmě nepřežil.

§ 57

Zrušení rozhodnutí

Zjistí-li soud, že ten, kdo byl prohlášen za mrtvého, je naživu nebo žil v den, od kterého dosud neuplynula lhůta stanovená k tomu, aby nezvěstný mohl být prohlášen za mrtvého, zruší rozsudek o prohlášení za mrtvého.

§ 58

Stanovení jiného data smrti

Zjistí-li soud dodatečně, že ten, kdo byl prohlášen za mrtvého, zemřel jiného dne nebo se toho dne nemohl dožít, anebo jej přežil, rozhodne o změně dne, který je uveden v rozsudku jako den smrti.

Oddíl 3

Řízení o určení data smrti

§ 59

Místní příslušnost

Pro řízení o určení data smrti je příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo matričního úřadu, který oznámil soudu, že nelze zjistit datum smrti člověka.

§ 60

Zahájení řízení

Soud řízení zahájí na základě podnětu matričního úřadu podle jiného právního předpisu.

§ 61

Zastoupení

K ochraně oprávněných zájmů zemřelého jmenuje soud opatrovníka pro řízení.

§ 62

Průběh řízení

(1) Soud vyhláškou nebo jiným vhodným způsobem vyzve každého, kdo zná okolnosti, z nichž lze zjistit datum smrti člověka nebo které by k takovému zjištění mohly vést, aby o nich podal ve lhůtě 1 měsíce od uveřejnění vyhlášky zprávu soudu. Soud zároveň provede všechna šetření potřebná k určení data smrti člověka.

(2) Soud ve vyhlášce uvede podstatné okolnosti případu a oznámí, že po uplynutí lhůty uvedené ve vyhlášce určí den smrti člověka. Ve vyhlášce je nutno uvést den, kdy lhůta končí.

§ 63

Rozhodnutí

(1) Po uplynutí lhůty uvedené ve vyhlášce rozhodne soud rozsudkem.

(2) V rozsudku určí den, který platí za den smrti člověka.

§ 64

Změna rozhodnutí

Zjistí-li soud dodatečně, že skutečný den smrti je odlišný ode dne určeného v rozsudku podle § 63, rozhodne o změně dne, který je uveden v rozsudku, nebo rozsudek zruší, a to i na návrh osoby, která na takové změně prokáže právní zájem.

Díl 3

Řízení o přivolení k zásahu do integrity

§ 65

Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný obecný soud toho, do jehož integrity má být zasaženo.

Díl 4

Řízení ve věcech vyslovení přípustnosti převzetí nebo držení ve zdravotním ústavu

Oddíl 1

Obecná ustanovení

§ 66

Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný soud, v jehož obvodu je zdravotní ústav, ve kterém je umístěn člověk, o němž je zdravotní ústav povinen učinit oznámení podle § 75.

§ 67

Účastníci

(1) Účastníkem je také zdravotní ústav.

(2) Účastníkem je také zákonný zástupce, podal-li za člověka návrh na zahájení řízení.

§ 68

Postavení důvěrníka a podpůrce v řízení

(1) Důvěrník nebo podpůrce může svým jménem uplatnit ve prospěch umístěného člověka všechna jeho práva vzniklá v souvislosti s převzetím a dalším držením ve zdravotním ústavu.

(2) Jestliže úkony důvěrníka nebo podpůrce odporují zájmům umístěného člověka, posoudí je soud po uvážení všech okolností.

§ 69

Zastoupení

(1) Umístěný člověk je oprávněn dát se jako účastník zastupovat v řízení zmocněncem, jehož si zvolí. O tomto a o svých dalších procesních právech a povinnostech musí být poučen, ledaže to jeho zdravotní stav zcela vylučuje.

(2) Nezvolí-li si umístěný člověk zmocněnce nebo je-li to třeba k ochraně zájmů umístěného, jmenuje mu soud opatrovníka pro řízení z řad advokátů.

§ 70

Průběh řízení

(1) Ke zjištění zdravotního stavu a zjištění, zda další držení ve zdravotním ústavu je či není nutné, soud jmenuje znalce. Znalcem nemůže být jmenován lékař, který pracuje ve zdravotním ústavu, v němž je člověk držen. Byl-li proveden přezkum zdravotního stavu, soud důkaz výsledkem takového přezkoumání provede vždy. Soud také vždy provede důkaz zdravotnickou dokumentací

nebo záznamem z ní nebo vyjádřením ošetřujícího lékaře o neschopnosti úsudku a projevení přání umístěného člověka podle jiného právního předpisu.

(2) Není-li dále stanoveno jinak, soud nařídí jednání, k němuž přizve umístěného člověka, ledaže podle vyjádření ošetřujícího lékaře nebo písemného znaleckého posudku může přítomnost při jednání vážně poškodit jeho zdravotní stav, jeho zástupce, opatrovníka pro řízení a zdravotní ústav. Při jednání vyslechne umístěného člověka, znalce, podle okolností ošetřujícího lékaře umístěného člověka, jeho opatrovníka a provede popřípadě další vhodné důkazy.

§ 71

Propuštění zdravotním ústavem a jiná opatření

Žádné rozhodnutí soudu vydané podle tohoto dílu nebrání tomu, aby zdravotní ústav člověka propustil, ani tomu, aby soud v řízení ve věcech opatrovnictví člověka učinil jiné vhodné opatření.

§ 72

Pokračování v řízení

V řízení o vyslovení přípustnosti převzetí nebo držení ve zdravotním ústavu nebo řízení o odvolání, které bylo zastaveno proto, že člověk byl ze zdravotního ústavu propuštěn nebo dodatečně písemně souhlasil se svým umístěním, se pokračuje, pokud do 2 týdnů od doručení usnesení o zastavení řízení prohlásí, že na projednání věci trvá. O tom je třeba ho poučit.

§ 73

Odvolání

Odvolání proti rozhodnutí nemá odkladný účinek. Soud prvního stupně je povinen předložit spis odvolacímu soudu bez zbytečného odkladu poté, co mu bylo odvolání doručeno. O podaném odvolání rozhodne odvolací soud nejdéle do 1 měsíce od předložení spisu; tato lhůta neplatí, jestliže se v řízení pokračuje podle § 72.

§ 74

Náklady řízení

Náklady řízení platí stát. Neplatí však náklady právního zastoupení umístěného člověka, s výjimkou nákladů soudem jmenovaného opatrovníka pro řízení.

Oddíl 2

Řízení o vyslovení přípustnosti převzetí a dalším držení ve zdravotním ústavu

§ 75

Oznamovací povinnost

(1) Zdravotní ústav, ve kterém jsou umístovány osoby z důvodů uvedených v jiném právním předpise, je povinen oznámit do 24 hodin soudu, v jehož obvodu zdravotní ústav je, převzetí každého, kdo v něm byl umístěn bez svého písemného souhlasu.

(2) Je-li člověk, který byl přijat do zdravotnické péče se svým písemným souhlasem, omezen ve volném pohybu nebo styku s vnějším světem až v průběhu léčení, anebo svůj písemný souhlas odvolá, je zdravotní ústav povinen učinit oznámení podle odstavce 1 do 24 hodin poté, co k takovému omezení nebo odvolání souhlasu došlo.

§ 76

Zahájení řízení

(1) Soud zahájí řízení o vyslovení přípustnosti převzetí podle § 75 odst. 1 nebo omezení podle § 75 odst. 2 (dále jen „převzetí“) a dalším držení ve zdravotním ústavu, ledaže převzetí a držení nařídil soud v jiném řízení.

(2) Jestliže zdravotní ústav neučiní oznámení podle § 75, jsou umístěný člověk nebo jeho zákonný zástupce oprávněni podat návrh na zahájení řízení. Návrh na zahájení řízení je oprávněn podat rovněž člověk, jestliže souhlas s jeho převzetím dal opatrovník.

§ 77

Průběh řízení

(1) Soud rozhodne bez jednání do 7 dnů od převzetí. K projednání věci svolá jiný soudní rok. Jiný soudní rok se koná zpravidla ve zdravotním ústavu.

(2) Soud provede důkazy potřebné pro posouzení, zda k převzetí došlo ze zákonných důvodů; k tomu zejména vyslechne umístěného člověka, ošetřujícího lékaře a další osoby, o jejichž vyslechnutí umístěný člověk požádá. Ustanovení § 70 se nepoužije.

§ 78

Rozhodnutí o přípustnosti převzetí

(1) Soud v rozhodnutí určí, zda k převzetí došlo ze zákonných důvodů, a pokud ano, zda tyto důvody trvají.

(2) Dojde-li soud k závěru, že k převzetí nedošlo ze zákonných důvodů, nebo že tyto důvody již netrvají, nařídí propuštění člověka ze zdravotního ústavu. Nařídil-li soud propuštění, je zdravotní ústav po doručení rozhodnutí povinen člověka neprodleně propustit.

§ 79

Doručování

Rozhodnutí podle § 78 se do 24 hodin od jeho vydání doručí umístěnému člověku, dále jeho zástupci, opatrovníkovi pro řízení a zdravotnímu ústavu. Soud zároveň učiní jiná vhodná opatření, aby se člověk mohl vhodnou formou s obsahem rozhodnutí seznámit a měl jej k dispozici.

§ 80

Pokračování v řízení

Jestliže soud vyslovil, že převzetí bylo v souladu se zákonnými důvody a že trvají důvody, aby byl člověk nadále omezen ve styku s vnějším světem, pokračuje soud v řízení o vyslovení přípustnosti jeho dalšího držení ve zdravotním ústavu.

§ 81

Rozhodnutí o dalším držení

(1) Soud rozhoduje rozsudkem.

(2) V rozsudku, který musí být vyhlášen do 3 měsíců od výroku o přípustnosti převzetí do zdravotního ústavu a o trvání jeho důvodů, rozhodne soud, zda další držení je přípustné a na jakou dobu.

(3) Účinnost rozsudku podle odstavce 1 zanikne uplynutím doby 1 roku ode dne jeho vyhlášení, nebyla-li v něm určena doba kratší. Má-li být držení ve zdravotním ústavu prodlouženo nad tuto dobu, je nutno provést nové vyšetření a soud musí o povolení dalšího držení znovu rozhodnout.

§ 82

Návrh na propuštění

(1) Umístěný člověk, jeho zástupce, opatrovník, a osoby jemu blízké mohou ještě před uplynutím doby, do které je držení přípustné, žádat o nové vyšetření a rozhodnutí o propuštění, je-li odůvodněna domněnka, že další držení ve zdravotním ústavu není důvodné.

(2) Soud rozhoduje rozsudkem, který musí být vyhlášen do 2 měsíců od podání návrhu. Zamítne-li soud opakovaně návrh na propuštění a nelze-li očekávat zlepšení stavu umístěného člověka, může rozhodnout, že nebude konat další vyšetřování před uplynutím doby, po kterou bylo držení ve zdravotním ústavu povoleno.

§ 83

Převzetí ve zvláštních případech

(1) Je-li do zdravotního ústavu převzat člověk, jehož zdravotní stav vyžaduje poskytnutí neodkladné péče, není-li vzhledem ke svému zdravotnímu stavu schopen právně jednat a není-li tento stav způsoben duševní poruchou, soud bez jednání rozhodne do 7 dnů ode dne, kdy došlo k převzetí, zda s převzetím souhlasí.

(2) Soud jmenuje umístěnému člověku opatrovníka pro řízení.

(3) Soud při rozhodování vychází zejména z vyjádření ošetřujícího lékaře o zdravotním stavu umístěného člověka. Rozhodnutí se doručí zdravotnímu ústavu a opatrovníkovi pro řízení. Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

(4) Zdravotní ústav má povinnost soudu oznámit do 24 hodin takovou změnu zdravotního stavu umístěného člověka, která odůvodňuje zahájení řízení podle § 76.

(5) Ustanovení § 69, 70, 77 až 81 se nepoužijí.

Oddíl 3

Řízení o vyslovení nepřipustnosti držení v zařízení sociálních služeb

§ 84

(1) Je-li člověk umístěn v zařízení sociálních služeb na základě smlouvy, kterou s poskytovatelem sociálních služeb uzavřel za něho jeho opatrovník, a je-li důsledkem tohoto umístění omezení jeho osobní svobody, může soud rozhodnout o vyslovení nepřipustnosti jeho dalšího držení v tomto zařízení sociálních služeb. Vyslovil-li s tímto umístěním souhlas soud v řízení ve věcech opatrovnictví člověka, může být takové řízení zahájeno po uplynutí 30 dnů od právní moci rozhodnutí o tomto souhlasu.

(2) Soud je povinen věc projednat a rozhodnout přednostně a s největším urychlením. Dospěje-li soud k závěru, že další držení v zařízení sociálních služeb není nezbytné nebo že je toto držení nepřiměřené, rozhodne o vyslovení nepřipustnosti dalšího držení člověka v zařízení. Byl-li návrh zamítnut nebo řízení zastaveno, může být řízení ze stejných důvodů zahájeno až po uplynutí 30 dnů od právní moci rozhodnutí, kterým byl předchozí návrh zamítnut nebo kterým bylo předchozí řízení zastaveno.

(3) Vyslovil-li soud nepřípustnost dalšího držení, doručí se toto rozhodnutí do 24 hodin od jeho vydání umístěnému člověku, dále jeho zástupci, opatrovníkovi pro řízení a poskytovateli sociálních služeb. Soud zároveň učiní jiná vhodná opatření, aby se člověk mohl vhodnou formou s obsahem rozhodnutí seznámit a měl jej k dispozici.

HLAVA II

ŘÍZENÍ O NĚKTERÝCH OTÁZKÁCH TÝKAJÍCÍCH SE PRÁVNICKÝCH OSOB A VE VĚCECH SVĚŘENSKÉHO FONDU

Díl 1

Řízení o některých otázkách týkajících se právnických osob

§ 85

Druhy řízení

Řízeními o některých otázkách týkajících se právnických osob jsou

a) řízení ve statusových věcech právnických osob, včetně jejich zrušení a likvidace, jmenování a odvolávání členů jejich orgánů nebo likvidátora, přeměn a otázek statusu veřejné prospěšnosti,

b) řízení o jmenování znalce,

c) řízení ve věcech právnických osob, nejde-li o řízení podle písmene a), vyplývá-li ze zákona, že je lze zahájit i bez návrhu,

d) řízení ve věcech opatrovnictví právnických osob.

§ 86

Místní příslušnost

(1) Pro řízení ve věcech uvedených v § 85 písm. a) a d) je příslušný soud, u něhož je právnická osoba zapsána ve veřejném rejstříku. Jde-li o právnickou osobu, která se do veřejného rejstříku nezapisuje, je příslušný soud, v jehož obvodu má tato právnická osoba svůj obecný soud.

(2) Pro řízení ve věcech uvedených v § 85 písm. b) a c) je příslušný obecný soud právnické osoby, o kterou se jedná.

(3) Ve věcech zakládáné právnické osoby je pro určení místní příslušnosti rozhodné její budoucí sídlo, má-li být na území České republiky.

§ 87

Oznamovací povinnost

Zahájení řízení o odnětí statusu veřejné prospěšnosti oznámí soud bez zbytečného odkladu tomu, kdo vede veřejný rejstřík, v němž je osoba zapsána, a příslušnému správci daně z příjmů.

§ 88

Překážka a spojení řízení

(1) Zahájení řízení ve věci přeměny právnické osoby brání tomu, aby u soudu probíhalo proti témuž odpůrci další řízení o návrzích jiných navrhovatelů požadujících ve věci téže přeměny právnické osoby totéž, stanoví-li tak jiný právní předpis.

(2) S řízením o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu právnické osoby je spojeno každé další řízení o neplatnosti téhož rozhodnutí.

(3) S řízením ve věci zneužití hlasovacího práva v soukromé korporaci k újmě celku je spojeno každé další řízení o zneužití hlasovacího práva týkající se téhož případu.

(4) S řízením ve věci zneužití hlasovacího práva v soukromé korporaci k újmě celku je spojeno řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu soukromé korporace, je-li tvrzeným důvodem neplatnosti stejný případ zneužití hlasovacího práva.

§ 89

Jednání

(1) Neprovádí-li soud dokazování, není ve věcech uvedených v § 85 třeba jednání nařizovat.

(2) V řízení o právu na zápis statusu veřejné prospěšnosti není třeba jednání nařizovat.

§ 90

Rozhodování

(1) Soud je povinen rozhodnout o právu na zápis statusu veřejné prospěšnosti do 15 dnů ode dne doložení všech dokumentů prokazujících splnění podmínek pro rozhodnutí o právu na zápis statusu. Není-li návrh podán v českém jazyce, případně nejsou-li do českého jazyka přeloženy listiny, které podle jiného právního předpisu prokazují splnění podmínek pro rozhodnutí o právu na zápis statusu, lhůta podle první věty začne běžet dnem následujícím po doručení překladu.

(2) V řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu právnické osoby rozhodne soud o tom, že o rozhodnutí orgánu právnické osoby nejde, hledí-li se na něj, jako by nebylo přijato, i bez návrhu.

(3) V řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu právnické osoby rozhodne soud až po uplynutí lhůty 3 měsíců od podání návrhu.

§ 91

Zvláštní postup pro zastavení řízení v některých případech

Jestliže má být řízení o vyslovení neplatnosti rozhodnutí orgánu právnické osoby zastaveno proto, že navrhovatel vzal návrh zpět, nebo pro jinou překážku, kterou lze vstupem dalšího

navrhovatele do řízení a jeho jednáním odstranit, a je-li zvláštní zájem členů právnické osoby, kteří návrh nepodali, hodný právní ochrany, soud řízení nezastaví. V takovém případě soud vydá a vyvěsí na úřední desce soudu rozhodnutí, v němž uvede

a) jaké věci se řízení o neplatnost rozhodnutí orgánu právnické osoby týká,

b) z jakého důvodu má být řízení zastaveno a jak lze překážku odstranit, a

c) poučení, že řízení bude zastaveno, pokud k podanému návrhu do 3 měsíců od vyvěšení rozhodnutí nepřistoupí další navrhovatel a neodstraní v této lhůtě překážku odůvodňující zastavení řízení.

§ 92

Obdobné použití ustanovení o zastavení řízení

Pro řízení, v němž je podle jiného právního předpisu rozhodováno o zneužití hlasovacích práv, a pro řízení ve věcech neplatnosti projektu přeměny nebo neplatnosti rozhodnutí o schválení přeměny se § 91 použije obdobně, nestanoví-li zákon jinak.

§ 93

Zaslání rozhodnutí

Pravomocné rozhodnutí o odnětí statusu veřejné prospěšnosti právnické osoby zašle soud bez zbytečného odkladu tomu, kdo vede veřejný rejstřík, v němž je osoba zapsána.

Díl 2

Řízení ve věcech svěřenského fondu

§ 94

Místní příslušnost

Pro řízení ve věcech svěřenského fondu je příslušný obecný soud svěřenského správce; nemá-li svěřenský fond svěřenského správce, je příslušný poslední obecný soud zakladatele svěřenského fondu.

§ 95

Účastníci

Účastníky jsou zakladatel svěřenského fondu, svěřenský správce, obmyšlený a osoba, která má právo dohledu nad správou svěřenského fondu.

§ 96

Zahájení řízení

Řízení lze zahájit jen na návrh.

§ 97

Jednání

Neprovádí-li soud dokazování, jednání není třeba nařizovat.

HLAVA III

ŘÍZENÍ O POZŮSTALOSTI

Díl 1

Společná ustanovení

Oddíl 1

Místní příslušnost

§ 98

Podmínky příslušnosti

(1) Pro řízení o pozůstalosti je příslušný soud, v jehož obvodu

a) měl zůstavitel v době smrti evidováno místo trvalého pobytu v informačním systému evidence obyvatel podle jiného právního předpisu, popřípadě místo jiného pobytu evidované podle jiných právních předpisů,

b) měl zůstavitel naposledy bydliště, popřípadě, neměl-li bydliště nebo nelze-li bydliště zjistit, místo, kde se naposledy zdržoval, není-li dána příslušnost podle písmene a),

c) je zůstavitelův nemovitý majetek, není-li dána příslušnost podle písmene a) nebo b),

d) zůstavitel zemřel, není-li dána příslušnost podle písmene a), b) nebo c).

(2) Závěru pozůstalosti může nařídit a správce pozůstalosti může jmenovat kterýkoliv soud věcně příslušný pro řízení o pozůstalosti, je-li tu nebezpečí z prodlení.

§ 99

Přikázání věci z důvodu vhodnosti

Právo vyjádřit se k tomu, kterému soudu má být věc přikázána z důvodu vhodnosti, a k důvodu vhodnosti, pro který by věc měla být přikázána jinému soudu, mají účastníci uvedení v § 110, jejichž účast na řízení vyšla najevo již v době, kdy byl podán návrh na přikázání věci jinému soudu.

Oddíl 2

Soudní komisariát

§ 100

Úkony v řízení

(1) Úkony soudu prvního stupně v řízení o pozůstalosti provádí jako soudní komisař notář, kterého tím soud pověřil, není-li dále stanoveno jinak.

(2) Pověření podle odstavce 1 se nevztahuje na

- a) žádosti o poskytnutí právní pomoci v cizině,
- b) rozhodování o vyloučení notáře, notářských kandidátů, notářských koncipientů a jiných zaměstnanců notáře z provedení úkonů soudního komisaře (§ 105),
- c) zrušení rozhodnutí o pozůstalosti podle § 191,
- d) udělení předchozího souhlasu ke zpeněžování majetku patřícího do likvidační podstaty, které uskutečňuje notář (§ 231),
- e) rozhodnutí o připadnutí majetku patřícího do likvidační podstaty státu (§ 237),
- f) zastavení likvidace pozůstalosti (§ 280).

(3) V případech uvedených v odstavci 2 notář připraví všechny podklady pro usnesení a jiné úkony soudu a učiní návrhy na jejich znění, je-li to třeba.

(4) Nebyl-li jmenován likvidační správce, vykonává notář v řízení o likvidaci pozůstalosti kromě úkonů soudu prvního stupně podle odstavce 1 také práva a povinnosti likvidačního správce; to však neplatí, kdyby měl vystupovat na místě zůstavitele nebo osob, které dosud spravovaly pozůstalost, jako účastník občanského soudního řízení nebo jiného řízení, jehož předmětem jsou majetek nebo pasiva likvidační podstaty.

§ 101

Pověření

(1) Rozvrh vydaný na návrh příslušné notářské komory předsedou krajského soudu na období kalendářního roku stanoví, který notář bude pověřen provedením úkonů jako soudní komisař.

(2) O pověření notáře soud rozhodne po zahájení řízení usnesením, které není třeba doručovat.

§ 102

Převzetí věci

(1) Byl-li notář, který byl pověřen provedením úkonů jako soudní komisař, ustanoven podle jiných právních předpisů zástupce nebo náhradník, nebo byl-li do jeho notářského úřadu jmenován nový notář, pokládá se zástupce, náhradník nebo nový notář za notáře pověřeného podle § 101; usnesení o tom se nevydává.

(2) Odstavec 1 se použije i tehdy, byl-li zástupcem notáře ustanoven notářský kandidát.

§ 103

Výkon soudního komisariátu

(1) Úkony soudního komisaře provádí v řízení o pozůstalosti notář, není-li dále stanoveno jinak.

(2) Notář může pověřit

a) notářského kandidáta nebo notářského koncipienta anebo svého zaměstnance, který složil kvalifikační zkoušku podle jiného právního předpisu, prováděním úkonů soudního komisaře,

b) jiného svého zaměstnance prováděním přípravných a dílčích úkonů v řízení o pozůstalosti.

(3) Notář, notářský kandidát, notářský koncipient a další zaměstnanci notáře provádí v řízení o pozůstalosti úkony jménem soudu prvního stupně, u něhož probíhá řízení o pozůstalosti.

(4) Notář, notářský kandidát, notářský koncipient a zaměstnanec notáře, který složil kvalifikační zkoušku podle jiného právního předpisu, mají v řízení o pozůstalosti při provádění úkonů soudního komisaře všechna oprávnění, která přísluší soudu jako orgánu veřejné moci při výkonu soudnictví.

(5) Úkony soudního komisaře se zaznamenávají ve formě protokolu nebo zvukového či zvukově obrazového záznamu, není-li zákonem stanovena forma protokolu.

§ 104

Zrušení pověření

(1) Soud i bez návrhu usnesením zruší pověření notáři, je-li tu nebezpečí, že věc nebude rozhodnuta v přiměřené době, a byl-li notář na možnost zrušení pověření soudem písemně upozorněn.

(2) Rozhodne-li o zrušení pověření, soud současně pověří provedením úkonů soudního komisaře jiného notáře; postupuje přitom podle § 101.

§ 105

Vyloučení notáře a jeho zaměstnanců

(1) O vyloučení notáře, jakož i notářských kandidátů, notářských koncipientů nebo jiných zaměstnanců notáře z provedení úkonů soudního komisaře, rozhodne soud usnesením.

(2) Rozhodne-li soud, že notář je z provedení úkonů soudního komisaře vyloučen, pověří současně provedením úkonů soudního komisaře jiného notáře; postupuje přitom podle § 101.

§ 106

Mlčenlivost

(1) Notář, notářský kandidát, notářský koncipient a další zaměstnanci notáře jsou povinni zachovávat mlčenlivost o všem, o čem se dozvěděli v souvislosti s prováděním úkonů v řízení o pozůstalosti.

(2) Osoby uvedené v odstavci 1 může zprostit povinnosti mlčenlivosti z vážných důvodů předseda soudu, u něhož probíhá nebo již proběhlo řízení o pozůstalosti v prvním stupni.

Oddíl 3

Odměna a náhrady za činnost soudního komisaře

§ 107

Odměna, náhrada výdajů a náhrada za daň z přidané hodnoty

(1) Notář má právo na odměnu za úkony, které v řízení provedl jako soudní komisař osobně nebo které z jeho pověření provedl notářský kandidát, notářský koncipient nebo jeho jiný zaměstnanec, na náhradu hotových výdajů přitom vzniklých a na náhradu za daň z přidané hodnoty, je-li plátcem daně z přidané hodnoty. To platí obdobně i pro notáře, který v řízení provedl úkon na dožádání.

(2) Převzal-li věc zástupce nebo náhradník notáře anebo nově ustanovený notář, má právo na poměrnou část odměny, na náhradu svých hotových výdajů a na náhradu za daň z přidané hodnoty, je-li plátcem daně z přidané hodnoty.

(3) Odstavec 1 se nepoužije, byl-li zástupcem notáře ustanoven notářský kandidát; jeho podíl na odměně, náhradě hotových výdajů a náhradě za daň z přidané hodnoty notáře se řídí jinými právními předpisy.

(4) Právo na odměnu a na náhradu za daň z přidané hodnoty z této odměny podle odstavce 1 má jen notář, kterému nebylo zrušeno pověření podle § 104.

§ 108

Placení odměny a náhrad

(1) Odměnu, náhradu hotových výdajů a náhradu za daň z přidané hodnoty jsou v řízení o pozůstalosti povinni notáři zaplatit

a) jediný dědic, který nabývá dědictví, jež není předlužené,

b) více dědiců, kteří nabývají dědictví, jež není předlužené, a to podle poměru svých dědických podílů nebo podle poměru majetku nabytého při rozdělení pozůstalosti,

c) stát, nejde-li o případy podle písmene a) nebo b).

(2) O tom, kdo a v jaké výši platí odměnu notáře a jeho hotové výdaje, popřípadě též náhradu za daň z přidané hodnoty, rozhodne soud i bez návrhu v usnesení, kterým se řízení v prvním stupni končí. Při rozhodování soud určí náhradu za daň z přidané hodnoty podle sazby daně z přidané hodnoty stanovené jiným právním předpisem.

§ 109

Odměna ve zvláštních případech

Byla-li nařízena likvidace pozůstalosti, hradí se odměna a náhrady hotových výdajů a za daň z přidané hodnoty z majetku likvidační podstaty podle rozhodnutí, kterým se řízení při likvidaci pozůstalosti v prvním stupni končí. Stát ručí za uspokojení práva notáře na odměnu a náhrady.

Oddíl 4

Účastníci

Pododdíl 1

Účastníci při projednání pozůstalosti

§ 110

Dědic, vypravitel pohřbu a stát

(1) Účastníky jsou ti, o nichž lze mít důvodně za to, že jsou zůstavitelovými dědici; má-li dědictví připadnout státu proto, že nedědí žádný dědic ani podle dědické smlouvy nebo závěti, ani podle zákonné dědické posloupnosti, a hledí-li se na stát, jako by byl zákonný dědic, je účastníkem pouze stát.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, bylo-li řízení o pozůstalosti zastaveno, protože zůstavitel nezanechal majetek (§ 153) nebo protože zanechal majetek bez hodnoty nebo majetek nepatrné hodnoty (§ 154); v tomto případě je účastníkem ten, kdo se postaral o pohřeb zůstavitele.

§ 111

Manžel zůstavitele

Zůstavitelův manžel je účastníkem, jde-li v něm o rozhodnutí o právech a povinnostech ze společného jmění při zániku manželství smrtí zůstavitele.

§ 112

Věřitel zůstavitele

Zůstavitelův věřitel je účastníkem, jde-li v něm o odloučení pozůstalosti, které navrhl, nebo o soupis pozůstalosti, který navrhl.

§ 113

Nepominutelný dědic

Nepominutelný dědic je účastníkem, jde-li v něm o soupis pozůstalosti, určení obvyklé ceny pozůstalosti a o vypořádání jeho povinného dílu.

§ 114

Vykonavatel závěti

Účastníkem je vykonavatel závěti; to neplatí, má-li být řízení o pozůstalosti zastaveno (§ 153 a 154) nebo má-li pozůstalost připadnout státu proto, že nedědí žádný dědic ani podle dědické smlouvy nebo závěti, ani podle zákonné dědické posloupnosti, a že se hledí na stát, jako by byl zákonný dědic.

§ 115

Správce pozůstalosti

Správce pozůstalosti je účastníkem, jde-li v něm o ustanovení správce pozůstalosti nebo o úkony správy pozůstalosti.

§ 116

Účastníci při závěře pozůstalosti

Při závěře pozůstalosti (§ 149 až 151) je účastníkem každý, kdo byl dotčen opatřením soudu směřujícím k zajištění majetku zůstavitele a kdo se dosud nestal účastníkem z jiného důvodu.

Pododdíl 2

Účastníci při likvidaci pozůstalosti

§ 117

(1) Byla-li nařízena likvidace pozůstalosti, jsou účastníky věřitelé, kteří se přihlásili nebo kteří mají právo na uspokojení své pohledávky, i když ji nepřihlásili, a likvidační správce.

(2) Těm, kdo jsou účastníky podle § 110 až 116, zaniká účast na řízení o likvidaci pozůstalosti dnem právní moci usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti; jejich účast na řízení o opravných prostředcích podaných proti usnesením soudu vydaným do té doby tím není dotčena.

(3) Věřitelé přestanou být již v průběhu likvidace pozůstalosti účastníky dnem, v němž se vzdali zcela práva na uspokojení své pohledávky nebo v němž toto právo jinak úplně pozbyli; jejich účast na řízení o opravných prostředcích podaných proti usnesením soudu vydaným do té doby tím není dotčena.

Pododdíl 3

Opatrovnictví

§ 118

Opatrovník dědice

Zjistí-li soud, že dědic, který nemůže samostatně jednat před soudem, nemá zákonného zástupce nebo opatrovníka, jmenuje mu pro řízení o pozůstalosti usnesením opatrovníka, nebylo-li dosud přijato v příslušném řízení ve věcech opatrovnictví člověka nebo opatrovnictví právnické osoby odpovídající opatření.

§ 119

Zvláštní opatrovník

Hrozí-li střet zájmů mezi dědicem a jeho zákonným zástupcem nebo opatrovníkem nebo střet zájmů více dědiců zastoupených stejným zákonným zástupcem nebo opatrovníkem, soud jmenuje dědici pro řízení o pozůstalosti usnesením zvláštního opatrovníka.

§ 120

Opatrovník ve zvláštních případech

Soud usnesením jmenuje pro řízení o pozůstalosti opatrovníka dědici, který není znám, jehož pobyt není znám nebo jemuž se nepodařilo doručit na známou adresu jeho bydliště nebo místa, kde se zdržuje, nebo kterému se nepodařilo doručit na adresu jeho sídla.

Pododdíl 4

Procesní nástupnictví

§ 121

Ztratí-li účastník v průběhu řízení o pozůstalosti způsobilost být účastníkem, soud v řízení o pozůstalosti na jeho místě pokračuje s tím, kdo u soudu do protokolu výslovně prohlásí, že je právním nástupcem tohoto účastníka, jestliže své tvrzení o přechodu práv a povinností prokáže.

§ 122

Dojde-li ke zcizení dědictví, soud pokračuje na místě dědice s nabyvatelem dědictví, jestliže zcizitel a nabyvatel o to u soudu do protokolu výslovně požádají a jestliže zcizení dědictví prokáží.

Oddíl 5

Rozhodnutí

§ 123

Oprávnění vydat rozhodnutí

(1) Rozhodnutí, kterými se rozhoduje ve věci samé, vydává v řízení o pozůstalosti pouze notář.

(2) Notářský kandidát nebo notářský koncipient anebo zaměstnanec notáře, který složil kvalifikační zkoušku podle jiného právního předpisu, pověřený prováděním úkonů soudního komisaře, vydává při nich usnesení, jimiž se nerozhoduje ve věci samé.

§ 124

Vyhotovení usnesení

(1) Ve vyhotovení usnesení, které vydal notář, notářský kandidát, notářský koncipient nebo zaměstnanec notáře, který složil kvalifikační zkoušku podle jiného právního předpisu, se uvede označení soudu, jehož jménem bylo usnesení vydáno, jméno a příjmení notáře, notářského kandidáta, notářského koncipienta nebo zaměstnance notáře, který složil kvalifikační zkoušku podle jiného právního předpisu, označení zůstavitele a věci, výrok, odůvodnění, poučení o odvolání a o lhůtě a místu k jeho podání, a den a místo vydání usnesení.

(2) Vyhotovení usnesení, proti němuž není přípustné odvolání, nemusí obsahovat odůvodnění. Rozhodnutí o odměně a náhradách za činnost soudního komisaře však musí být vždy zdůvodněno.

§ 125

Podpis rozhodnutí

(1) Bylo-li usnesení vyhotoveno písemně v listinné podobě, podepíše je ten, kdo usnesení vydal, a opatří se úředním razítkem notáře. Usnesení vyhotovené v elektronické podobě opatří uznávaným elektronickým podpisem ten, kdo je vydal.

(2) Nemůže-li být vyhotovení usnesení podepsáno notářským kandidátem, notářským koncipientem nebo zaměstnancem notáře, který je vydal, anebo opatřeno jejich uznávaným elektronickým podpisem, podepíše je notář nebo se opatří uznávaným elektronickým podpisem notáře.

(3) Nemůže-li být vyhotovení usnesení podepsáno notářem, který je vydal, nebo opatřeno jeho uznávaným elektronickým podpisem, podepíše je ten, kdo věc převzal (§ 102), nebo se opatří jeho uznávaným elektronickým podpisem.

§ 126

Doručování

(1) Do vlastních rukou se doručují

- a) předvolání k soudu podle § 176 odst. 2,
- b) usnesení vydaná podle § 162 odst. 1 až 3, § 170 odst. 1, § 180 odst. 1 a 2, § 185, 191, 222 a 260,
- c) usnesení vydané podle § 164 v případě uvedeném v § 165 odst. 1,
- d) usnesení vydané podle § 175 v případě uvedeném v § 176 odst. 1,
- e) oznámení soupisu podle § 222,
- f) usnesení a listiny, u nichž to nařídil soud.

(2) Náhradní doručení je vyloučeno při doručení usnesení vydaného podle § 164 v případě uvedeném v § 165 odst. 1 a při doručení dalších usnesení nebo jiných úkonů, u nichž to nařídil soud.

(3) Usnesení vydané v řízení o pozůstalosti není třeba doručovat, jestliže to stanoví zákon.

Oddíl 6

Náklady řízení

§ 127

Odměna notáře za prováděné úkony soudního komisaře a jeho hotové výdaje a náhrada za daň z přidané hodnoty i odměna správce dědictví jsou náklady řízení. Náhrada za daň z přidané hodnoty patří k nákladům řízení, provádí-li v řízení o pozůstalosti úkony soudního komisaře notář, který je plátcem daně z přidané hodnoty podle jiného právního předpisu.

§ 128

Náhrada nákladů

V řízení o pozůstalosti soud přizná účastníku náhradu nákladů řízení potřebných k účelnému uplatňování nebo bránění práva zcela nebo zčásti proti ostatním účastníkům nebo některým z nich, odůvodňují-li to okolnosti případu nebo jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele; to neplatí, byla-li nařízena likvidace pozůstalosti.

Oddíl 7

Opravné prostředky

Pododdíl 1

Odvolání

§ 129

Nepřípustnost odvolání

V řízení o pozůstalosti není odvolání přípustné také proti usnesení, jímž

- a) byl notář pověřen provedením úkonů jako soudní komisař,
- b) bylo notáři zrušeno pověření provést úkony jako soudní komisař,
- c) bylo rozhodnuto ve věci vyloučení notáře, notářských kandidátů, notářských koncipientů a jiných zaměstnanců notáře,
- d) bylo zastaveno řízení z důvodu, že zůstavitel nezanechal žádnou pozůstalost,

e) bylo zastaveno řízení z důvodu, že zůstavitel zanechal majetek bez hodnoty nebo majetek jen nepatrné hodnoty a že majetek byl vydán tomu, kdo se postaral o pohřeb, jestliže s nabytím zůstavitelova majetku vyslovil souhlas,

f) bylo provedeno vyrozumění o dědickém právu,

g) bylo provedeno svolání věřitelů,

h) bylo provedeno vyrozumění o právu výhrady soupisu,

i) bylo rozhodnuto o placení nákladů potřebných ke správě majetku patřícího do likvidační podstaty a k jeho zpeněžování státem,

j) bylo rozhodnuto o jmenování znalce k podání posudku o ceně majetku patřícího do likvidační podstaty, k) byl věřitel vyzván, aby neúplnou, neurčitou nebo nesrozumitelnou přihlášku doplnil nebo opravil,

l) bylo vzato na vědomí vzdání se práva věřitele na uspokojení pohledávky,

m) byl věřitel vyzván, aby se žalobou domáhal určení, že mu požadovaná pohledávka náleží a v jaké výši, popřípadě že má právo na uspokojení své pohledávky ze zajištění.

§ 130

Projednání odvolání

K projednání odvolání není třeba nařizovat u odvolacího soudu jednání také tehdy, týká-li se jen odměny a náhrad za činnost soudního komisaře nebo likvidačního správce.

§ 131

Nařízení výměny notáře jako soudního komisaře

(1) Zruší-li odvolací soud usnesení soudu prvního stupně proto, že nebyl dodržen závazný právní názor soudu, který dřívější usnesení zrušil, nebo že v řízení došlo k závažným vadám, může nařídit, aby věc v dalším řízení projednal jiný notář jako soudní komisař, nebo přikázat věc k dalšímu řízení jinému soudu prvního stupně, jemuž je nadřízen.

(2) Zruší-li odvolací soud usnesení soudu prvního stupně a dospěje-li k závěru, že jsou dány podmínky k zrušení pověření (§ 104), nařídí, aby věc v dalším řízení projednal jiný notář jako soudní komisař.

(3) Nařídil-li odvolací soud podle odstavce 1 nebo 2, aby věc v dalším řízení projednal jiný notář jako soudní komisař, postupuje soud prvního stupně podle § 101.

§ 132

Náklady odvolacího řízení

Náhrada nákladů odvolacího řízení se řídí přiměřeně ustanovením § 128.

Pododdíl 2

Žaloba pro zmatečnost

§ 133

Žalobou pro zmatečnost může být napadeno jen pravomocné rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé nebo kterým se řízení o pozůstalosti končí před soudem prvního stupně anebo v odvolacím řízení.

§ 134

Žalobou pro zmatečnost může dědic napadnout pravomocné usnesení soudu prvního stupně nebo odvolacího soudu též tehdy, jestliže mu nebyl ustanoven opatrovník, ačkoliv k tomu byly splněny předpoklady uvedené v § 120.

Pododdíl 3

Dovolání

§ 135

Ustanovení § 128 a 131 se pro dovolací řízení použijí obdobně.

Pododdíl 4

Společné ustanovení pro opravné prostředky

§ 136

(1) Opravné prostředky jsou podány včas také tehdy, byly-li ve lhůtě podány u notáře, který byl pověřen provedením úkonů v řízení o pozůstalosti jako soudní komisař.

(2) Byla-li nařízena likvidace pozůstalosti, jsou opravné prostředky podány včas také tehdy, byly-li ve lhůtě podány u likvidačního správce.

Díl 2

Projednání dědictví

Oddíl 1

Zahájení řízení

§ 137

Oznamovací povinnost

Matriční úřad oznámí smrt fyzické osoby soudu příslušnému pro řízení o pozůstalosti (§ 98 odst. 1).

§ 138

Zahájení řízení

(1) Na návrh je řízení zahájeno, jen jestliže je z něho patrné, že si navrhovatel činí právo na pozůstalost jako dědic.

(2) Soud usnesením zahájí řízení bez návrhu, jakmile se dozví, že fyzická osoba zemřela nebo byla prohlášena za mrtvou, ledaže by bylo již zahájeno na návrh. Usnesení o zahájení řízení není třeba doručovat.

Oddíl 2

Předběžná šetření

§ 139

Účel předběžného šetření

V předběžném šetření soud provede všechny úkony potřebné pro zjištění stavu zůstavitelova jmění a pro zjištění dědiců, odkazovníků, vykonavatele závěti, správce pozůstalosti a dalších osob, o jejichž práva a povinnosti v řízení jde.

§ 140

Zjištění skutečností významných pro řízení

(1) Soud zjistí ze seznamu nebo systému vedeného podle jiného právního předpisu, zda jsou evidována právní jednání nebo jiné právní skutečnosti, které mají význam pro řízení a pro rozhodnutí o pozůstalosti.

(2) Každý, kdo vede seznam nebo systém, v němž jsou obsaženy údaje o právních jednáních nebo jiných právních skutečnostech uvedených v odstavci 1, umožní soudu zjištění potřebných informací, a to, je-li provozován, i prostřednictvím dálkového přístupu.

§ 141

Povinnosti a práva třetích osob

(1) Každý, kdo zná skutečnosti významné pro řízení a rozhodnutí o pozůstalosti, je na výzvu sdělí soudu; odmítnout je sdělit může jen ten, kdo by tak mohl podle občanského soudního řádu učinit jako svědek.

(2) Každý, kdo má u sebe pořízení zůstavitele pro případ smrti nebo jinou listinu, významnou pro řízení a rozhodnutí o pozůstalosti, ji na výzvu vydá soudu; to neplatí, jde-li o listinu sepsanou do notářského zápisu nebo přijatou do notářské úschovy, jejíž stav a obsah zjišťuje notář, který ji má v úschově. Listina bude vrácena, jakmile nebude pro řízení potřebná.

(3) Ten, kdo sdělil soudu skutečnosti podle odstavce 1 nebo vydal soudu listinu podle odstavce 2 a kdo není dědicem, má právo na náhradu hotových výdajů. Toto právo zaniká, nebylo-li uplatněno do 3 dnů ode dne, kdy sdělení nebo vydaná listina došly soudu; o tom je soud povinen poskytnout poučení.

(4) Úkony podle odstavců 1 a 2 soud neprovede, jde-li o nezletilého zůstavitele a je-li jinak nepochybné, že nezanechal žádnou pozůstalost a že proto bude řízení zastaveno podle § 153.

§ 142

Zjištění stavu a obsahu listin

(1) Zanechal-li zůstavitel listinu o pořízení pro případ smrti, o prohlášení o vydědění, o smlouvě o zřeknutí se dědického práva nebo o zrušení těchto právních jednání, o povolání vykonavatele závěti, o povolání správce pozůstalosti, o smlouvě o manželském majetkovém režimu nebo o příkazech, podmínkách nebo o jiných právních jednáních, které mohou mít význam pro nabytí pozůstalosti, zjistí jejich stav a obsah notář, který je má v úschově, a v ostatních případech soud.

(2) O zjištění stavu a obsahu listin uvedených v odstavci 1 se vyhotoví protokol; k němu se pevně připojí ověřená kopie této listiny.

(3) Zjišťoval-li stav a obsah listin uvedených v odstavci 1 notář, který v řízení o pozůstalosti nebyl pověřen jako soudní komisař, postoupí protokol o zjištění jejich stavu a obsahu bezodkladně soudu, u něhož probíhá řízení o pozůstalosti.

(4) Listina o pořízení pro případ smrti, o prohlášení o vydědění, o smlouvě o zřeknutí se dědického práva nebo o zrušení těchto právních jednání, se uloží u soudu, u něhož probíhá řízení o pozůstalosti, do Sbírky prohlášených pořízení pro případ smrti; to neplatí, jde-li o notářský zápis.

§ 143

Veřejnost zjištění

(1) Zjištění stavu a obsahu listin o pořízení pro případ smrti, o prohlášení o vydědění, o smlouvě o zřeknutí se dědického práva nebo o zrušení těchto právních jednání, které nebyly sepsány ve formě notářského zápisu a které notář přijal do notářské úschovy, se provede veřejně.

(2) O úkonu, při němž bude provedeno veřejné zjištění stavu a obsahu listin uvedených v odstavci 1 notářem, soud vyrozumí osoby, kterým podle dosavadního stavu řízení svědčí zákonná dědická posloupnost nebo které již uplatnily svá práva na pozůstalost. Vyrozumění se jim zašle nejméně 15 dnů předem na adresu, kterou tyto osoby sdělily soudu, popřípadě, není-li soudu jiná jejich adresa známa, na adresu, která je evidována jako místo trvalého pobytu této osoby v informačním systému evidence obyvatel podle jiného právního předpisu, popřípadě jako místo jiného pobytu evidované podle jiných právních předpisů, a vyvěsí na úřední desce soudu; v odůvodněných případech může být vyrozumění zveřejněno prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků.

(3) Ve vyrozumění soud uvede, u kterého notáře, kdy a kde bude proveden úkon o zjištění stavu a obsahu listin uvedených v odstavci 1, jakož i upozornění, že úkon může být proveden i v nepřítomnosti všech osob, které o něm byly vyrozuměny.

§ 144

Provedení zjištění

(1) Při zjištění stavu a obsahu listiny uvedené v § 143 odst. 1 notář vždy doloží, že listina se nachází v obalu, kterým byla opatřena při jejím převzetí do úschovy, a přečte její text.

(2) Notář provede úkon o zjištění stavu a obsahu listiny podle odstavce 1, i když se k němu nedostaví žádná z osob, která o něm byla vyrozuměna.

(3) V protokolu o zjištění stavu a obsahu listiny uvedené v § 143 odst. 1 notář uvede stanoviska, která o stavu a obsahu listiny uvedly přítomné osoby, jestliže o to požádají.

§ 145

Zjištění stavu a obsahu ústního pořízení pro případ smrti

(1) Ke zjištění toho, zda zůstavitel pro případ své smrti pořídil ústně a jaký byl obsah tohoto pořízení, soud vždy nařídí jednání.

(2) Při jednání podle odstavce 1 soud provede důkaz písemným záznamem o zůstavitelově poslední vůli pořízeným svědky, byl-li vyhotoven, a vyslechne všechny svědky, před nimiž zůstavitel projevil svoji poslední vůli, ledaže by provedení výslechu některého z nich bránilo závažné okolnosti; možnost provést další dokazování tím není dotčena.

§ 146

Výslech svědků a dalších osob

(1) Zjistí-li se, že zůstavitel zanechal listinu o pořízení pro případ smrti nebo o prohlášení o vydědění učiněném před svědky, soud je vždy vyslechne; to neplatí, prohlásí-li všichni dědici, že na výslechu svědků netrvali, nebo brání-li provedení výslechu svědka závažné okolnosti.

(2) Soud může vyslechnout každého, kdo je informován o dědicích zůstavitele nebo o jiných osobách, které mohou mít právo na majetek z pozůstalosti.

§ 147

Provádění výslechu

Svědky uvedené v § 145 odst. 2 a v § 146 odst. 1 a osoby uvedené v § 146 odst. 2 soud vyslechne postupem, který občanský soudní řád stanoví pro důkaz výpovědí svědka.

§ 148

Vyrozumění vykonavatele závěti nebo správce pozůstalosti

Zjistí-li se, že zůstavitel povolal vykonavatele závěti nebo správce pozůstalosti, soud je o tom vyrozumí a vyzve je, aby se ujali své funkce; to neplatí, jestliže mu vykonavatel závěti nebo správce pozůstalosti již dříve oznámili, že začali svou funkci vykonávat.

§ 149

Závěra pozůstalosti

Nařídí-li soud usnesením závěru pozůstalosti, zajistí majetek, o němž lze mít za to, že patřil zůstaviteli, uložením do úschovy u soudu, soudního komisaře nebo u vhodného schovatele, popřípadě zapečetěním v zůstavitelově bytě nebo na jiném vhodném místě.

§ 150

Zákaz výplaty

(1) Byl-li zůstavitel majitelem účtu nebo vkladní knížky, může soud usnesením zakázat výplaty z účtu nebo z vkladní knížky.

(2) Zakázal-li soud podle odstavce 1 výplaty z účtu, oprávnění zmocněnce zůstavitele nakládat s peněžními prostředky na účtu tím nejsou dotčena.

§ 151

Plnění na pohledávky zůstavitele

Má-li zůstavitel pohledávky, soud usnesením uloží jeho dlužníkům, aby plnění skládali do úschovy soudu, a upozorní je, že plnění provedená jinam nebudou mít za následek splnění dluhu.

§ 152

Odloučení pozůstalosti

(1) O návrhu věřitele na odloučení pozůstalosti nebo její části soud rozhodne usnesením.

(2) Soud vyhotoví seznam majetku patřícího do odloučené pozůstalosti nebo její části a ukáže-li se to nezbytným, majetek zajistí; při zajištění postupuje podle § 149 až 151.

Oddíl 3

Zastavení řízení

§ 153

Pozůstalost bez majetku

Nezanechal-li zůstavitel žádný majetek patřící do pozůstalosti, soud řízení o pozůstalosti zastaví. Rozhodnutí není třeba doručovat.

§ 154

Pozůstalost s majetkem bez hodnoty nebo nepatrné hodnoty

(1) Zanechal-li zůstavitel majetek bez hodnoty nebo jen majetek nepatrné hodnoty, soud usnesením vydá zůstavitelův majetek tomu, kdo se postaral o pohřeb, jestliže s nabytím tohoto majetku vyslovil souhlas, a současně řízení zastaví; to neplatí o takovém majetku zůstavitele, o němž zákon stanoví, že k němu nabývají vlastnické právo jiné osoby.

(2) Je-li sporné, kdo se postaral o pohřeb, použijí se přiměřeně ustanovení upravující spor o dědické právo.

§ 155

Právní moc rozhodnutí o zastavení řízení

Právní mocí rozhodnutí o zastavení řízení podle § 153 nebo 154 je řízení o pozůstalosti skončeno.

Oddíl 4

Správa pozůstalosti

§ 156

Oprávnění ke správě pozůstalosti

Vznikne-li pochybnost o tom, zda má pozůstalost spravovat správce pozůstalosti povolaný zůstavitelem, nebo vykonavatel závěti, nebo dědic, nebo některý z více dědiců anebo všichni dědicové, soud i bez návrhu usnesením rozhodne, kdo z nich je oprávněn ke správě pozůstalosti.

§ 157

Jmenování správce

(1) Nepovolal-li zůstavitel správce pozůstalosti, soud může i bez návrhu usnesením jmenovat správce pozůstalosti, jestliže

a) vykonavatel závěti nebyl jmenován nebo odmítl spravovat pozůstalost nebo je zřejmě nezpůsobilý spravovat pozůstalost, a jestliže dědici nejsou schopni řádně spravovat pozůstalost,

b) je třeba vyhotovit seznam majetku patřícího do pozůstalosti, nebo

c) je k tomu jiný vážný důvod.

(2) V případě, že zůstavitel povolal správce jen části pozůstalosti, postupuje se podle odstavce 1, stanoví-li zákon nebo je-li jinak třeba, aby správce pozůstalosti spravoval některý další nebo všechny ostatní zůstavitelův majetek.

(3) Soud jmenuje i bez návrhu usnesením správce pozůstalosti též tehdy, jestliže zůstavitelem povolaný nebo soudem jmenovaný správce pozůstalosti zemřel, byl prohlášen za mrtvého nebo nezvěstného, byl omezen ve svéprávnosti, odstoupil ze své funkce nebo byl pravomocným usnesením soudu odvolán, a ukazuje-li se potřebné, aby pozůstalost nebo její část spravoval nový správce.

(4) Na návrh dědice soud jmenuje správce pozůstalosti ke splnění poslední vůle zůstavitele, stanoví-li to občanský zákoník.

(5) Nestanoví-li zákon jinak, má soudem jmenovaný správce pozůstalosti stejné právní postavení jako správce pozůstalosti povolaný zůstavitelem. Soudem jmenovaný správce pozůstalosti podle odstavce 4, jakož i správce pozůstalosti povolaný zůstavitelem, jemuž bylo uloženo soudem splnění poslední vůle zůstavitele, má stejné právní postavení jako vykonavatel závěti.

§ 158

Správce pozůstalosti

(1) Správcem pozůstalosti může být soudem jmenován jen ten, kdo s tím souhlasí. Má-li pozůstalost připadnout státu proto, že nedědí žádný dědic ani podle dědické smlouvy nebo závěti, ani podle zákonné dědické posloupnosti, a hledí-li se na stát, jako by byl zákonný dědic, může být jmenován správcem pozůstalosti též stát.

(2) V usnesení o jmenování správce pozůstalosti soud vždy vymezí rozsah spravovaného majetku zůstavitele nebo uvede účel, pro který byl správce pozůstalosti jmenován.

(3) Správce pozůstalosti je povinen ujmout se výkonu své funkce dnem následujícím po dni doručení usnesení, není-li v něm uveden den pozdější.

§ 159

Odvolání správce

Soud usnesením odvolá správce pozůstalosti, stanoví-li to občanský zákoník.

§ 160

Některé povinnosti při správě pozůstalosti

Ten, kdo spravuje pozůstalost,

a) prodá se souhlasem soudu majetek, který nelze uchovat bez nebezpečí škody nebo nepoměrných nákladů; souhlas však nepotřebuje, hrozí-li majetku rychlá zkáza nebo je-li pravděpodobné, že rychle ztratí na hodnotě,

b) vyrozumí o smrti zůstavitele banku, pobočku zahraniční banky nebo spořitelni a úvěrní družstvo, u nichž měl zůstavitel účet,

c) vyrozumí o smrti zůstavitele známé věřitele a dlužníky zůstavitele.

§ 161

Rozhodování soudu v některých věcech správy pozůstalosti

O tom, zda schválí vyrovnání dospělých odkazů, které má provést osoba spravující pozůstalost, o udělení souhlasu správci pozůstalosti nebo vykonavateli závěti s úkonem přesahujícím rozsah prosté správy a o povolení dědici k volnému nakládání s určitými pozůstalostními předměty ještě před skončením řízení o projednání pozůstalosti, rozhodne soud usnesením.

Oddíl 5

Majetek ve společném jmění zůstavitele a jeho manžela

§ 162

Vypořádání majetku

(1) Zaniklo-li manželství zůstavitele jeho smrtí, soud usnesením stanoví obvyklou cenu majetku patřícího do společného jmění zůstavitele a pozůstalého manžela ke dni smrti zůstavitele a schválí dohodu pozůstalého manžela s dědici o vypořádání majetku patřícího do společného jmění manželů, není-li v rozporu s pokyny, které zůstavitel ještě za svého života udělil ohledně svého majetku pro případ smrti, popřípadě se zákonem.

(2) Nedojde-li k dohodě podle odstavce 1, soud usnesením podle zásad uvedených v občanském zákoníku, určí, jaký majetek ze společného jmění patří do pozůstalostního jmění a jaký majetek patří pozůstalému manželovi, popřípadě též stanoví pohledávku, potřebnou k vypořádání majetku ze společného jmění. Neshodnou-li se dědici s pozůstalým manželem na rozhodných skutečnostech o tom, co vše patří do společného jmění manželů, ke spornému majetku se nepřihlíží.

(3) Ukáže-li se dříve, než je řízení o pozůstalosti pravomocně skončeno, že zůstavitel měl s pozůstalým manželem ve společném jmění ještě další majetek, vypořádá se dodatečně podle odstavce 1 nebo 2; soud přitom vychází z původního usnesení.

§ 163

Právo na vypořádání

Bylo-li zrušeno, zaniklo-li nebo bylo-li zúženo společné jmění zůstavitele a jeho manžela ještě za života zůstavitele a nebylo-li dosud vypořádáno, patří do pozůstalostního jmění právo na jeho vypořádání.

Oddíl 6

Zjišťování dědického práva

§ 164

Vyrozumění o dědickém právu

(1) Nebylo-li řízení zastaveno podle § 153 nebo 154, soud usnesením vyrozumí každého, o němž lze mít podle dosavadních výsledků řízení za to, že je zůstavitelovým dědicem, o jeho dědickém právu a poučí ho o tom, že může dědictví odmítnout, a jaké jsou náležitosti a následky odmítnutí dědictví. K odmítnutí dědictví soud v usnesení stanoví lhůtu 1 měsíce nebo, má-li vyrozumívaný jediné bydliště v zahraničí, 3 měsíce od doručení usnesení; z důležitých důvodů může být lhůta k odmítnutí dědictví přiměřeně prodloužena.

(2) Procesního nástupce soud vyrozumí podle odstavce 1 jen tehdy, jestliže ten, o němž lze mít podle dosavadních výsledků řízení za to, že je zůstavitelovým dědicem, ztratil způsobilost být účastníkem ještě dříve, než mu uplynula lhůta stanovená pro odmítnutí dědictví.

§ 165

Vyhlášení a doručení vyrozumění

(1) Soud vyhlásí usnesení podle § 164 přítomným osobám; usnesení jim není třeba doručovat. Ostatním vyrozumívaným osobám soud usnesení podle § 164 doručí.

(2) Dědic, jemuž se nepodařilo doručit na adresu jeho bydliště nebo místa pobytu, se považuje za dědice neznámého pobytu.

§ 166

Vyrozumění vyhláškou

(1) Není-li znám ten, o němž lze mít podle dosavadních výsledků řízení za to, že je zůstavitelovým dědicem, nebo není-li známo místo jeho pobytu, soud ho vyrozumí o jeho dědickém právu vyhláškou. Ve vyhlášce ho vyzve, aby se přihlásil soudu nebo opatrovníkovi, jenž byl účastníku jmenován (§ 120), určí mu k tomu lhůtu, která nesmí být kratší než 6 měsíců od vyvěšení vyhlášky na úřední desce soudu, a poučí ho o následcích toho, nedá-li o sobě včas vědět.

(2) Vyhláška se doručí ostatním účastníkům, opatrovníku, který mu byl jmenován, a vyvěsí se na úřední desce soudu; v odůvodněných případech může být vyhláška zveřejněna prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků.

§ 167

Osoby nevyrozuměné

Má-li za to, že je zůstavitelovým dědicem, někdo, kdo dosud nebyl soudem o svém dědickém právu vyrozuměn, může do pravomocného skončení řízení o pozůstalosti uplatnit své právo u soudu písemně nebo ústně do protokolu. Soud ho poté usnesením poučí o možnosti dědictví odmítnout způsobem uvedeným v § 164 a 165.

§ 168

Spor o dědické právo

Soud vyšetří dědická práva všech, které vyrozuměl o jejich dědickém právu nebo kteří řádně uplatnili své dědické právo, jestliže dědictví neodmítli nebo zaniklo-li jim právo odmítnout dědictví nebo je-li odmítnutí dědictví neplatné anebo jestliže se k odmítnutí dědictví nepřihlíží. Nemohou-li všechna dědická práva vedle sebe obstát, je tu spor o dědické právo.

§ 169

Postup v případě nesporných skutečností

(1) Závisí-li vyřešení sporu o dědické právo na právním posouzení pouze takových skutečností, které jsou mezi dědici nesporné, soud usnesením rozhodne, s kterými účastníky bude nadále jednáno a kterým z účastníků se účast v řízení ukončuje.

(2) Dědické právo těch, jejichž účast v řízení byla podle odstavce 1 ukončena, nezaniká, v řízení a při rozhodnutí se však k němu nadále nepřihlíží.

§ 170

Postup v případě sporných skutečností

(1) V případě, že pro vyřešení sporu o dědické právo je třeba prokázat skutečnosti, které jsou mezi dědici sporné, soud usnesením odkáže toho z účastníků, jehož dědické právo se jeví se zřetelem

k okolnostem případu jako nejslabší, aby své právo uplatnil žalobou; k podání žaloby určí lhůtu, která nesmí být kratší než 2 měsíce.

(2) Nebyla-li žaloba ve lhůtě podána, bylo-li řízení o žalobě zastaveno nebo byla-li žaloba odmítnuta, platí, že spor o dědické právo byl vyřešen v neprospěch toho, kdo měl své právo uplatnit žalobou.

(3) Vyplývá-li z odstavce 2 nebo z rozhodnutí soudu o žalobě, že dědické právo nesvědčí některému z dosavadních dědiců, soud usnesením jeho účast v řízení ukončí. Ustanovení § 169 odst. 2 se použije obdobně.

Oddíl 7

Aktiva a pasiva pozůstalosti

§ 171

Zjišťování aktiv a pasiv pozůstalosti

(1) Aktiva pozůstalosti tvoří majetek zůstavitele, který vlastnil v den své smrti, jakož i pohledávky a majetková práva, která sice vznikla teprve po jeho smrti, avšak mají původ v právních skutečnostech, jež nastaly za jeho života, a která by mu bez dalšího patřila, kdyby nezemřel, a právo na vypořádání společného jmění, které bylo zrušeno, zaniklo nebo bylo zúženo ještě za života zůstavitele a dosud nebylo vypořádáno.

(2) Pasiva pozůstalosti tvoří

a) dluhy zůstavitele, které měl v době smrti, jakož i dluhy, které mají původ v právních skutečnostech, z nichž by měl plnit zůstavitel, kdyby mu v tom nezabránila jeho smrt,

b) náklady pohřbu, náklady některých osob na zaopatření a další dluhy, které vznikly po smrti zůstavitele, o nichž zákon stanoví, že je hradí dědici zůstavitele nebo že se hradí z pozůstalosti, popřípadě že jsou pasivem pozůstalosti.

§ 172

Zjištění aktiv

(1) Aktiva pozůstalosti soud zjistí především ze soupisu pozůstalosti nebo ze seznamu pozůstalostního majetku anebo ze společného prohlášení dědiců o pozůstalostním majetku.

(2) Nebyla-li zjištěna podle odstavce 1, soud aktiva pozůstalosti objasní z údajů dědiců a uvede je v seznamu aktiv. Neshodnou-li se dědici na rozhodných skutečnostech o tom, co vše patří do aktiv pozůstalosti, ke spornému majetku se v řízení a při projednání pozůstalosti nepřihlíží.

§ 173

Zjištění pasiv

Pasiva pozůstalosti soud objasní z údajů dědiců a uvede je v seznamu pasiv. Neshodnou-li se dědici na rozhodných skutečnostech o tom, co vše patří do pasiv pozůstalosti, ke sporným dluhům se v řízení a při projednání pozůstalosti nepřihlíží.

§ 174

Svolání věřitelů

(1) Na návrh dědice, který si vyhradil soupis pozůstalosti, nebo toho, kdo spravuje pozůstalost, soud usnesením vyzve věřitele zůstavitele, aby u něho přihlásili a listinami doložili své pohledávky, a poučí je, jak mohou pohledávky přihlásit a jaké jsou následky toho, když pohledávky nepřihlásí. K přihlášení a doložení pohledávky soud v usnesení stanoví lhůtu, která nesmí být kratší než 3 měsíce od vyvěšení usnesení na úřední desce soudu.

(2) Usnesení podle odstavce 1 se vyvěsí na úřední desce soudu; v odůvodněných případech může být zveřejněno též prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků.

§ 175

Poučení o právu výhrady soupisu

(1) Každého, kdo byl vyrozuměn o dědickém právu nebo kdo uplatnil u soudu své dědické právo a jehož účast v řízení o pozůstalosti nebyla ukončena, soud usnesením poučí, že si může vyhradit soupis pozůstalosti, jak může výhradu soupisu pozůstalosti uplatnit a jaké jsou následky, když výhradu soupisu pozůstalosti neuplatní.

(2) K uplatnění výhrady soupisu pozůstalosti soud v usnesení stanoví lhůtu 1 měsíce ode dne, kdy byl o tomto právu vyrozuměn; z důležitých důvodů může být lhůta k uplatnění výhrady soupisu pozůstalosti prodloužena.

§ 176

Vyrozumění o právu výhrady soupisu

(1) Svěprávného, známého a přítomného dědice, který není manželem, potomkem nebo předkem zůstavitele, soud vyrozumí o právu výhrady soupisu buď tím, že jim usnesení podle § 175 doručí, nebo tím, že jim usnesení podle § 175 vyhlásí.

(2) Jiné dědice, než kteří jsou uvedeni v odstavci 1, si soud předvolá a vyrozumí o právu výhrady soupisu tím, že jim usnesení podle § 175 vyhlásí a že si od nich vyžádá výslovné vyjádření o tom, zda uplatňují výhradu soupisu; to neplatí, nemohou-li již výhradu soupisu účinně uplatnit. Vyjádření dědice se uvede v protokolu. Jestliže se dědic v protokolu nevyjádří nebo se nedostaví k jednání, aniž se řádně omluvil, platí, že výhradu soupisu neuplatňuje; o tom musí být poučen.

(3) Tomu, komu bylo vyhlášeno, není třeba usnesení podle § 175 doručovat.

§ 177

Soupis pozůstalosti

(1) Soud usnesením rozhodne o nařízení soupisu pozůstalosti nebo, odůvodňují-li to okolnosti případu, o jeho nahrazení seznamem pozůstalostního majetku, který vyhotoví správce pozůstalosti a který potvrdí všichni dědici.

(2) Předloží-li dědicové soudu společné prohlášení o pozůstalostním majetku, může soud usnesením rozhodnout, že jím bude nahrazen soupis pozůstalosti; v případě, že soupis pozůstalosti již byl nařízen, soud usnesení o tom zruší.

§ 178

Vyrozumění o soupisu pozůstalosti

(1) Nařídí-li soud soupis pozůstalosti, vyrozumí o době a místu jeho provedení všechny osoby, které mají právo být přítomny soupisu a vznášet dotazy a připomínky, nejméně 15 dnů předem.

(2) Odstavec 1 se nepoužije, kdyby vyrozumění o době a místu soupisu mohlo vážně ohrozit včasné provedení soupisu. V takovém případě je třeba k soupisu přizvat dva svědky; svědky soupisu nemohou být osoby, které nejsou plně svéprávné, osoby, které nemohou číst a psát, osoby, které jinak mají právo být přítomny soupisu a vznášet dotazy a připomínky a osoby jim blízké, jakož i zaměstnanci notáře, který byl v řízení o pozůstalosti pověřen provedením úkonů jako soudní komisař.

§ 179

Protokol o soupisu pozůstalosti

(1) Soupis pozůstalosti se uvede v protokolu.

(2) V protokolu o soupisu pozůstalosti se kromě obecných náležitostí zejména uvede, z jakého důvodu se soupis provádí, kdo byl soupisu přítomen a jaké měl k soupisu dotazy a připomínky, popis majetku zůstavitele a kde se nachází a zda byl majetek zajištěn a jak. Věci a jiný majetek se popíše takovým způsobem, aby bylo možno zjistit jeho totožnost a aby byla vyloučena jeho záměna.

(3) Byl-li soupis pozůstalosti proveden bez účasti osob, které jinak mají právo být přítomny soupisu a vznášet dotazy a připomínky (§ 178 odst. 2), uvede se v protokolu o soupisu rovněž prohlášení svědků soupisu o tom, že byli přítomni po celou dobu soupisu a že soupis byl proveden řádně a úplně.

Oddíl 8

Obvyklá cena pozůstalosti

§ 180

Určení obvyklé ceny

(1) Na podkladě soupisu pozůstalosti, seznamu pozůstalostního majetku, společného prohlášení dědiců o pozůstalostním majetku nebo shodných údajů dědiců o zůstavitelově majetku a na základě shodných údajů dědiců o pasivech pozůstalosti soud usnesením stanoví obvyklou cenu majetku a jiných aktiv pozůstalosti, výši dluhů a dalších pasiv pozůstalosti a čistou hodnotu pozůstalosti, popřípadě výši předlužení.

(2) Zjistí-li soud dříve, než bude řízení o projednání pozůstalosti pravomocně skončeno, nové skutečnosti, které odůvodňují změnu usnesení vydaného podle odstavce 1, provede potřebnou opravu samostatným usnesením.

§ 181

Ocenění pozůstalostního majetku

(1) Při ocenění pozůstalostního majetku a zůstavitelových dluhů soud vychází ze společného prohlášení dědiců nebo z ocenění provedeného tím, kdo spravuje pozůstalost. V odůvodněných případech lze cenu zjistit znaleckým posudkem.

(2) Pro ocenění je rozhodný stav v době smrti zůstavitele; vznikla-li oceňovaná aktiva nebo pasiva pozůstalosti až po smrti zůstavitele, je rozhodný stav v době jejich vzniku.

Oddíl 9

Projednání dědictví

§ 182

Jednání

(1) Soud k projednání věci nařídí jednání, není-li dále stanoveno jinak. Jednání je neveřejné.

(2) K jednání soud předvolá dědice zůstavitele, vykonavatele závěti a další účastníky, o jejichž práva nebo povinnosti při jednání půjde, jakož i jejich zástupce a další osoby, jejichž přítomnosti je třeba.

(3) Dostaví-li se k jednání účastník nebo jeho zástupce, soud mu umožní účast při jednání, i když k němu nebyl předvolán.

§ 183

Rozhodnutí bez nařízení jednání

Jednání není třeba nařizovat,

a) má-li být rozhodnuto o zastavení řízení podle § 153 nebo 154,

b) nabývá-li pozůstalost jediný dědic, který nemá námitky proti soupisu pozůstalosti nebo seznamu pozůstalostního majetku vyhotovenému správcem pozůstalosti nebo který předložil soudu své prohlášení o pozůstalostním majetku,

c) má-li pozůstalost připadnout státu proto, že nedědí žádný dědic ani podle dědické smlouvy nebo závěti, ani podle zákonné dědické posloupnosti, a na stát se hledí, jako by byl zákonný dědic.

Oddíl 10

Rozhodnutí o dědictví

§ 184

Předpoklady

(1) Soud vydá rozhodnutí o dědictví, bylo-li zjištěno dědické právo a pozůstalostní jmění, byla-li splněna zůstavitelova nařízení, nedošlo-li k nařízení likvidace pozůstalosti a bylo-li mu prokázáno,

že byly splněny povinnosti vůči odkazovníkům, stanovené zákonem jako předpoklad pro potvrzení dědictví.

(2) Součástí usnesení podle odstavce 1 může být též usnesení podle § 162 a 180.

§ 185

Rozhodnutí o dědictví

(1) V rozhodnutí o dědictví soud s účinností ke dni vzniku dědického práva

a) potvrdí nabytí dědictví jedinému dědici,

b) rozdělí pozůstalost mezi více dědiců podle nařízení zůstavitele a potvrdí podle rozdělení nabytí dědictví více dědici,

c) rozdělí pozůstalost mezi více dědiců podle určení třetí osoby, kterou tím zůstavitel pověřil, ledaže by k takovému určení nepřihlédl, a potvrdí podle rozdělení nabytí dědictví více dědici,

d) schválí dohodu dědiců o rozdělení pozůstalosti, která není v rozporu se zákonem, a potvrdí podle ní nabytí dědictví více dědici,

e) rozdělí pozůstalost mezi více dědiců na jejich žádost, jsou-li pro to splněny zákonem stanovené předpoklady, a potvrdí podle rozdělení nabytí dědictví více dědici,

f) potvrdí nabytí dědictví více dědicům podle dědických podílů, jejichž výše byla stanovena v souladu se zákonem dohodou dědiců, nedošlo-li k rozdělení pozůstalosti,

g) potvrdí nabytí dědictví více dědicům podle dědických podílů ze zákona, nedošlo-li k rozdělení pozůstalosti a ani k dohodě dědiců o výši dědických podílů, nebo

h) potvrdí, že dědictví připadlo státu, jestliže nedědí žádný dědic ani podle dědické smlouvy nebo závěti, ani podle zákonné dědické posloupnosti, a že se na stát hledí, jako by byl zákonný dědic.

(2) Podle odstavce 1 písm. a) a d) až g) soud postupuje také tehdy, jestliže se odkazovníci stali dědici zůstavitele proto, že nedošlo k posloupnosti podle dědické smlouvy nebo závěti nebo k zákonné dědické posloupnosti, popřípadě že dědictví nenabyl žádný zákonný dědic.

(3) V rozhodnutí o dědictví soud dále

a) rozhodne o návrhu dědice ze zákonné dědické posloupnosti na vypořádání podle § 1693 odst. 3 občanského zákoníku,

b) rozhodne nebo schválí dohodu o vypořádání povinného dílu pro nepominutelného dědice, bylo-li na něj uplatněno právo.

(4) V rozhodnutí o dědictví soud rovněž uvede důvod dědictví, důvod, z jakého došlo k rozdělení dědictví a údaje o tom, zda a který dědic uplatnil výhradu soupisu, zda byla nařízena dědická posloupnost zřízením svěřenského nástupnictví, doložením času nebo jiným způsobem, kdo byl povolán jako následný dědic a za jakého předpokladu a zda může přední dědic s dědictvím volně nakládat.

§ 186

Rozdělení pozůstalosti

Při rozdělení pozůstalosti na žádost dědiců soud vychází z výkazu, který pro tento účel sestavil.

§ 187

Neschválení dohody

Neschválí-li soud dohodu dědiců o rozdělení pozůstalosti nebo dohodu dědiců o výši dědických podílů, může pokračovat v řízení až po právní moci tohoto usnesení.

§ 188

Účinky právní moci rozhodnutí o dědictví

Právní mocí rozhodnutí o dědictví

- a) zaniká závěra pozůstalosti a všechna opatření, která byla přijata k zajištění pozůstalosti,
- b) zaniká správa pozůstalosti; povinnosti uložené ustanovením § 190 odst. 2 tím nejsou dotčeny,
- c) je skončeno řízení o pozůstalosti.

§ 189

Uplatňování práv žalobou

(1) Nepřihlíží-li se v řízení a při rozhodování o pozůstalosti k majetku nebo dluhům zůstavitele v důsledku postupu podle § 162 odst. 2 věty druhé, § 172 odst. 2 věty druhé nebo § 173 věty druhé, mohou se účastníci domáhat svých práv žalobou.

(2) Tomu, kdo nebyl účastníkem jako dědic v době vydání rozhodnutí o pozůstalosti, nebrání právní moc rozhodnutí o pozůstalosti v tom, aby se svého práva k pozůstalosti domáhal žalobou.

§ 190

Úkony po skončení řízení

(1) Soud po právní moci rozhodnutí o pozůstalosti vyrozumí orgán, který vede veřejný seznam nebo rejstřík, v němž jsou zapsány věci a práva z pozůstalostního jmění, o tom, kdo se stal jejich vlastníkem.

(2) Ten, kdo spravoval pozůstalost, oznámí po právní moci rozhodnutí o pozůstalosti známým věřitelům a dlužníkům zůstavitele, kdo podle rozhodnutí o pozůstalosti nabyl pohledávku nebo dluh zůstavitele, a bance, pobočce zahraniční banky nebo spořitelnímu a úvěrnímu družstvu, kdo se stal majitelem zůstavitelova účtu.

§ 191

Zrušení rozhodnutí o dědictví

(1) Ukáže-li se, že zůstavitel žije, soud zruší rozhodnutí o pozůstalosti a řízení zastaví.

(2) Po právní moci usnesení podle odstavce 1 soud učiní opatření k obnovení zůstavitelových práv a povinností; postupuje přitom přiměřeně podle § 190.

Oddíl 11

Dodatečně najevo vyšlý majetek

§ 192

Dodatečné projednání při zastavení řízení

Objeví-li se po právní moci rozhodnutí, jímž bylo řízení o pozůstalosti zastaveno (§ 153 a 154), majetek, který tvoří aktivum pozůstalosti, popřípadě též pasivum pozůstalosti, soud projedná dědictví. Dědictví však nebude projednáno, objeví-li se pouze pasivum pozůstalosti.

§ 193

Dodatečné projednání po rozhodnutí o pozůstalosti

(1) Objeví-li se po právní moci rozhodnutí o pozůstalosti majetek, který tvoří aktivum pozůstalosti, popřípadě též pasivum pozůstalosti, soud o ně doplní v dosavadním řízení vyhotovený soupis nebo seznam o aktivech a pasivech pozůstalosti; to neplatí, jde-li o aktiva nebo pasiva, k nimž se v důsledku postupu podle § 162 odst. 2 věty druhé, § 172 odst. 2 věty druhé nebo § 173 věty druhé nepřihlíží.

(2) Nepožádal-li žádný z dědiců ve lhůtě k tomu určené, aby soud projednal pozůstalost o aktivech pozůstalosti, které se objevily až po právní moci rozhodnutí o pozůstalosti, platí, že podle pravomocného rozhodnutí o pozůstalosti došlo rovněž k nabytí aktiv pozůstalosti uvedených v odstavci 1; v případě, že pozůstalost byla rozdělena mezi více dědiců nebo že bylo potvrzeno nabytí pozůstalosti více dědicům podle dědických podílů, nabývají dědicové majetek uvedený v odstavci 1 v podílech, vyplývajících z provedeného vypořádání dědictví. Je-li to potřebné, soud o tom vydá usnesení.

(3) Lhůtu k podání žádosti o projednání pozůstalosti o aktivech pozůstalosti, které se objevily až po právní moci rozhodnutí o pozůstalosti podle odstavce 2, soud určí ve vyhlášce, kterou uveřejní na úřední desce soudu. Tato lhůta nesmí být kratší než 2 měsíce.

Díl 3

Nabytí dědictví následným dědicem

§ 194

(1) Nastal-li případ, pro nějž bylo zřízeno svěřenské nástupnictví, bylo-li dědictví omezeno doložením času nebo jinak podmíněno nebo má-li z jiného důvodu dědictví nabýt následný dědic, postupuje se přiměřeně podle ustanovení dílů 1 a 2. Rozhodné skutečnosti se však posuzují ke dni, kterým pominulo odsunutí dědického práva následného dědice, a k tomuto dni se také vztahují účinky rozhodnutí o pozůstalosti.

(2) V rozhodnutí o pozůstalosti soud rovněž rozhodne o povinnosti následného dědice přispět poměrně přednímu dědici na to, co splnil na úhradu zůstavitelových dluhů nebo nepominutelnému dědici na povinný díl.

Díl 4

Likvidace pozůstalosti

Oddíl 1

Nařízení likvidace pozůstalosti

§ 195

Předpoklady

(1) Soud nařídí na návrh dědice, kterému svědčí výhrada soupisu, nebo na návrh státu, jemuž má připadnout pozůstalost proto, že nedědí žádný dědic ani podle dědické smlouvy nebo závěti, ani podle zákonné dědické posloupnosti, a na nějž se hledí, jako by byl zákonný dědic, anebo na návrh věřitele, který prokázal svou pohledávku, již odpovídá dluh patřící do pasiv likvidační podstaty, likvidaci pozůstalosti, jestliže

a) nejsou splněny předpoklady pro zastavení řízení o pozůstalosti podle § 153 nebo 154,

b) bylo provedeno vypořádání majetku patřícího do společného jmění zůstavitele a jeho manžela, zaniklo-li manželství zůstavitele jeho smrtí (§ 162),

c) bylo stanoveno předlužení majetku zůstavitele (§ 180),

d) dosud nebylo pravomocně rozhodnuto o dědictví (§ 184 až 187).

(2) Soud může nařídít likvidaci pozůstalosti i bez návrhu, jsou-li splněny předpoklady uvedené v odstavci 1 a vyžaduje-li to veřejný zájem.

§ 196

Rozhodnutí o nařízení likvidace

(1) O nařízení likvidace pozůstalosti soud rozhodne usnesením.

(2) Soud v usnesení podle odstavce 1 vždy a) vyzve věřitele zůstavitele, aby u něho přihlásili své pohledávky ve lhůtě, kterou stanoví a která nesmí být kratší než 3 měsíce od právní moci usnesení, b) poučí věřitele, jaké jsou následky toho, jestliže své pohledávky řádně a včas nepřihlásí.

(3) Součástí usnesení podle odstavce 1 může být též usnesení podle § 162 a 180.

(4) Usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti se vyvěsí v den, kdy bylo vydáno, na úřední desce soudu, u něhož probíhá řízení o pozůstalosti; v odůvodněných případech může být usnesení zveřejněno též prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků.

§ 197

Jmenování likvidačního správce

Soud jmenuje likvidačního správce, jakmile se v řízení o likvidaci pozůstalosti ukáže, že to vyžaduje potřeba správy nebo zpeněžování majetku patřícího do likvidační podstaty anebo spory o pasiva likvidační podstaty. V případě, že nebyl jmenován v usnesení o nařízení likvidace, soud jmenuje likvidačního správce samostatným usnesením.

§ 198

Účinky nařízení likvidace na jiná řízení

(1) Po vyvěšení usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti na úřední desce soudu nelze nařídit a provést výkon rozhodnutí nebo exekuci, která by postihovala majetek náležející do likvidační podstaty. Výkon rozhodnutí nebo exekuce, která by postihovala majetek náležející do likvidační podstaty, se dnem právní moci usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti zastavuje; účastníky řízení o výkon rozhodnutí nebo exekuce o tom bezodkladně vyrozumí soud, u něhož je toto řízení vedeno. Pokud se řízení o výkon rozhodnutí nebo exekuce týkalo nemovitosti evidované v katastru nemovitostí, oznámí soud tuto skutečnost také katastrálnímu úřadu.

(2) Jiné řízení, které se týká majetku patřícího do likvidační podstaty nebo pasiv likvidační podstaty a jehož účastníkem byl zůstavitel nebo ten, kdo spravoval pozůstalost, bude po právní moci usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti zastaveno; to neplatí, jde-li o

a) přiznání nebo vymáhání zůstavitelových pohledávek nebo jiných práv, které náležejí do majetku likvidační podstaty,

b) spor nebo jinou právní věc projednávanou před soudem v občanském soudním řízení, jejímž předmětem je pasivum likvidační podstaty, jestliže se věřitel řádně a včas přihlásil,

c) spor nebo jinou právní věc, jejíž rozhodnutí může vést k vyjasnění rozsahu majetku likvidační podstaty.

§ 199

Přechod správy

Dnem vyvěšení usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti na úřední desce soudu přechází správa pozůstalosti na likvidačního správce nebo, nebyl-li likvidační správce dosud jmenován, na notáře, který byl v řízení o pozůstalosti pověřen provedením úkonů jako soudní komisař (dále jen „likvidační správce nebo notář“); do právní moci usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti smí provést jen takové úkony, které nesnesou odkladu.

§ 200

Další účinky nařízení likvidace

Dnem právní moci usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti zanikají

a) dědická práva zůstavitelových dědiců nebo právo státu na připadnutí dědictví z důvodu, že nedědí žádný dědic ani podle dědické smlouvy nebo závěti, ani podle zákonné dědické posloupnosti a že se na stát hledí, jako by byl zákonný dědic; tím není dotčeno právo na vydání likvidačního přebytku,

b) odkazy zřízené zůstavitelem,

c) práva na povinný díl,

d) práva některých osob na zaopatření a další práva, která vznikla po smrti zůstavitele, o nichž zákon stanoví, že je uspokojují dědici zůstavitele nebo že se uspokojují z pozůstalosti,

e) odloučení pozůstalosti,

f) zůstavitelovy příkazy, pověření, plné moci včetně prokury a další jeho jednostranná právní jednání, která by jinak měla trvat i po jeho smrti,

g) funkce vykonavatele závěti a správce pozůstalosti,

h) pasiva pozůstalosti, o nichž to stanoví tento zákon.

§ 201

Účinky na dluhy a pohledávky

Dnem právní moci usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti se pohledávky

a) odpovídající dluhu, jenž patří do pasiv likvidační podstaty, stávají splatnými, jestliže se věřitel řádně a včas přihlásil,

b) proti třetím osobám, které jsou zajištěny majetkem likvidační podstaty, stávají pro účely likvidace pozůstalosti splatnými, jestliže se jejich věřitel řádně a včas přihlásil a jestliže ve lhůtě určené k podání přihlášek rovněž požádal o uspokojení ze zajištění.

§ 202

Závěra a zajištění majetku

(1) Byla-li nařízena závěra pozůstalosti a nebylo-li usnesením rozhodnuto jinak, platí dosud přijatá opatření i po právní moci usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti.

(2) Po vyvěšení usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti na úřední desce soudu může soud na návrh likvidačního správce nebo i bez návrhu zajistit majetek náležející do likvidační podstaty; ustanovení § 149 až 151 se použijí obdobně.

Oddíl 2

Likvidační správce

Pododdíl 1

Vznik a zánik funkce

§ 203

Jmenování likvidačního správce

(1) Soud jmenuje likvidačním správcem osobu, která je zapsána v seznamu insolvenčních správců, vedeném Ministerstvem spravedlnosti podle jiného právního předpisu. Tato osoba může své jmenování likvidačním správcem odmítnout jen z vážných důvodů.

(2) Není-li možné likvidačního správce vybrat ze seznamu insolvenčních správců, soud jmenuje likvidačním správcem osobu, která splňuje předpoklady pro zápis do seznamu insolvenčních správců podle jiného právního předpisu a která se svým jmenováním souhlasí.

(3) Likvidačním správcem může být jmenován jen ten, kdo má na celou dobu výkonu funkce pojištěnou odpovědnost za škodu, která by mohla vzniknout při výkonu funkce likvidačního správce nebo v souvislosti s ním.

§ 204

Odvolání likvidačního správce

(1) Soud usnesením odvolá likvidačního správce, jestliže

a) o to požádá z důležitých důvodů,

b) tu je vzhledem k jeho poměru k věci nebo k účastníkům důvod pochybovat o jeho nepodjatosti,

c) nevykonává řádně svoji funkci.

(2) Rozhodne-li soud o odvolání likvidačního správce, jmenuje současně nového likvidačního správce; postupuje přitom podle § 203.

(3) Nově jmenovaný likvidační správce začne svou funkci vykonávat dnem právní moci usnesení o jeho jmenování. Z důležitých důvodů může soud rozhodnout, že svou funkci začne vykonávat již dnem, v němž mu bylo doručeno usnesení podle odstavce 1.

(4) Odvolaný likvidační správce je povinen řádně a bez zbytečného odkladu informovat nového likvidačního správce a předat mu všechny doklady, týkající se výkonu jeho funkce.

§ 205

Zánik funkce likvidačního správce

(1) Funkce likvidačního správce zanikne, nastane-li právní skutečnost, s níž jiný právní předpis spojuje zánik práva vykonávat činnost insolvenčního správce.

(2) Zanikne-li funkce likvidačního správce podle odstavce 1, soud bezodkladně jmenuje nového likvidačního správce; postupuje přitom podle § 203.

Pododdíl 2

Práva a povinnosti

§ 206

Jednání likvidačního správce

(1) Likvidační správce

- a) vykonává správu majetku patřícího do likvidační podstaty v rozsahu stanoveném zákonem,
- b) pořizuje a vede seznam majetku patřícího do likvidační podstaty,
- c) vystupuje na místě zůstavitele nebo osob, které dosud spravovaly pozůstalost, jako účastník občanského soudního nebo jiného řízení, jehož předmětem jsou majetek nebo pasiva likvidační podstaty,
- d) vykonává ohledně majetku likvidační podstaty další úkoly, které stanoví zákon nebo které mu uložil soud.

(2) Likvidační správce jedná při výkonu funkce svým jménem na účet pozůstalosti. Označuje se způsobem, z něhož musí být zřejmé, že jedná jako likvidační správce a kterého zůstavitele se týká jím spravovaná likvidační podstata.

§ 207

Osoby provádějící úkony likvidace při jmenování likvidačního správce

(1) Je-li jmenován, vykonává úkony při likvidaci pozůstalosti likvidační správce, ledaže je dále stanoveno jinak.

(2) Likvidační správce může pověřit svého zaměstnance, aby jeho jménem a na jeho odpovědnost prováděl při likvidaci pozůstalosti jednotlivé, přípravné nebo dílčí úkony.

(3) Jiná osoba než zaměstnanec může jednotlivé úkony při likvidaci pozůstalosti provést jménem likvidačního správce a na jeho odpovědnost jen na základě písemné plné moci, která ji k tomu výslovně opravňuje.

§ 208

Náhrada škody

(1) Likvidační správce je povinen při výkonu funkce postupovat s odbornou péčí.

(2) Likvidační správce odpovídá za škodu nebo za jinou újmu na majetku, kterou způsobil při výkonu své funkce nebo v souvislosti s ním porušením povinností uložených zákonem nebo soudem, popřípadě porušením dobrých mravů; této odpovědnosti se nemůže zprostit, ledaže by ke škodě nebo jiné újmě na majetku došlo i jinak.

(3) Podle odstavce 2 odpovídá likvidační správce nejen za škodu nebo za jinou újmu na majetku, kterou způsobil osobně, ale i za škodu nebo za jinou újmu způsobenou osobami uvedenými v § 207 odst. 2 a 3.

(4) Právo na náhradu škody podle odstavců 2 a 3 se promlčí uplynutím 3 let ode dne, kdy byla pravomocně skončena likvidace pozůstalosti.

Pododdíl 3

Odměna a náhrady likvidačního správce

§ 209

Odměna, náhrada výdajů a náhrada za daň z přidané hodnoty

(1) Likvidační správce má právo na odměnu za úkony, které učinil osobně nebo prostřednictvím osob uvedených v § 207 odst. 2 a 3 při výkonu své funkce nebo v souvislosti s ním, na náhradu hotových výdajů při tom vzniklých a, je-li plátcem daně z přidané hodnoty, též na náhradu za daň z přidané hodnoty.

(2) Právo na odměnu a na náhradu za daň z přidané hodnoty z této odměny podle odstavce 1 má jen likvidační správce, který nebyl ze své funkce odvolán podle § 204 odst. 1 písm. c).

§ 210

Placení odměny a náhrad

(1) O právu na odměnu a na náhrady hotových výdajů a za daň z přidané hodnoty likvidačního správce soud rozhodne i bez návrhu v rozhodnutí, kterým se řízení při likvidaci pozůstalosti v prvním stupni končí.

(2) Odměna a náhrady hotových výdajů a za daň z přidané hodnoty likvidačního správce se uhradí z majetku likvidační podstaty podle rozhodnutí, kterým se řízení při likvidaci pozůstalosti v prvním stupni končí; stát ručí za uspokojení práva likvidačního správce na odměnu a náhrady.

§ 211

Záloha

(1) Soud může likvidačnímu správci na jeho žádost poskytnout v průběhu likvidace pozůstalosti přiměřenou zálohu na jeho odměnu a jeho hotové výdaje.

(2) Poskytl-li soud likvidačnímu správci zálohu podle odstavce 1, uhradí se odměna a náhrady hotových výdajů likvidačního správce ve výši odpovídající poskytnuté záloze z majetku likvidační podstaty podle rozvrhového usnesení státu.

Oddíl 3

Likvidační podstata

Pododdíl 1

Obsah a rozsah majetku likvidační podstaty

§ 212

(1) Majetek likvidační podstaty tvoří

a) majetek zůstavitele, který vlastnil v den své smrti; to neplatí o majetku, který při vypořádání majetku patřícího do společného jmění (§ 162) připadl manželce zůstavitele a o právech vázaných jen na jeho osobu,

b) pohledávky a majetková práva, která vznikla po smrti zůstavitele, která mají původ v právních skutečnostech, jež nastaly za jeho života, a která by zůstaviteli bez dalšího patřila, kdyby nezemřel,

c) právo na vypořádání společného jmění, které bylo zrušeno, zaniklo nebo bylo zúženo ještě za života zůstavitele a dosud nebylo vypořádáno,

d) majetek třetích osob, z něhož lze uspokojit zůstavitelovu pohledávku, protože ušel neúčinným právním jednáním z majetku dlužníka zůstavitele, byla-li neúčinnost právního jednání dlužníka založena rozhodnutím soudu,

e) náhrada za majetek uvedený pod písmenem d), není-li dobře možné domáhat se uspokojení zůstavitelovy pohledávky z tohoto majetku,

f) majetek, o němž platí, že patří do likvidační podstaty (§ 225),

g) další majetek, o němž to stanoví zákon.

(2) Do majetku likvidační podstaty patří také příslušenství, plody a užitky majetku uvedeného v odstavci 1.

Pododdíl 2

Zjišťování majetku likvidační podstaty

§ 213

Úkony

Není-li stanoveno jinak, úkony potřebné ke zjištění majetku likvidační podstaty činí likvidační správce nebo notář; řídí se přitom pokyny soudu.

§ 214

Zjišťování skutečností o majetku

(1) Majetek likvidační podstaty zjistí likvidační správce nebo notář především ze soupisu pozůstalosti, ze seznamu pozůstalostního majetku, ze společného prohlášení dědiců o pozůstalostním majetku nebo ze shodných údajů dědiců, popřípadě ze soupisu pozůstalosti, byl-li proveden.

(2) Likvidační správce nebo notář provede šetření potřebná k objasnění, zda patří do likvidační podstaty majetek, který zůstal při projednání pozůstalosti sporný a k němuž se proto dosud nepřihlíželo (§ 162 odst. 2 věta druhá, § 172 odst. 2 věta druhá).

(3) Likvidační správce nebo notář vyšetří, zda tu není další, dosud neznámý, majetek, který patří do likvidační podstaty. Dbá přitom, aby byl zjištěn veškerý majetek, který patří do likvidační podstaty (§ 212).

§ 215

Informační povinnost

(1) Každý, kdo zná skutečnosti o majetku patřícím do likvidační podstaty nebo o tom, kde se nachází nebo kde je umístěn, je na výzvu sdělí likvidačnímu správci nebo notáři; odmítnout je sdělit může jen ten, kdo by tak mohl podle občanského soudního řádu učinit jako svědek.

(2) Každý, kdo vede seznamy nebo systémy, v nichž jsou obsaženy údaje o majetku, který patří nebo může patřit do likvidační podstaty, umožní likvidačnímu správci nebo notáři bezplatně zjištění potřebných informací, a to, je-li provozován, i prostřednictvím dálkového přístupu.

(3) Nestanovil-li soud jinak, smí likvidační správce vyzvat ke sdělení skutečností podle odstavce 1 nebo zjišťovat informace podle odstavce 2 jen s předchozím souhlasem soudu.

§ 216

Sporný majetek

(1) Má-li likvidační správce za to, že do likvidační podstaty patří majetek, který by podle informací vyplývajících se seznamů nebo systémů uvedených v § 215 odst. 2 neměl do likvidační podstaty náležet, oznámí to soudu. Stejně postupuje, uplatňuje-li u likvidačního správce nebo u soudu někdo právo k majetku, o němž tvrdí, že nepřipouští, aby patřil do likvidační podstaty.

(2) Soud prověří oznámení likvidačního správce a na základě posouzení všech známých rozhodných skutečností udělí likvidačnímu správci pokyn, zda má nebo nemá tento majetek nadále pokládat za majetek, který patří do likvidační podstaty.

§ 217

Náhrada výdajů

Ten, kdo sdělil likvidačnímu správci nebo notáři skutečnosti podle § 215 odst. 1, má právo na náhradu hotových výdajů. Toto právo zaniká, nebylo-li uplatněno u soudu nebo u likvidačního správce do 3 dnů ode dne, kdy sdělení došlo likvidačnímu správci nebo notáři; o tom je likvidační správce nebo notář povinen poskytnout poučení.

Pododdíl 3

Seznam majetku likvidační podstaty

§ 218

Pořízení a vedení seznamu

(1) Na základě zjištění učiněných podle § 214 a 215 a pokynů soudu podle § 216 odst. 2 likvidační správce nebo notář pořídí a nadále vede seznam majetku, který patří do likvidační podstaty; dbá při tom pokynů soudu.

(2) Vyjde-li v době do pravomocného skončení likvidace pozůstalosti najevo další majetek, který patří do likvidační podstaty, likvidační správce nebo notář seznam bezodkladně doplní.

§ 219

Označení majetku v seznamu

(1) Majetek likvidační podstaty se zapisuje do seznamu pod samostatnými položkami.

(2) Majetek likvidační podstaty se v seznamu označuje způsobem, který umožňuje jeho náležitou identifikaci. Není-li to dobře možné, označí se alespoň tak, aby bylo možno zjistit jeho totožnost a aby byla vyloučena jeho záměna.

§ 220

Nahlížení do seznamu

Každý, kdo osvědčí právní zájem nebo kdo pro to má vážné důvody, může nahlédnout do seznamu majetku likvidační podstaty a činit si z něho výpisy a opisy.

§ 221

Vyrozumění o soupisu

Jakmile likvidační správce nebo notář zapíše do seznamu likvidační podstaty majetek, který je evidován v seznamech nebo systémech vedených podle jiných právních předpisů, vyrozumí o tom bezodkladně toho, kdo tyto seznamy a systémy vede.

§ 222

Oznámení soupisu

Pokládá-li se majetek za součást likvidační podstaty na základě pokynu soudu uděleného podle § 216 odst. 2, likvidační správce bezodkladně oznámí soupis tohoto majetku tomu, komu podle informací vyplývajících se seznamů nebo systémů uvedených v § 215 odst. 2 má náležet, nebo tomu, kdo uplatnil právo k majetku, které podle jeho názoru nepřipouští, aby patřil do majetku likvidační podstaty; současně ho vyzve, aby své právo uplatnil žalobou, a poučí, v jaké lhůtě a proti komu má žalobu podat.

§ 223

Vynětí ze seznamu

Ukáže-li se, že do seznamu majetku likvidační podstaty byl zapsán majetek, ačkoliv do ní správně nepatří, likvidační správce nebo notář se souhlasem soudu nebo na pokyn soudu jej vyjme ze seznamu. Jde-li o majetek, který je evidován v seznamech nebo systémech vedených podle jiných právních předpisů, vyrozumí o tom bezodkladně toho, kdo tyto seznamy a systémy vede.

Pododdíl 4

Vyloučení z likvidační podstaty

§ 224

(1) Ten, kdo tvrdí, že určitý majetek nepatří do likvidační podstaty, neboť to nepřipouští jeho právo k majetku, se může žalobou domáhat vyloučení označeného majetku z likvidační podstaty.

(2) Žaloba se podává proti likvidačnímu správci ve lhůtě 1 měsíce ode dne, kdy žalobci bylo doručeno oznámení soupisu podle § 222. Lhůta je zachována, dojde-li žaloba příslušnému soudu nejpozději v poslední den lhůty; zmeškání lhůty nelze prominout.

§ 225

Nebyla-li žaloba podle § 224 podána, bylo-li řízení o žalobě zastaveno, byla-li žaloba odmítnuta nebo byla-li žaloba zamítnuta, platí, že majetek patří do likvidační podstaty.

Pododdíl 5

Správa majetku likvidační podstaty

§ 226

Rozsah práv a povinností likvidačního správce nebo notáře

Není-li stanoveno jinak, likvidačnímu správci nebo notáři přísluší při správě majetku patřícího do likvidační podstaty všechna práva a povinnosti, která občanský zákoník jinak svěřuje správci majetku při plné správě cizího majetku.

§ 227

Úkony soudu při správě majetku likvidační podstaty

(1) Peněžní prostředky patřící do likvidační podstaty může likvidační správce nebo notář uložit pouze na takový účet u banky, který mu k tomuto účelu určil soud. Totéž platí, jde-li o přijetí plnění peněžních prostředků ke splnění pohledávek patřících do majetku likvidační podstaty.

(2) Ukončit provozování obchodního závodu patřícího do majetku likvidační podstaty nebo jeho pobočky likvidační správce nebo notář smí jen se souhlasem soudu. Při výkonu práv akcionáře ohledně akcií patřících do likvidační podstaty, práv a povinností společníka jiné obchodní společnosti spojených s obchodním podílem, který patří do likvidační podstaty, a práv a povinností člena družstva, patří-li družstevní podíl do likvidační podstaty, likvidační správce postupuje podle pokynů soudu.

(3) Likvidační správce nebo notář smí uzavřít za obvyklých obchodních podmínek a jen s předchozím souhlasem soudu

a) smlouvu o úvěru, smlouvu o půjčce nebo obdobnou smlouvu, potřebnou k získání peněžních prostředků ke správě likvidační podstaty,

b) smlouvy na dodávku energií a surovin, potřebných k provozu obchodního závodu zůstavitele nebo jeho pobočky.

(4) Soud může v jednotlivých případech z vážných důvodů stanovit, že likvidační správce smí právně jednat ohledně majetku patřícího do likvidační podstaty jen s předchozím souhlasem soudu nebo při splnění podmínek stanovených soudem. Dotace a návratné finanční výpomoci ze státního rozpočtu, jakož i další majetek patřící do likvidační podstaty, s nímž lze podle jiného právního předpisu nakládat pouze způsobem, k němuž byl určen, smí být likvidačním správcem nebo notářem použit jen způsobem určeným jinými právními předpisy; likvidační správce nebo notář k tomu potřebuje souhlas soudu.

§ 228

Náklady při nedostatku peněžních prostředků

(1) Nepostačují-li ke správě majetku patřícího do likvidační podstaty a k jeho zpeněžování peněžité prostředky z likvidační podstaty nebo získané na základě smluv, uzavřených likvidačním správcem, platí tyto náklady stát.

(2) O placení nákladů podle odstavce 1 rozhodne soud usnesením na návrh likvidačního správce nebo i bez návrhu.

(3) Stát má právo, aby mu náklady, které zaplatil podle odstavce 1, byly uhrazeny z výtěžku zpeněžení majetku likvidační podstaty.

§ 229

Účast likvidačního správce na řízení

(1) Jestliže v den, v němž bylo usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti vyvěšeno na úřední desce soudu, probíhá občanské soudní, správní, daňové nebo jiné řízení, které se týká majetku patřícího do likvidační podstaty nebo pasiv likvidační podstaty, jehož účastníkem byl dosud zůstavitel nebo ten, kdo spravoval pozůstalost, nebo řízení o odpůrčí žalobě podané ve prospěch pohledávky patřící do likvidační podstaty zůstavitelem nebo tím, kdo spravoval jeho pozůstalost, stává se likvidační správce tímto dnem účastníkem na místě zůstavitele nebo toho, kdo spravoval pozůstalost, jestliže byl likvidační správce k tomuto dni jmenován; jinak dnem, ke kterému byl jmenován.

(2) Po dni, v němž bylo usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti vyvěšeno na úřední desce soudu, může být řízení před soudem, správním úřadem nebo jiným orgánem, které se týká majetku patřícího do likvidační podstaty nebo pasiv likvidační podstaty, nebo řízení o odpůrčí žalobě podané ve prospěch pohledávky patřící do likvidační podstaty zahájeno jen na návrh likvidačního správce nebo vedeno proti likvidačnímu správci; jinak bude řízení zastaveno.

(3) V řízeních podle odstavců 1 a 2 smí být rozhodnuto o pasivech likvidační podstaty jen určením základu nebo výše práva, které bylo předmětem řízení; to platí, i když v řízení nedošlo ke změně návrhu.

§ 230

Náklady řízení

(1) V řízeních podle § 229 nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení proti likvidačnímu správci; to neplatí, jde-li o náklady, které vznikly zaviněním likvidačního správce nebo náhodou, která se mu přihodila.

(2) Náklady zaplacené likvidačním správcem v řízeních podle § 229 představují jeho hotové výdaje.

(3) Náhrada nákladů řízení přiznaná likvidačnímu správci patří do majetku likvidační podstaty.

Pododdíl 6

Zpeněžení majetku likvidační podstaty

§ 231

Uskutečnění zpeněžení

(1) Zpeněžení majetku patřícího do likvidační podstaty uskutečňuje s předchozím souhlasem soudu likvidační správce nebo notář.

(2) Soud ve svém předchozím souhlasu uvede nejen způsob zpeněžení (§ 232) a rozsah zpeněžované pozůstalosti, ale i cenu nebo jiné podmínky, které musí být při zpeněžení splněny.

(3) O úkon zpeněžení majetku patřícího do likvidační podstaty nejde, bylo-li uskutečněno bez předchozího souhlasu soudu nebo v rozporu se soudem stanovenými podmínkami.

§ 232

Zpeněžení prodejem

(1) Majetek patřící do likvidační podstaty lze zpeněžit prodejem

a) v dražbě provedené soudem podle ustanovení jiného právního předpisu o výkonu rozhodnutí nebo exekuci,

b) smlouvou, kterou s nabyvatelem uzavře likvidační správce nebo notář,

c) ve veřejné dražbě provedené dražebníkem podle jiného právního předpisu,

d) v dražbě provedené soudním exekutorem podle jiného právního předpisu.

(2) Způsoby uvedenými v odstavci 1 lze zpeněžit celou pozůstalost, její určité části nebo jednotlivé hmotné a nehmotné věci.

§ 233

Zpeněžení věřitelem

(1) Vázne-li na majetku patřícím do likvidační podstaty zástavní nebo zadržovací právo, může soud věřiteli zajištěné pohledávky na jeho návrh usnesením povolit, aby sám uskutečnil zpeněžení zastavené nebo zadržené věci, jestliže má platně sjednáno, že ji může zpeněžit dohodnutým způsobem, a jestliže takové zpeněžení věci není v rozporu se zájmy jiného věřitele. Ke zpeněžení věci soud věřiteli určí přiměřenou lhůtu, která běží ode dne právní moci usnesení.

(2) Věřitel, kterému soud povolil zpeněžení majetku patřícího do likvidační podstaty,

a) vykonává ode dne právní moci usnesení podle odstavce

1 správu zastavené nebo zadržené věci místo likvidačního správce nebo notáře,

b) smí po dni právní moci usnesení podle odstavce 1 zastavenou nebo zadrženou věc zpeněžit stanoveným způsobem, na němž se písemně dohodl se zástavcem, zástavním dlužníkem nebo dlužníkem; z důležitých důvodů mu soud může na jeho žádost lhůtu ke zpeněžení věci prodloužit.

(3) Právo věřitele uskutečnit zpeněžení zastavené nebo zadržené věci zanikne ještě před uplynutím stanovené lhůty dnem, v němž soudu dojde jeho oznámení, kterým se tohoto práva vzdává.

§ 234

Odevzdání výtěžku

Věřitel, který zpeněžil majetek patřící do likvidační podstaty, odevzdá výtěžek zpeněžení vždy soudu a podá soudu zprávu o průběhu zpeněžování.

§ 235

Zjištění ceny

(1) Před zpeněžením majetku patřícího do likvidační podstaty způsobem uvedeným v § 232 odst. 1 písm. c) nebo d) musí být zjištěna cena majetku posudkem, jde-li o nemovitost, obchodní závod, pobočku obchodního závodu nebo věc prohlášenou za kulturní památku.

(2) Posudek podle odstavce 1 může vypracovat pouze znalec, kterého ustanovil usnesením na žádost likvidačního správce nebo i bez návrhu soud.

§ 236

Nabytí majetku z likvidační podstaty

(1) Ten, kdo nabyl majetek patřící do likvidační podstaty způsoby uvedenými v § 232, nabyl k němu vlastnické právo

a) dnem, kterým se nabývá vlastnictví při dražbě prováděné soudem podle ustanovení jiného právního předpisu o výkonu rozhodnutí nebo exekuci, při veřejné dražbě prováděné dražebníkem podle jiného právního předpisu, nebo při dražbě prováděné soudním exekutorem podle jiného právního předpisu, nebo

b) dnem, kterým se nabývá vlastnictví při převodu vlastnického práva na základě smlouvy.

(2) Ten, kdo nabytí majetek patřící do likvidační podstaty způsobem uvedeným v § 233, nabytí k němu vlastnické právo dnem, kterým se nabývá vlastnictví při

a) veřejné dražbě prováděné dražebníkem podle jiného právního předpisu, nebo

b) převodu vlastnického práva na základě smlouvy.

(3) Ten, kdo nabytí vlastnictví k majetku z likvidační podstaty způsoby uvedenými v § 232 a 233, nabude současně také práva a povinnosti s věcí spojená a závady vážnoucí na věci s výjimkou zajištění pasiv pozůstalosti a zajištění dluhů třetích osob.

(4) Je-li zpeněžený majetek zapsán ve veřejném nebo jiném seznamu, likvidační správce nebo notář bezodkladně oznámí tomu, kdo takový seznam vede, nabytí vlastnictví k tomuto majetku zpeněžením, způsob provedení zpeněžení, osobu nabyvatele a zánik zajištění vážnoucího na tomto majetku; to neplatí, jestliže příslušné oznámení učinil dražebník nebo soudní exekutor, byl-li majetek zpeněžen ve veřejné dražbě provedené podle jiného právního předpisu nebo v dražbě provedené exekutorem podle jiného právního předpisu.

(5) Je-li zástavní právo, které vážlo na zpeněženém majetku, zapsáno v rejstříku zástav, likvidační správce nebo notář vydá nabyvateli potvrzení o jeho zániku.

§ 237

Připadnutí majetku státu

(1) Majetek zůstavitele patřící do likvidační podstaty, který se nepodařilo zpeněžit, připadá státu; na návrh likvidačního správce nebo i bez návrhu o tom usnesením rozhodne soud. Nepodařilo-li se zpeněžit majetek třetích osob, který patří do likvidační podstaty, soud jej usnesením i bez návrhu vyjme ze seznamu majetku likvidační podstaty.

(2) Majetek, o němž bylo podle odstavce 1 rozhodnuto, že připadá státu, případně státu dnem právní moci usnesení.

(3) Ustanovení § 236 odst. 3 a 4 se použijí obdobně.

Oddíl 4

Přihlašování pohledávek

Pododdíl 1

Pasiva likvidační podstaty

§ 238

Rozsah

(1) Pasiva likvidační podstaty tvoří náklady zůstavitelova pohřbu, jakož i dluhy zůstavitele, které měl v době smrti, a dluhy vzniklé po smrti zůstavitele, které mají původ v právních skutečnostech, z nichž by měl plnit zůstavitel, kdyby mu v tom nezabránila smrt, s výjimkou

a) úroků a úroků z prodlení, které by přirostly po právní moci usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti,

b) smluvní pokuty a penále sjednané nebo stanovené pro případ porušení smluvní povinnosti, na něž vzniklo právo po smrti zůstavitele,

c) pohledávek z darovacích smluv,

d) pokut, penále a dalších sankcí, které byly uloženy zůstaviteli za porušení mimosmluvní povinnosti, vzniklo-li na ně právo až po smrti zůstavitele.

(2) Do pasiv likvidační podstaty také patří dluhy z pohledávek, které vznikly ze smluv uzavřených ve prospěch pozůstalosti nebo majetku patřícího do likvidační podstaty

a) těmi, kdo spravovali pozůstalost v době do nařízení likvidace pozůstalosti,

b) likvidačním správcem nebo notářem.

(3) Pasiva pozůstalosti (§ 171 odst. 2), která netvoří pasiva likvidační podstaty podle odstavce 1, a jim odpovídající pohledávky zanikají dnem právní moci usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti.

§ 239

Uspokojení pohledávek

(1) Uspokojena může být při likvidaci pozůstalosti jen taková pohledávka, které odpovídá dluh, jenž patří do pasiv likvidační podstaty, a která byla přihlášena nebo která byla soudu oznámena, považuje-li se takové podání za přihlášku.

(2) I když nebyly přihlášeny, uspokojují se při likvidaci pozůstalosti také pohledávky, které vznikly ze smluv uzavřených s likvidačním správcem nebo notářem, a další pohledávky, o nichž to stanoví zákon.

Pododdíl 2

Přihláška

§ 240

Podání přihlášky

(1) Věřitel, jehož pohledávka odpovídá dluhu patřícímu do pasiv likvidační podstaty, může podat přihlášku ode dne, kdy bylo usnesení o nařízení likvidace vyvěšeno na úřední desce soudu, až do uplynutí lhůty, která byla stanovena v usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti. Lhůta je

zachována, dojde-li přihláška příslušnému soudu nejpozději v poslední den lhůty; zmeškání lhůty nelze prominout.

(2) Soud přihlášku usnesením odmítne,

a) byla-li podána opožděně,

b) byla-li podána někým, kdo není oprávněn k podání přihlášky,

c) byla-li přihlášena pohledávka, které odpovídá dluh, jenž nepatří do pasiv likvidační podstaty.

§ 241

Obsah přihlášky

(1) Přihláška musí obsahovat kromě obecných náležitostí podání stanovených občanským soudním řádem vylíčení skutečností, na nichž se pohledávka věřitele zakládá, a vyčíslení jistiny pohledávky a jejího příslušenství v korunách českých. Vyčíslení v korunách českých je třeba provést i tehdy, jde-li o pohledávku nepeněžitou, o pohledávku neurčité výše nebo o pohledávku v cizí měně.

(2) Jde-li o vykonatelnou pohledávku, musí být v přihlášce dále vylíčeny skutečnosti, na nichž se vykonatelnost zakládá.

(3) Neobsahuje-li přihláška všechny stanovené náležitosti nebo je-li přihláška neurčitá nebo nesrozumitelná, soud usnesením vyzve věřitele, aby přihlášku doplnil nebo opravil ve lhůtě, kterou určí a která nesmí být kratší než 15 dnů od doručení usnesení; současně věřitele poučí, jak je třeba doplnění nebo opravu přihlášky provést.

(4) Přihlášku, která nebyla včas nebo řádně opravena, soud usnesením odmítne, není-li možné pro její nedostatky přezkoumat přihlášenou pohledávku; o tomto následku musí být věřitel poučen.

§ 242

Zajištěná pohledávka

Je-li přihlašovaná pohledávka zajištěna majetkem patřícím do likvidační podstaty, musí věřitel nejpozději v poslední den lhůty stanovené pro podání přihlášky soudu uvést skutečnosti, na nichž se zajištění zakládá a kdy vzniklo, a požádat o uspokojení ze zajištění, jinak se k zajištění pohledávky nepřihlíží.

§ 243

Přihláška uspokojení dluhu třetí osoby ze zajištění

(1) Má-li věřitel pohledávku proti třetí osobě, která je zajištěna majetkem patřícím do likvidační podstaty, věřitel přihlásí právo na uspokojení této pohledávky ze zajištění.

(2) Ustanovení § 241 a 242 se použijí obdobně.

§ 244

Podmíněná přihláška

(1) Přihláškou pohledávky, které odpovídá dluh, jenž patří do pasiv likvidační podstaty, není dotčeno ani právo věřitele na uspokojení pohledávky od třetích osob, odpovídajících věřiteli společně a nerozdílně se zůstavitelem, ani právo věřitele na uspokojení ze zajištění poskytnutého třetími osobami.

(2) Osoby, po nichž věřitel může požadovat plnění podle odstavce 1, mohou pohledávku, která by jim vznikla uspokojením věřitele a které odpovídá dluh, jenž tvoří pasivum likvidační podstaty, přihlásit podmíněně pro případ skutečného uspokojení věřitele.

§ 245

Oznámení pohledávky

Za přihlášku se považuje podání věřitele, kterým oznámil svoji pohledávku soudu již v době od zahájení řízení o pozůstalosti do nařízení likvidace pozůstalosti, avšak jen tehdy, obsahuje-li všechny náležitosti přihlášky uvedené v § 241 odst. 1 a 2 a v § 242.

§ 246

Následky uplatnění pohledávky přihláškou

(1) Podá-li věřitel přihlášku nebo pokládá-li se jeho podání za přihlášku (§ 245), promlčecí lhůta a lhůta pro zánik práva přestane běžet, a to s účinností ode dne, v němž bylo usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti vyvěšeno na úřední desce soudu; to neplatí, byla-li přihláška odmítnuta.

(2) Ustanovení odstavce 1 se použije také tehdy, splnila-li se podmínka u přihlášky pohledávky podané jen podmíněně (§ 244).

§ 247

Přílohy přihlášky

(1) Věřitel je povinen připojit k přihlášce listiny, kterých se přihláška dovolává, jakož i listiny, které dokládají vykonatelnost pohledávky, byla-li věřitelem v přihlášce tvrzena.

(2) Uplatnil-li věřitel včas právo na uspokojení pohledávky ze zajištění, je povinen současně soudu předložit listiny, které tvrzené právo prokazují.

(3) Věřitel, jehož podání se považuje za přihlášku (§ 245) a který soudu dosud nepředložil listiny uvedené v odstavci 1 nebo 2, je povinen tak učinit do 15 dnů ode dne, kdy usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti nabylo právní moci.

(4) Nesplnil-li věřitel povinnosti podle odstavců 1 až 3, soud mu uloží, aby listiny předložil dodatečně ve lhůtě, kterou určí a která nesmí být kratší než 10 dnů. V případě, že listiny ani poté nebudou soudu předloženy, nepřihlíží se nadále k vylíčení těch skutečností, k jejichž prokázání měly nepředložené listiny sloužit.

§ 248

Vzdání se práva na uspokojení pohledávky

(1) Věřitel, jenž pohledávku uplatnil přihláškou nebo oznámením, které se pokládá za přihlášku, jakož i věřitel, který má právo na uspokojení pohledávky, i když nebyla přihlášena, se mohou kdykoliv v průběhu likvidace pozůstalosti vzdát zcela nebo jen zčásti práva na uspokojení své pohledávky.

(2) Vzdání se práva na uspokojení pohledávky soud usnesením vezme na vědomí.

(3) Ten, kdo se vzdal práva na uspokojení pohledávky, nemůže se při likvidaci pozůstalosti znovu domáhat stejné pohledávky.

§ 249

Zánik pohledávky

Byla-li pohledávka v průběhu likvidace pozůstalosti zcela nebo zčásti jinak uspokojena nebo zanikla a nevzdal-li se věřitel práva na její uspokojení, soud usnesením rozhodne, že věřitel úplně nebo v rozsahu zániku pohledávky pozbyl právo na uspokojení pohledávky z majetku patřícího do likvidační podstaty.

Pododdíl 3

Přezkoumání pohledávky

§ 250

Seznam pohledávek

(1) Pohledávky, jejichž přihláška nebyla soudem pravomocně odmítnuta, pohledávky, které věřitelé uplatnili oznámením, jež se pokládá za přihlášku, a pohledávky, které se uspokojují při likvidaci pozůstalosti, i když nebyly přihlášeny, soud uvede v seznamu pohledávek.

(2) Každá pohledávka se do seznamu zapisuje pod samostatnou položkou; vyznačí se u ní zejména stručně skutečnosti, na nichž se podle věřitele zakládá, věřitelem učiněné vyčíslení jistiny pohledávky a jejího příslušenství v korunách českých, zda jde podle tvrzení věřitele o vykonatelnou pohledávku a zda bylo uplatněno uspokojení ze zajištění.

(3) Každý, kdo osvědčí právní zájem nebo kdo pro to má vážné důvody, může nahlédnout do seznamu pohledávek a činit si z něho výpisy a opisy.

§ 251

Jednání

(1) K přezkoumání pohledávek soud nařídí jednání tak, aby se konalo nejdříve 20 dnů po uplynutí lhůty, která byla v usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti stanovena k přihlášení pohledávek. Jednání je neveřejné.

(2) K jednání soud předvolá věřitele, kteří jsou účastníky, jejich zástupce a další osoby, jejichž přítomnosti je třeba.

(3) Předvolání k jednání se vyvěsí na úřední desce soudu, u něhož probíhá řízení o pozůstalosti; v odůvodněných případech může být zveřejněno též prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků.

(4) Dostaví-li se k jednání likvidační správce, soud mu umožní účast při jednání.

§ 252

Změna doby nebo místa jednání

(1) Z vážných důvodů soud může změnit dobu nebo místo konání jednání, které nařídil k přezkoumání pohledávek.

(2) Žádost věřitele o odročení jednání je vážným důvodem podle odstavce 1 jen tehdy, zabraňuje-li mu překážka nejen v účasti na jednání, ale i v tom, aby si zvolil zástupce, který by za něho při jednání vystupoval.

(3) Změní-li dobu nebo místo jednání, soud postupuje podle § 251 odst. 2 a 3.

§ 253

Přezkoumání pohledávek bez nařízení jednání

Jednání k přezkoumání pohledávek není třeba nařizovat,

a) je-li v seznamu pohledávek zapsána jen jediná pohledávka, nebo

b) jestliže se věřitelé vzdali práva účasti na přezkoumání pohledávek při jednání, popřípadě souhlasí s přezkoumáním pohledávek bez nařízení jednání.

§ 254

Nepřezkoumávané pohledávky

(1) Pohledávky se při přezkumném jednání přezkoumávají podle seznamu pohledávek.

(2) Nerozhodl-li soud jinak, nepřezkoumávají se pohledávky, které vznikly ze smluv uzavřených s likvidačním správcem nebo notářem.

§ 255

Přezkoumání pohledávky při jednání

(1) Soud ohledně každé přezkoumávané pohledávky výslovně uvede, zda ji lze pokládat na základě posouzení všech známých rozhodných skutečností vyplývajících z předložených listin a dalších

důkazních prostředků za prokázanou a v jaké výši; nepřihlíží přitom ke skutečnostem, k jejichž prokázání věřitel přes výzvu soudu včas nepředložil listiny (§ 247 odst. 4).

(2) Jde-li o vykonatelnou pohledávku přiznanou pravomocným rozhodnutím soudu nebo jiného příslušného orgánu, soud posuzuje podle odstavce 1 nově jen takové rozhodné skutečnosti, které nebyly nebo nemohly být uplatněny v řízení, v němž bylo vydáno toto rozhodnutí. Byla-li pohledávka věřiteli přiznána pravomocným rozhodnutím soudu nebo jiného příslušného orgánu, nelze ji pokládat za neprokázanou jen na základě jiného právního posouzení těchto skutečností, které byly uplatněny nebo jinak známy v řízení, v němž bylo vydáno toto rozhodnutí.

(3) K promlčení pohledávky soud přihlídně, jen jestliže je některý z věřitelů namítl nejpozději do doby jejího přezkoumání při přezkumném jednání.

(4) Uplatnil-li věřitel právo na uspokojení pohledávky ze zajištění, které vázne na majetku patřícím do likvidační podstaty, soud postupuje obdobně podle odstavců 1 až 3.

§ 256

Popření pohledávky nebo práva na uspokojení pohledávky

(1) Uvedl-li soud, že pokládá pohledávku nebo právo na uspokojení pohledávky ze zajištění za prokázané, mohou se ostatní věřitelé, kteří se dostavili k jednání, vyjádřit, zda je popírají zcela nebo v jaké výši.

(2) Ustanovení § 255 odst. 2 a 3 se pro popření pohledávky nebo práva na uspokojení pohledávky za zajištění jiným věřitelem použijí přiměřeně.

(3) Popřel-li jiný věřitel pohledávku věřitele nebo jeho právo na uspokojení pohledávky ze zajištění a setrval-li soud na závěru, že je lze pokládat za prokázané, soud vyzve věřitele, aby se vyjádřil, zda požaduje, aby jím popřená pohledávka nebo jím popřené právo na uspokojení pohledávky ze zajištění anebo jejich popřené části byly uplatněny u soudu žalobou.

§ 257

Jistota

(1) Věřiteli, který soudu sdělil, že požaduje, aby jím popřená pohledávka nebo jím popřené právo na uspokojení pohledávky ze zajištění anebo jejich popřené části byly uplatněny u soudu žalobou, soud usnesením uloží, aby složil u soudu jistotu na náhradu nákladů řízení o žalobě a na náhradu škody nebo jiné újmy, která by vznikla nedůvodným popřením pohledávky nebo práva na uspokojení ze zajištění anebo jejich částí; současně určí lhůtu ke složení jistoty a poučí popírajícího věřitele o následcích toho, jestliže jistota nebude včas složena.

(2) Jistotu soud stanoví ve výši jedné třetiny popřené pohledávky, popřené práva na uspokojení pohledávky ze zajištění nebo jejich popřených částí, nejméně 10 000 Kč a nejvýše 100 000 Kč.

(3) Od uložení nebo od zaplacení jistoty soud usnesením upustí, požádal-li o to popírající věřitel a prokázal-li soudu, že jsou u něj splněny předpoklady pro úplné osvobození od soudních poplatků podle občanského soudního řádu, jakož i tehdy, vzal-li své popření zpět.

§ 258

Zápis výsledku jednání

Výsledek přezkoumání pohledávek a práv na uspokojení pohledávek ze zajištění soud uvede po skončení jednání v seznamu pohledávek.

§ 259

Přezkoumání pohledávky bez nařízení jednání

(1) Soud ohledně každé pohledávky a každého uplatněného práva na uspokojení pohledávky ze zajištění posoudí, zda je lze pokládat na základě posouzení všech známých rozhodných skutečností vyplývajících z předložených listin a dalších důkazních prostředků za prokázané a v jaké výši; postupuje přitom způsobem uvedeným v § 255.

(2) Provádí-li se přezkoumání pohledávek a uplatněných práv na uspokojení pohledávky ze zajištění bez nařízení jednání, nemohou je ostatní věřitelé popřít.

(3) Své závěry o přezkoumání pohledávek a práv na uspokojení pohledávek ze zajištění bez nařízení jednání soud uvede v seznamu pohledávek.

§ 260

Vyrozumění věřitelů

(1) Soud usnesením věřitele vyzve, aby se žalobou podle občanského soudního řádu domáhal určení, že mu pohledávka náleží a v jaké výši, popřípadě že má právo na uspokojení pohledávky ze zajištění, jestliže

a) při přezkoumání pohledávek při jednání nebo bez nařízení jednání uzavřel, že jeho pohledávku nebo jím uplatněné právo na uspokojení pohledávky ze zajištění nelze mít zcela nebo zčásti za prokázané,

b) jeho pohledávku nebo jím uplatněné právo na uspokojení ze zajištění popřel jiný věřitel, který včas složil u soudu stanovenou jistotu nebo u něhož soud od složení jistoty pravomocným usnesením upustil, ledaže by dodatečně vzal své popření zpět.

(2) V usnesení podle odstavce 1 soud věřitele též poučí, v jaké lhůtě a proti komu má žalobu podat a jaké jsou právní následky toho, jestliže žalobu nepodá vůbec nebo včas.

§ 261

Vyloučení vyrozumění

Ustanovení § 260 se nepoužije, probíhá-li o pohledávce věřitele již soudní řízení, jehož účastníkem se stal likvidační správce (§ 229).

§ 262

Žaloba o určení pohledávky nebo práva na uspokojení pohledávky ze zajištění

(1) Žaloba o určení, že věřiteli náleží pohledávka a v jaké výši, nebo o určení, že věřitel má právo na uspokojení pohledávky ze zajištění, se podává ve lhůtě 1 měsíce ode dne, kdy věřiteli bylo doručeno vyrozumění podle § 260. Lhůta je zachována, dojde-li žaloba příslušnému soudu nejpozději v poslední den lhůty; zmeškání lhůty nelze prominout.

(2) Žaloba se podává proti likvidačnímu správci; popřel-li pohledávku věřitele nebo jím uplatněné právo na uspokojení ze zajištění jiný věřitel, musí být žaloba podána též proti popírajícímu věřiteli.

(3) Více žalovaných má v řízení o žalobě postavení nerozlučných společníků podle občanského soudního řádu.

(4) Likvidační správce si pro svůj postup v řízení o žalobě vyžádá pokyny soudu a řídí se jimi.

§ 263

Rozhodné skutečnosti v žalobě

Věřitel může v žalobě uplatnit jen ty skutečnosti, které uvedl v řízení o pozůstalosti až do skončení jednání, v němž byla jeho pohledávka nebo jím uplatněné právo na uspokojení pohledávky ze zajištění přezkoumáno, popřípadě, došlo-li k přezkoumání bez nařízení jednání, až do doby, kdy soud uvedl v seznamu pohledávek, že pohledávku nebo právo na uspokojení pohledávky ze zajištění nelze pokládat za prokázané.

§ 264

Pravomoc a příslušnost k rozhodnutí o žalobě

(1) Žaloby o určení, že věřiteli náleží pohledávka a v jaké výši, a žaloby o určení, že věřitel má právo na uspokojení pohledávky ze zajištění, projednávají a rozhodují soudy v občanském soudním řízení.

(2) K projednání a rozhodnutí žalob uvedených v odstavci 1 jsou v prvním stupni příslušné okresní soudy.

§ 265

Průběh řízení a rozhodnutí

(1) Uplatnil-li věřitel žalobou pohledávku nebo právo na uspokojení pohledávky ze zajištění, které mu byly přiznány pravomocným rozhodnutím soudu nebo jiného příslušného orgánu, soud při projednání žaloby provede dokazování jen o takových rozhodných skutečnostech, které nebyly nebo nemohly být uplatněny v řízení, v němž bylo vydáno pravomocné rozhodnutí; zjištěním skutečností, které byly uplatněny v řízení, v němž bylo vydáno pravomocné rozhodnutí, je vázán.

(2) Rozhodnutí soudu o žalobě, jíž věřitel uplatnil pohledávku nebo právo na uspokojení pohledávky ze zajištění, které mu byly přiznány pravomocným rozhodnutím soudu nebo jiného příslušného orgánu, nemůže spočívat na jiném právním posouzení týchž rozhodných skutečností.

(3) Rozhodnutí soudu o žalobě, jímž věřitel uplatnil pohledávku nebo právo na uspokojení pohledávky ze zajištění, jsou závazná pro všechny účastníky při likvidaci pozůstalosti.

§ 266

Náklady řízení

(1) V řízeních o žalobě nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení proti likvidačnímu správci; to neplatí, jde-li o náklady, které vznikly zaviněním likvidačního správce nebo náhodou, která se mu přihodila.

(2) Náklady zaplacené likvidačním správcem v řízeních o žalobě představují jeho hotové výdaje.

(3) Náhrada nákladů řízení přiznaná likvidačnímu správci patří do majetku likvidační podstaty.

§ 267

Jistota a náhrada škody

(1) Byla-li žaloba zamítnuta nebo odmítnuta, popřípadě bylo-li řízení o žalobě zastaveno, soud po právní moci rozhodnutí vrátí složenou jistotu.

(2) Bylo-li žalobě pravomocně vyhověno, je popírající věřitel povinen nahradit škodu nebo jinou újmu, která žalujícímu věřiteli vznikla nedůvodným popřením jeho pohledávky nebo práva na uspokojení pohledávky ze zajištění. Náhradu škody nebo jiné újmy je třeba uplatnit u soudu nejpozději do 6 měsíců od právní moci rozhodnutí o žalobě, jinak právo zanikne.

(3) Pravomocně přiznaná náhrada škody nebo jiné újmy se uspokojí ze složené jistoty; povinnost nahradit škodu nebo jinou újmu, která nebyla kryta složenou jistotou, tím není dotčena.

Pododdíl 4

Zjištění pohledávky a práva na uspokojení pohledávky ze zajištění

§ 268

(1) Pohledávka nebo právo na uspokojení pohledávky ze zajištění jsou zjištěny, jestliže je

a) soud pokládá za prokázané a takový závěr uvedl při přezkumném jednání nebo v seznamu pohledávek,

b) nepopřel žádný z věřitelů nebo je popření pohledávky neúčinné.

(2) Popření pohledávky věřitelem je neúčinné,

a) vzal-li věřitel později své popření zpět,

b) nesložil-li u soudu pravomocným usnesením stanovenou jistotu na náhradu nákladů řízení o žalobě a na náhradu škody nebo jiné újmy, která by vznikla věřiteli nedůvodným popřením pohledávky nebo práva na uspokojení ze zajištění anebo jejich části, vůbec, včas nebo v předepsané výši, ledaže by soud pravomocným usnesením od složení jistoty upustil.

(3) I když soud nepokládal pohledávku nebo právo na uspokojení pohledávky ze zajištění za prokázané nebo i když je popřel některý z věřitelů, jsou zjištěny, bylo-li v řízení o žalobě nebo v jiném občanském soudním řízení pravomocným rozhodnutím určeno, že věřiteli náleží pohledávka a v jaké výši nebo že věřitel má právo na uspokojení pohledávky ze zajištění.

Oddíl 5

Rozvrh výtěžku zpeněžení majetku likvidační podstaty

§ 269

Uhrazované pohledávky

Z výtěžku zpeněžení majetku patřícího do likvidační podstaty se hradí pohledávky, které byly zjištěny, a pohledávky, které se uspokojují, i když nemusely být přihlášeny a i když se nepřezkoumávají, jakož i pohledávky věřitelů proti třetím osobám, které jsou zajištěny majetkem patřícím do likvidační podstaty, bylo-li zjištěno právo na jejich uspokojení z tohoto majetku.

§ 270

Uspokojení zajištěných pohledávek

(1) K uspokojení pohledávek, které jsou zajištěny majetkem patřícím do likvidační podstaty, slouží čistý výtěžek zpeněžení tohoto majetku, který se vypočte tak, že od výtěžku zpeněžení se odečtou poměrná část nákladů vynaložených na správu majetku patřícího do likvidační podstaty a, byl-li majetek zpeněžen likvidačním správcem nebo notářem, též náklady vynaložené na jeho zpeněžení.

(2) Slouží-li stejný majetek patřící do likvidační podstaty k zajištění více pohledávek, uspokojují se jednotlivé pohledávky v pořadí, v jakém vzniklo jejich zajištění, nedohodnou-li se věřitelé těchto pohledávek písemně jinak.

(3) Nestačí-li výtěžek zpeněžení majetku k plnému uspokojení pohledávek, v jejichž prospěch na něm vázlo zajištění, uspokojují se spolu s ostatními pohledávkami podle rozvrhového usnesení; to

neplatí, jde-li o pohledávky proti třetím osobám, které byly zajištěny majetkem patřícím do likvidační podstaty.

§ 271

Uspokojení při zpeněžení věřitelem nebo správcem

(1) Uskutečnil-li zpeněžení majetku se souhlasem soudu věřitel (§ 233), který výtěžek zpeněžení odevzdal soudu (§ 234) a který soudu podal řádnou zprávu o průběhu zpeněžování majetku, a shledá-li uskutečnění zpeněžení majetku věřitelem v souladu se zákonem, soud usnesením rozhodne, že čistý výtěžek zpeněžení bude odevzdán věřiteli, popřípadě podle pořadí více věřitelům zajištěných pohledávek, do 3 dnů od právní moci usnesení a že případný zbytek čistého výtěžku bude použit k uspokojení pohledávek podle rozvrhového usnesení.

(2) Uskutečnil-li zpeněžení majetku likvidační správce nebo notář a podal-li o tom soudu řádnou zprávu, soud usnesením rozhodne, že čistý výtěžek zpeněžení bude odevzdán věřiteli, jehož pohledávka byla zpeněženým majetkem zajištěna, popřípadě více věřitelům takto zajištěných pohledávek podle pořadí, do 3 dnů od právní moci usnesení a že případný zbytek čistého výtěžku bude použit k uspokojení pohledávek podle rozvrhového usnesení.

§ 272

Rozvrhové usnesení

(1) Uhrazované pohledávky (§ 269), které nebyly uspokojeny podle § 270 a 271, se uspokojují podle rozvrhového usnesení.

(2) Soud rozhodne o uspokojení pohledávek rozvrhovým usnesením vždy, podal-li mu likvidační správce řádnou zprávu o zpeněžování majetku likvidační podstaty nebo jeho části a byly-li zjištěny pohledávky nebo jejich části, které by měly být podle skupin uspokojeny podle rozvrhového usnesení.

§ 273

Skupiny

(1) Na základě rozvrhového usnesení se uspokojují postupně pohledávky podle těchto skupin:

- a) pohledávky ze smluv, které byly uzavřeny s likvidačním správcem nebo notářem,
- b) pohledávky vzniklé státu na nákladech vynaložených na zpeněžování majetku likvidační podstaty a jeho správu, popřípadě též na úschovu majetku patřícího do likvidační podstaty u vhodného schovatele,
- c) pohledávka odměny a náhrady nákladů likvidačního správce a, byla-li likvidačnímu správci poskytnuta záloha, státu,
- d) pohledávka odměny a náhrady nákladů notáře za úkony, které v řízení o pozůstalosti provedl jako soudní komisař,
- e) pohledávka nákladů zůstavitelova pohřbu,
- f) pohledávky odměny a náhrady nákladů těch, kdo vykonávali správu pozůstalosti za řízení v době do nařízení likvidace pozůstalosti,
- g) pohledávky výživného,
- h) ostatní pohledávky.

(2) Od pohledávek uvedených v odstavci 1 písm. a) a b) se odečtou náklady vynaložené na likvidačním správcem nebo notářem provedené zpeněžení majetku, který sloužil k zajištění pohledávek, a poměrná část nákladů vynaložených na správu majetku patřícího do likvidační podstaty, která byla započítána věřitelům zajištěných pohledávek (§ 270 odst. 1).

(3) O úhradě pohledávek uvedených v odstavci 1 písm. c) a d) soud rozhodne v rozvrhovém usnesení, kterým se řízení při likvidaci pozůstalosti v prvním stupni končí, nebo v usnesení o vydání likvidačního přebytku.

(4) Nelze-li plně uspokojit pohledávky patřící do téže skupiny, uspokojí se poměrně.

§ 274

Obsah rozvrhového usnesení

V rozvrhovém usnesení soud zejména rozhodne,

a) jak vysoké plnění připadá z výtěžku zpeněžení majetku likvidační podstaty na každou uhrazovanou pohledávku, která se podle něho uspokojuje,

b) která pohledávka a v jaké výši zůstává neuspokojená,

c) v jaké lhůtě bude plnění věřitelům vyplaceno.

§ 275

Vydání likvidačního přebytku

(1) Byly-li z výtěžku zpeněžení majetku likvidační podstaty uspokojeny všechny pohledávky, soud usnesením rozhodne o vydání majetkového přebytku těm, kterým svědčilo dědické právo po zůstaviteli v době nařízení likvidace dědictví, podle jejich dědických podílů, popřípadě státu, měla-li mu v té době pozůstalost připadnout proto, že nedědil žádný dědic ani podle dědické smlouvy nebo závěti, ani podle zákonné dědické posloupnosti, a že se na stát hledělo, jako by byl zákonný dědic.

(2) Na ty, kterým byl vydán likvidační přebytek, nepřecházejí pasiva pozůstalosti a ani nejsou povinni jinak hradit pasiva pozůstalosti.

§ 276

Skončení řízení při likvidaci

(1) Rozvrhovým usnesením, kterým soud rozhodne o rozdělení celého nebo zbývajícího výtěžku zpeněžení majetku likvidační podstaty, nebo usnesením, kterým bylo rozhodnuto o vydání likvidačního přebytku, se řízení při likvidaci majetku v prvním stupni končí.

(2) Právní mocí rozvrhového usnesení, kterým bylo rozhodnuto o rozdělení celého nebo zbývajícího výtěžku zpeněžení majetku likvidační podstaty nebo kterým bylo rozhodnuto o vydání likvidačního přebytku, je řízení o pozůstalosti skončeno.

§ 277

Zánik neuspokojených pohledávek

Pohledávky, jimž odpovídá pasivum pozůstalosti, zanikají dnem skončení řízení o pozůstalosti (§ 276 odst. 2) v takovém rozsahu, v jakém nebyly uspokojeny z výtěžku zpeněžení majetku likvidační podstaty; to platí i tehdy, jestliže věřitel svoji pohledávku nepřihlásil.

Oddíl 6

Další najevo vyšlý majetek likvidační podstaty

§ 278

(1) Objeví-li se po právní moci rozvrhového usnesení, jímž bylo řízení o pozůstalosti skončeno, další majetek, který patří do likvidační podstaty, a nebyly-li při likvidaci pozůstalosti plně uspokojeny všechny uhrazované pohledávky, soud usnesením nařídí, aby o něm bylo pokračováno v likvidaci pozůstalosti.

(2) Není-li dále stanoveno jinak, při pokračování v likvidaci pozůstalosti se postupuje přiměřeně podle dílu 1 a oddílů 1 až 5 tohoto dílu.

(3) Z výtěžku zpeněžení majetku, o němž se pokračuje v likvidaci řízení, mohou být uspokojeni jen věřitelé pohledávek, které se uhrazují z výtěžku zpeněžení majetku patřícího do likvidační podstaty podle výsledků původního řízení, skončeného podle § 276; k zániku těchto pohledávek (§ 277) se přitom nepřihlíží.

§ 279

(1) Objeví-li se po právní moci usnesení, jímž bylo řízení o pozůstalosti skončeno, další majetek, který patří do likvidační podstaty, a byly-li při likvidaci pozůstalosti plně uspokojeny všechny uhrazované pohledávky, soud usnesením rozhodne, že tento majetek nabývají dnem právní moci do vlastnictví ti, kterým svědčilo dědické právo po zůstaviteli v době nařízení likvidace pozůstalosti, podle svých dědických podílů, popřípadě stát, měla-li mu v té době pozůstalost připadnout proto, že nedědil žádný dědic ani podle dědické smlouvy nebo závěti, ani podle zákonné dědické posloupnosti, a že se na stát hledí, jako by byl zákonný dědic.

(2) Na ty, kteří nabyli vlastnictví k majetku patřícímu do likvidační podstaty podle odstavce 1, nepřecházejí pasiva pozůstalosti a ani nejsou povinni jinak hradit pasiva pozůstalosti.

(3) Byl-li majetek patřící do likvidační podstaty nabytý do vlastnictví podle odstavce 1 předmětem odkazu zřízeného zůstavitelem, má odkazovník stejné právo na odkaz vůči jeho vlastníku, jaké mu poskytuje občanský zákoník při vyčerpání pozůstalosti proti dědici vyhradivšímu si soupis; k zániku práva na odkaz [§ 200 písm. b)] se v tomto případě nepřihlíží.

Oddíl 7

Zastavení likvidace pozůstalosti

§ 280

(1) Ukáže-li se po nařízení likvidace pozůstalosti, že zůstavitel žije, soud usnesením likvidaci pozůstalosti zastaví. Právní účinky úkonů, které byly dosud při likvidaci pozůstalosti učiněny, zůstávají nedotčeny.

(2) Právní mocí usnesení o zastavení likvidace pozůstalosti je řízení o pozůstalosti skončeno.

Díl 5

Úschovy v řízení o pozůstalosti

Oddíl 1

Přijetí do úschovy

§ 281

Důvody přijetí do úschovy

(1) Není-li dále stanoveno jinak, soud za řízení o pozůstalosti přijímá do úschovy peníze, cenné papíry a jiné hmotné movité věci,

a) bylo-li to nařízeno při závěře pozůstalosti (§ 149 a 151) nebo při zajištění majetku patřícího do likvidační podstaty (§ 202 odst. 2),

b) bylo-li to nařízeno při odloučení pozůstalosti (§ 152 odst. 2),

c) bylo-li dlužníkům zůstavitele uloženo plnit tímto způsobem jejich dluhy (§ 151, § 202 odst. 2).

(2) Do úschovy nelze přijmout hmotné movité věci, které

a) nelze uchovávat bez nebezpečí škody nebo nepoměrných nákladů,

b) pro jejich velikost nebo povahu nelze uložit v kovové skříni soudu nebo soudního komisaře nebo u banky a nepodařilo se pro ně obstarat vhodného schovatele.

§ 282

Potvrzení

O přijetí peněz, cenných papírů a jiných hmotných movitých věcí vystaví soud nebo soudní komisař písemné potvrzení tomu, kdo je složil (dále jen „složitel“).

Oddíl 2

Postup při přijímání do úschovy

§ 283

Přijímání peněz

(1) Peníze přijme soud nebo soudní komisař do úschovy tak, že je složitel vloží nebo převede na k tomu určený účet soudu.

(2) Peníze do částky 20 000 Kč mohou soud nebo soudní komisař přijmout v hotovosti; uloží je do kovové skříně soudu nebo soudního komisaře a nejpozději následující pracovní den je vloží na k tomu určený účet soudu.

§ 284

Přijímání jiných hmotných movitých věcí

(1) Jiné hmotné movité věci než peníze přijme soudní komisař a uloží je do své kovové skříně. Nedovoluje-li to velikost kovové skříně soudního komisaře nebo nebyl-li v době úschovy žádný notář pověřen, aby jako soudní komisař provedl úkony soudu prvního stupně v řízení o pozůstalosti, přijme je do úschovy soud a uloží je do kovové skříně soudu.

(2) V kovové skříně soudního komisaře nebo soudu mohou být až do skončení úschovy uloženy jen vkladní knížky nebo vkladní listy se zůstatky, které v jedné pozůstalostní věci nepřesahují v součtu 20 000 Kč, cenné papíry, které v jedné pozůstalostní věci znějí na částku nepřesahující v součtu 20 000 Kč, a drobné hmotné movité věci nepatrné ceny. Ostatní přijaté hmotné movité věci se předají nejpozději následující pracovní den do úschovy u banky.

§ 285

Přijímání jiných hmotných věcí s potřebou vhodného schovatele

(1) Jiné hmotné movité věci než peníze, které pro jejich velikost nebo povahu nelze umístit do kovové skříně soudního komisaře nebo soudu, přijme do úschovy soudní komisař nebo, nebyl-li v době úschovy žádný notář pověřen, aby jako soudní komisař provedl úkony soudu prvního stupně v řízení o pozůstalosti, soud jen a teprve poté, co bude pro úschovu obstarán vhodný schovatel.

(2) Náklady spojené s úschovou hradí schovatelé stát. Soud o tom rozhodne usnesením na návrh schovatele.

(3) Stát má podle výsledku řízení proti účastníkům právo, aby mu nahradili náklady spojené s úschovou podle odstavce 1, popřípadě právo na jejich náhradu z výtěžku zpeněžení majetku likvidační podstaty.

Oddíl 3

Vydání úschovy

§ 286

Vydání úschovy při zrušení závěry nebo zajištění majetku

Byly-li závěra pozůstalosti nebo zajištění majetku patřícího do likvidační podstaty zrušeny ještě před skončením řízení o pozůstalosti, soudní komisař vydá uschované peníze, cenné papíry nebo jiné hmotné movité věci složiteli.

§ 287

Vydání úschovy při skončení řízení o pozůstalosti

(1) Soudní komisař nebo, nebyl-li v době vydání úschovy žádný notář pověřen, aby jako soudní komisař provedl úkony soudu prvního stupně v řízení o pozůstalosti, soud vydají po skončení řízení o pozůstalosti úschovu tomu, komu podle pravomocných rozhodnutí soudu patří.

(2) Není-li známa nebo je-li neznámého pobytu osoba, které mají být věci vydány podle odstavce 1, uloží se tyto věci vždy u soudu a postupuje se ohledně nich podle ustanovení o řízení o úschovách; totéž platí, bylo-li převzetí věci odmítnuto.

§ 288

Vydání úschovy při likvidaci pozůstalosti

(1) Byla-li pravomocně nařízena likvidace pozůstalosti a není-li stanoveno jinak, vydají se uschované peníze do likvidační podstaty a ostatní hmotné movité věci, které patří do likvidační podstaty, likvidačnímu správci.

(2) V případě, že uschované peníze, cenné papíry a jiné hmotné movité věci byly po nařízení likvidace pozůstalosti pravomocným rozhodnutím soudu vyloučeny z likvidační podstaty nebo vyňaty ze seznamu majetku likvidační podstaty (§ 223), budou vydány tomu, na jehož návrh byly z likvidační podstaty vyloučeny, jinak budou vydány složiteli.

(3) Vydání podle odstavců 1 a 2 provede soudní komisař nebo, nebyl-li v době vydání úschovy žádný notář pověřen, aby jako soudní komisař provedl úkony soudu prvního stupně v řízení o pozůstalosti, soud.

HLAVA IV

JINÁ ŘÍZENÍ

Díl 1

Řízení o úschovách

§ 289

Místní příslušnost

(1) Pro řízení je příslušný soud, v jehož obvodu je místo plnění; jsou-li místa plnění v obvodu několika soudů, je pro řízení o úschovách příslušný soud, který nejdříve zahájí řízení.

(2) Pro řízení o povinné úschově je příslušný soud, který rozhodl o povinnosti poskytnout dorovnání protiplnění nebo náhradu škody.

§ 290

Předmět úschovy

U soudu lze složit do úschovy peníze, cenné papíry a jiné movité věci hodící se k úschově za účelem splnění závazku.

§ 291

Zahájení řízení

(1) Řízení lze zahájit jen na návrh.

(2) Návrh na přijetí do úschovy musí obsahovat prohlášení složitela, který peníze, cenné papíry nebo jiné věci do úschovy skládá, že závazek, jehož předmětem jsou hodnoty skládané do úschovy, nelze splnit, protože věřitel je nepřítomen nebo je v prodlení, nebo že složitel má odůvodněné pochybnosti, kdo je věřitelem, nebo že složitel věřitele nezná; to neplatí, jde-li o povinnou úschovu.

§ 292

Účastníci

Účastníkem je složitel. Po právní moci rozhodnutí o přijetí do úschovy je účastníkem také ten, pro koho jsou peníze, cenné papíry nebo jiné věci určeny (dále jen „příjemce“), a ten, kdo uplatňuje právo na předmět úschovy.

§ 293

Jednání

Jednání není třeba nařizovat.

§ 294

Dokazování

V řízení může soud provést jiné než účastníky navržené důkazy, jen jsou-li potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu. Ustanovení § 11, 17, § 20 odst. 1 až 3, § 21, 22 a 28 se nepoužijí.

§ 295

Doručování rozhodnutí

Rozhodnutí soud doručí účastníkům do vlastních rukou.

§ 296

Náklady úschovy

(1) Vyžádá-li si úschova náklady, uloží soud složiteli, aby složil přiměřenou zálohu na náklady. Nebude-li záloha ve stanovené lhůtě zaplacená, soud návrh na přijetí úschovy zamítne; soud rovněž návrh na přijetí úschovy zamítne, nehodí-li se věc k úschově vůbec nebo není-li nalezen vhodný způsob úschovy.

(2) Vyžádá-li si povinná úschova náklady, rozhodne soud o uspokojení nákladů úschovy ze složených prostředků před vydáním z povinné úschovy. Částka vydávaná z povinné úschovy jednotlivým příjemcům se poměrně sníží.

§ 297

Náhrada výdajů

Před vydáním předmětu plnění z povinné úschovy za účelem splnění dluhu rozhodne soud o náhradě účelně vynaložených výdajů z prostředků uložených v povinné úschově, pokud zákon o

obchodních korporací nebo zákon o přeměnách obchodních společností a družstev stanoví, že účelně vynaložené výdaje se hradí z prostředků uložených v povinné úschově.

§ 298

Vydání úschovy

(1) Předmět úschovy vydá soud příjemci na jeho žádost. Jestliže ke složení došlo proto, že někdo jiný než příjemce uplatňuje právo na vydání předmětu úschovy nebo že někdo jiný, jehož souhlasu je třeba, nesouhlasí s vydáním předmětu úschovy příjemci, je k vydání předmětu úschovy zapotřebí souhlasu všech účastníků a osoby, pro jejíž nesouhlas s plněním došlo ke složení do úschovy. Souhlasu složitele je však třeba jen tehdy, bylo-li plnění složeno pro neznámého věřitele.

(2) Předmět povinné úschovy vydá soud příjemci, který k žádosti doloží kopii soudního rozhodnutí, kterým bylo přiznáno právo na jinou výši protiplnění nebo náhradu škody, dále skutečnost, že je oprávněnou osobou, a rozsah práva na plnění z povinné úschovy.

(3) Složiteli vydá soud předmět úschovy na jeho žádost,

a) jestliže příjemce projeví s tímto postupem souhlas,

b) prohlásí-li příjemce soudu, že předmět úschovy nepřijímá, nebo

c) nevyjádří-li se příjemce ve lhůtě stanovené soudem, ačkoliv byl na takové následky upozorněn.

(4) Jiné osobě, než která je uvedena v odstavcích 1 až 3, žádající o vydání předmětu úschovy, jej vydá soud jen se souhlasem složitele a příjemce.

§ 299

Nahrazení souhlasu s vydáním úschovy

(1) Byl-li souhlas s vydáním předmětu úschovy odepřen, lze jej nahradit pravomocným rozsudkem soudu, kterým bylo rozhodnuto, že ten, kdo vydání odporoval, je povinen souhlasit s vydáním předmětu úschovy žadateli.

(2) Pro řízení o nahrazení souhlasu podle odstavce 1 je příslušný soud, u něhož probíhá řízení o úschově.

§ 300

Zvláštní případy úschovy

Přijímá-li soud do úschovy věci v případech stanovených jinými právními předpisy, řídí se ustanoveními příslušného právního předpisu, a není-li jich, ustanoveními § 289 až 302, a to přiměřeně podle povahy úschovy a jejího účelu.

§ 301

Nevydané úschovy

(1) Uplynula-li lhůta 3 let od právní moci rozhodnutí o přijetí do úschovy, popřípadě ode dne, kdy předmět úschovy měl být podle návrhu složiteli vydán, rozhodne soud, že předmět úschovy případně státu, jestliže se o něj nikdo nepřihlásí do 1 roku ode dne vyhlášení tohoto rozhodnutí. Toto rozhodnutí soud vyvěsí na úřední desce soudu.

(2) Dojde-li po vydání rozhodnutí ve lhůtě podle odstavce 1 žádost o vydání předmětu úschovy, postupuje soud podle § 298.

(3) Uplynutím lhůty uvedené v rozhodnutí podle odstavce 1, nebyla-li v této lhůtě žádost o vydání předmětu úschovy podána, případně předmět úschovy státu. Uplynutím této lhůty nabude stát předmět úschovy i tehdy, nebylo-li podané žádosti pravomocným rozhodnutím vyhověno.

§ 302

Účinky připadnutí úschovy státu

Případne-li předmět úschovy státu, zaniknou práva účastníků i jiných osob k předmětu úschovy.

Díl 2

Řízení o umoření listin

§ 303

Místní příslušnost

(1) Pro řízení je příslušný soud, v jehož obvodu má obecný soud navrhovatel; nemá-li navrhovatel v České republice obecný soud, je příslušný ten soud, v jehož obvodu je platební místo.

(2) Jde-li o řízení o umoření cenného papíru, vystaveného tuzemskou bankou, je příslušný soud, v jehož obvodu má tato banka své sídlo.

§ 304

Předmět řízení

(1) Umořit lze ztracenou nebo zničenou listinu, kterou je třeba předložit k uplatnění práva.

(2) V řízení před soudem nelze umořit takové listiny, které je podle zákona oprávněna umořit právnická osoba, jež je vystavila.

(3) Umoření nepodléhají peníze, loterní losy, sázenky, lístky a známky denního oběhu (například vstupenky a jízdenky), kupóny a talóny cenných papírů nebo zaknihovaných cenných papírů, listiny, s nimiž je spojeno právo uhrazovat určité právnické osobě v tuzemsku cenu zboží a služeb, jakož i listiny, na jejichž podkladě lze uplatnit jen nárok na vedlejší plnění.

§ 305

Zahájení řízení

(1) Řízení lze zahájit jen na návrh. Návrh na umoření listiny může podat každý, kdo má na jejím umoření právní zájem.

(2) V návrhu na umoření listiny je třeba uvést skutečnosti, z nichž vyplývá, že z listiny nebo na jejím základě lze uplatnit nějaké právo. K návrhu je třeba předložit opis listiny nebo označit listinu, jejího výstavce, popřípadě i jiné osoby podle listiny zavázané, jakož i takové údaje, které listinu odlišují od jiných listin téhož druhu. Je-li v listině uvedena určitá částka, je třeba uvést i tento údaj.

§ 306

Účastníci

Účastníky jsou navrhovatel, ten, kdo je podle listiny povinen plnit, ten, kdo má listinu v držbě, a ten, kdo podal námitky podle § 307 odst. 1.

§ 307

Výzva k předložení listiny

(1) Soud vydá usnesení obsahující výzvu, aby se ten, kdo má listinu, přihlásil do 1 roku od vydání usnesení u soudu, který usnesení vydal, a podle možností předložil listinu nebo aby podal proti návrhu námitky. Toto usnesení se vyvěsí na úřední desce soudu.

(2) Je-li umořována směnka nebo šek, stanoví soud v usnesení podle odstavce 1 lhůtu 2 měsíců a současně zakáže, aby podle umořovaných listin bylo placeno.

(3) Lhůta podle odstavce 2 se počítá, není-li umořovaná listina ještě splatná, od prvního dne její splatnosti. Jestliže je umořovaná listina již splatná, počítá se tato lhůta ode dne vyvěšení usnesení.

(4) Jde-li o listinu na doručitele, s výjimkou pojistek na doručitele, skončí lhůta podle odstavce 1 nebo 2 až za 1 rok po splatnosti pohledávky z listiny.

§ 308

Účinky zahájení řízení

(1) Od zahájení řízení až do jeho pravomocného skončení neběží proti navrhovateli promlčecí lhůta, lhůta pro zánik práva ani lhůta určená k výplatě peněžité částky podle umořované listiny.

(2) Ten, komu bylo usnesení doručeno nebo kdo se o něm mohl při náležité péči dozvědět, nesmí pod následky neplatnosti nakládat právy z umořované listiny, konat výplaty nebo jiná plnění podle ní, převést ji nebo provést na ní změny. Ten, kdo je podle listiny zavázán, je povinen zadržet předloženou listinu a oznámit soudu, kdo ji předložil.

§ 309

Zaplacení směnky či šeku

Bylo-li zahájeno umořovací řízení o směnce či šeku, je navrhovatel, který se vykáže usnesením, oprávněn žádat zaplacení směnky či šeku, dá-li přiměřenou jistotu, dokud směnka či šek nejsou prohlášeny za umořené. Nedá-li tuto jistotu, je oprávněn podat návrh, aby dlužná částka byla složena do úschovy soudu.

§ 310

Přezkoumání přihlášky

Soud přezkoumá přihlášku toho, kdo má listinu, a zjistí jeho námitky. Zjistí-li, že listina není ztracena nebo zničena, návrh zamítne.

§ 311

Jednání

Jednání není třeba nařizovat.

§ 312

Dokazování

V řízení může soud provést jiné než účastníky navržené důkazy, jen jsou-li potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu. Ustanovení § 11, 17, § 20 odst. 1 až 3, § 21, 22 a 28 se nepoužijí.

§ 313

Rozhodnutí

(1) Zjistí-li soud, že listina, jejíž umoření bylo navrženo, nebyla vystavena nebo že není ztracena ani zničena, návrh zamítne.

(2) Uplynula-li lhůta podle § 307 odst. 1 nebo 2 a nedojde-li k zamítnutí návrhu, prohlásí soud k dalšímu návrhu listinu za umořenou.

(3) Není-li další návrh podle odstavce 2 podán do 1 měsíce od uplynutí lhůty uvedené v § 307 odst. 1 nebo 2, soud řízení zastaví. Na tento následek je nutno navrhovatele upozornit v usnesení podle § 307 odst. 1 nebo 2.

§ 314

Doručování

Rozhodnutí o návrhu na umoření listiny soud doručí účastníkům do vlastních rukou.

§ 315

Účinky rozhodnutí o umoření listiny

Rozhodnutí o umoření listiny nahrazuje umořenou listinu, dokud ten, kdo je podle listiny zavázán, nevydá za ni oprávněnému náhradní listinu.

Díl 3

Řízení ve věcech kapitálového trhu

§ 316

Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný soud, v jehož obvodu je obecný soud navrhovatele.

§ 317

Zahájení řízení

Řízení ve věcech kapitálového trhu podle jiného právního předpisu lze zahájit jen na návrh České národní banky.

§ 318

Účastníci

Účastníky jsou Česká národní banka jako navrhovatel a ti, koho Česká národní banka v návrhu označí.

§ 319

Průběh řízení

(1) Při rozhodování o věci soud vychází zejména z listin a dalších důkazů, které předloží navrhovatel. Účastníci nemusí být vyslechnuti.

(2) O návrhu musí být soudem prvního stupně rozhodnuto nejpozději do 10 dnů od zahájení řízení. Vyzval-li soud navrhovatele, aby odstranil vady podání, běží tato lhůta znovu ode dne, kdy došlo k odstranění vad nebo kdy marně uplynula k tomu stanovená lhůta; totéž platí, uložil-li soud navrhovateli, aby mu předložil pro rozhodnutí významné listiny nebo jiné důkazy.

§ 320

Jednání

Jednání není třeba nařizovat.

§ 321

Dokazování

V řízení může soud provést jiné než účastníky navržené důkazy, jen jsou-li potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu. Ustanovení § 11, 17, § 20 odst. 1 až 3, § 21, 22 a 28 se nepoužijí.

§ 322

Rozhodnutí

Rozhodnutí, kterým bylo návrhu vyhověno, zanikne dnem, kdy bylo příslušným orgánem pravomocně rozhodnuto ve věci podle jiného právního předpisu. I před uplynutím této doby soud rozhodnutí zruší, jestliže pominou důvody, pro které bylo návrhu vyhověno.

Díl 4

Řízení o předběžném souhlasu s provedením šetření ve věcech ochrany hospodářské soutěže

§ 323

Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný soud, v jehož obvodu má sídlo Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

§ 324

Předmět řízení

Řízení se koná, je-li důvodné podezření, že se při šetření narušení hospodářské soutěže podle jiného právního předpisu nacházejí obchodní knihy nebo jiné záznamy v jiných než obchodních prostorách, včetně bytů fyzických osob, které jsou členy statutárních orgánů nebo zaměstnanci soutěžitele (dále jen „jiné než obchodní prostory“), a má-li být takové šetření v těchto prostorách provedeno.

§ 325

Zahájení řízení

(1) Řízení lze zahájit jen na návrh Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže nebo Evropské komise. Návrhem se lze u soudu domáhat, aby soud vyslovil se šetřením podle § 324 souhlas.

(2) Návrh musí kromě obecných náležitostí obsahovat označení jiných než obchodních prostor, v nichž má být šetření provedeno, a musí v něm být uveden předmět a účel šetření, doba, ve které má být šetření provedeno, a skutečnosti, které dokládají důvodné podezření podle § 324.

§ 326

Účastníci

Účastníkem je navrhovatel a osoba, která užívá jiné než obchodní prostory, v nichž má být šetření provedeno (dále jen „uživatel“). Je-li navrhovatelem Evropská komise, je účastníkem i Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

§ 327

Odmítnutí návrhu

Návrh, který neobsahuje všechny náležitosti nebo který je nesrozumitelný nebo neurčitý, soud odmítne, jestliže pro tyto nedostatky nelze pokračovat v řízení; ustanovení o opravení nebo doplnění podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo které je nesrozumitelné nebo neurčitě, se nepoužije. Soud návrh odmítne rovněž tehdy, byl-li podán někým, kdo k návrhu není oprávněn.

§ 328

Jednání

Jednání není třeba nařizovat.

§ 329

Dokazování

V řízení může soud provést jiné než účastníky navržené důkazy, jen jsou-li potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu. Ustanovení § 11, 17, § 20 odst. 1 až 3, § 21, 22 a 28 se nepoužijí.

§ 330

Rozhodnutí

(1) V rozhodnutí musí být označeny jiné než obchodní prostory, v nichž má být šetření provedeno, uveden předmět a účel šetření a doba, ve které má být šetření provedeno. Případným slyšením uživatele před rozhodnutím soudu nesmí být zmařen účel šetření.

(2) Proti rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

§ 331

Doručování

Rozhodnutí se doručuje uživateli při zahájení šetření. Není-li uživatel přítomen, je třeba k šetření přibrat osobu, která není na věci zúčastněna; uživateli se v tomto případě doručí rozhodnutí spolu s vyzněním, že šetření bylo provedeno, a s protokolem pořízeným při takovém šetření.

Řízení o nahrazení souhlasu zástupce České advokátní komory k seznámení se s obsahem listin

§ 332

Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný soud, v jehož obvodu má sídlo advokát, o jehož listiny jde.

§ 333

Předmět řízení

V řízení soud rozhoduje o nahrazení souhlasu zástupce České advokátní komory k seznámení se s obsahem listin, které mohou obsahovat skutečnosti, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta podle jiného právního předpisu.

§ 334

Zahájení řízení

(1) Návrh na zahájení řízení ve věcech nahrazení souhlasu zástupce České advokátní komory k seznámení se s obsahem listin, které mohou obsahovat skutečnosti, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta podle jiného právního předpisu, může podat jen ten, o němž to stanoví jiný právní předpis.

(2) Návrh musí kromě obecných náležitostí obsahovat označení listin, ohledně kterých se navrhovatel domáhá nahrazení souhlasu zástupce České advokátní komory k seznámení se s jejich obsahem, a vylíčení skutečností svědčících o tom, proč nesouhlas zástupce České advokátní komory k seznámení navrhovatele s obsahem těchto listin má být nahrazen. K návrhu je třeba připojit protokol nebo jiný zápis, v němž je zachycen nesouhlas zástupce České advokátní komory s tím, aby se navrhovatel s obsahem listin seznámil.

(3) Listinou se v tomto řízení rozumí jak písemnost, popřípadě její část, tak i jiný nosič informací.

(4) Návrh je třeba podat nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy zástupce České advokátní komory odmítl udělit souhlas k seznámení se s obsahem listin, ohledně kterých se navrhovatel podle odstavce 2 domáhá nahrazení souhlasu. Zmeškání lhůty k podání návrhu nelze prominout.

§ 335

Účastníci

Účastníky jsou navrhovatel, Česká advokátní komora a dotčený advokát, o jehož listiny jde.

§ 336

Odmítnutí návrhu

Návrh, který neobsahuje všechny náležitosti nebo který je nesrozumitelný nebo neurčitý, soud odmítne, jestliže pro tyto nedostatky nelze pokračovat v řízení; ustanovení o opravení nebo doplnění podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo které je nesrozumitelné nebo neurčité, se nepoužije. Soud návrh odmítne rovněž tehdy, byl-li podán opožděně nebo byl-li podán někým, kdo k návrhu není oprávněn.

§ 337

Průběh řízení

(1) Nepostupoval-li podle § 336, soud bez zbytečného odkladu nařídí k projednání věci samé jednání a České advokátní komoře uloží, aby mu při jednání předložila listiny, ohledně kterých se navrhovatel domáhá nahrazení souhlasu České advokátní komory k seznámení se s jejich obsahem. Jednání je neveřejné.

(2) Při jednání nařízeném podle odstavce 1 soud vedle jiných úkonů též prověří, zda nebylo porušeno zabezpečení listin předložených Českou advokátní komorou, a v nepřítomnosti jiných osob se seznámí s jejich obsahem; současně učiní opatření, aby se navrhovatel a ani nikdo jiný o obsahu listin při jednání nemohl dozvědět.

(3) Dojde-li k odročení jednání, soud listiny zabezpečí tak, aby se s jejich obsahem nemohl nikdo seznámit, popřípadě je zničit nebo poškodit.

§ 338

Dokazování

V řízení může soud provést jiné než účastníky navržené důkazy, jen jsou-li potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu. Ustanovení § 11, 17, § 20 odst. 1 až 3, § 21, 22 a 28 se nepoužijí.

§ 339

Rozhodnutí

(1) Soud návrhu vyhově, dojde-li k závěru, že listina neobsahuje skutečnosti, o nichž je dotčený advokát povinen zachovávat mlčenlivost podle jiného právního předpisu; v opačném případě návrh zamítne.

(2) Proti rozhodnutí nejsou přípustné opravné prostředky. Rozhodnutí podle odstavce 1 je třeba vyhlásit ihned po skončení jednání; ustanovení o odročení za účelem vyhlášení rozhodnutí se nepoužije.

(3) Rozhodnutí, kterým soud rozhodl o návrhu podle odstavce 1, je vykonatelné jeho vyhlášením.

§ 340

Účinky rozhodnutí

(1) Vyhově-li soud návrhu alespoň zčásti, předá bezprostředně po vyhlášení rozhodnutí listiny, ohledně nichž byl nahrazen souhlas zástupce České advokátní komory se seznámením se s jejich obsahem, navrhovateli a uloží mu, aby je České advokátní komoře vrátil ihned poté, jakmile se s jejich obsahem seznámí. Listiny, ohledně kterých byl návrh zamítnut, soud vrátí bezprostředně po vyhlášení rozhodnutí České advokátní komoře.

(2) V případě, že listiny není možné odevzdat navrhovateli, České advokátní komoře nebo jejich zástupcům osobně po vyhlášení rozhodnutí, doručí se nejpozději první pracovní den následující po dni, v němž bylo rozhodnutí vyhlášeno, navrhovateli nebo České advokátní komoře prostřednictvím soudního doručovatele nebo orgánů justiční stráže.

§ 341

Obdobné použití pro nahrazení souhlasu zástupce Komory daňových poradců

Ustanovení § 332 až 340 o řízení o nahrazení souhlasu zástupce České advokátní komory k seznámení se s obsahem listin, které mohou obsahovat skutečnosti, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta, se použijí obdobně i pro nahrazení souhlasu zástupce Komory daňových poradců k seznámení se s obsahem listin, které mohou obsahovat skutečnosti, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti daňového poradce.

Díl 6

Řízení o plnění povinností z předběžného opatření Evropského soudu pro lidská práva

§ 342

Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný obecný soud toho, vůči němuž návrh směřuje.

§ 343

Podmínky řízení

Ukládá-li předběžné opatření vydané Evropským soudem pro lidská práva na základě Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod České republice povinnost něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco strpět, a splnění této povinnosti nemůže Česká republika zajistit bez součinnosti jiných osob, vydá soud rozhodnutí, kterým se zajistí splnění povinnosti vyplývající z předběžného opatření Evropského soudu pro lidská práva.

§ 344

Zahájení řízení

Řízení lze zahájit jen na návrh České republiky.

§ 345

Účastníci

Účastníky jsou Česká republika a ten, vůči němuž návrh směřuje. Za Českou republiku jedná Ministerstvo spravedlnosti.

§ 346

Průběh řízení

O návrhu rozhodne soud neprodleně, nejpozději do uplynutí 7 dnů poté, co byl podán. Jednání zpravidla není třeba nařizovat.

§ 347

Dokazování

V řízení může soud provést jiné než účastníky navržené důkazy, jen jsou-li potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu. Ustanovení § 11, 17, § 20 odst. 1 až 3, § 21, 22 a 28 se nepoužijí.

§ 348

Rozhodnutí

(1) Soud rozhodnutím účastníku uloží, aby poskytl součinnost nezbytnou k zajištění splnění povinnosti vyplývající z předběžného opatření Evropského soudu pro lidská práva. Odvolání proti rozhodnutí nemá odkladný účinek.

(2) Povinnost součinnosti podle odstavce 1 trvá do doby, než zaniknou účinky předběžného opatření Evropského soudu pro lidská práva. O zániku účinků předběžného opatření vydaného Evropským soudem pro lidská práva vyrozumí Ministerstvo spravedlnosti povinnou osobu.

Díl 7

Řízení ve věcech voleb do rady zaměstnanců, voleb zástupců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a voleb členů zvláštního vyjednávacího výboru evropské družstevní společnosti

§ 349

Místní příslušnost

(1) Pro řízení je příslušný obecný soud zaměstnavatele.

(2) Pro řízení ve věcech voleb členů zvláštního vyjednávacího výboru evropské družstevní společnosti je příslušný obecný soud evropské družstevní společnosti, popřípadě soud, v jehož obvodu bude mít evropská družstevní společnost sídlo.

§ 350

Zahájení řízení

Řízení lze zahájit jen na návrh.

§ 351

Účastníci

Účastníkem je člen rady zaměstnanců nebo člen rady státních zaměstnanců nebo zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo zástupce pro bezpečnost a ochranu zdraví při výkonu státní služby anebo člen zvláštního vyjednávacího výboru zaměstnanců evropské družstevní společnosti, jehož zvolení je návrhem napadeno, a příslušná volební komise. Účastníkem řízení o

neplatnost volby člena zvláštního vyjednávacího výboru zaměstnanců evropské družstevní společnosti je návrhovatel a člen zvláštního vyjednávacího výboru, jehož zvolení je návrhem napadeno.

§ 352

Dokazování

V řízení může soud provést jiné než účastníky navržené důkazy, jen jsou-li potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu. Ustanovení § 11, 17, § 20 odst. 1 až 3, § 21, 22 a 28 se nepoužijí.

§ 353

Rozhodnutí

(1) O návrhu na vyslovení neplatnosti volby do rady zaměstnanců a neplatnosti volby do rady státních zaměstnanců nebo neplatnosti volby zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a neplatnosti volby zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu státní služby nebo návrhu neplatnosti voleb členů zvláštního vyjednávacího výboru zaměstnanců evropské družstevní společnosti, kteří jsou voleni jako zástupci zaměstnanců z České republiky, rozhodne soud do 10 dnů ode dne doručení návrhu.

(2) Jednání není třeba nařizovat.

(3) Proti rozhodnutí nejsou přípustné opravné prostředky.

Díl 8

Řízení o soudním prodeji zástavy

§ 354

Zahájení řízení

Řízení lze zahájit jen na návrh zástavního věřitele, kterým se domáhá nařízení soudního prodeje zástavy; to neplatí, neumožňují-li jiné právní předpisy soudní prodej zástavy.

§ 355

Účastníci

Účastníky jsou zástavní věřitel a zástavní dlužník.

§ 356

Průběh řízení

Ve věci není třeba nařizovat jednání jen za podmínek, že lze rozhodnout jen na základě účastníků předložených listinných důkazů a účastníci se práva účasti na projednání věci vzdali, popřípadě s rozhodnutím věci bez nařízení jednání souhlasí nebo tehdy, jsou-li skutečnosti uvedené v § 358 odst. 1 větě první doloženy listinami vydanými nebo ověřenými státními orgány nebo veřejnými listinami notáře.

§ 357

Dokazování

V řízení může soud provést jiné než účastníky navržené důkazy, jen jsou-li potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu. Ustanovení § 11, 17, § 20 odst. 1 až 3, § 21, 22 a 28 se nepoužijí.

§ 358

Rozhodnutí a jeho účinky

(1) Soud nařídí prodej zástavy, doloží-li zástavní věřitel zajištěnou pohledávku, zástavní právo k zástavě a kdo je zástavním dlužníkem. Rozhodnutí o nařízení prodeje zástavy je vykonatelné dnem, kterým nabylo právní moci.

(2) Pravomocné rozhodnutí o nařízení prodeje zástavy je závazné pro každého, proti němuž působí podle jiných právních předpisů zástavní právo k této zástavě.

(3) Podle vykonatelného rozhodnutí o nařízení prodeje zástavy lze na návrh zástavního věřitele nařídit výkon rozhodnutí prodejem zástavy.

Díl 9

Řízení o zákazu výkonu práv spojených s účastnickými cennými papíry

§ 359

Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný obecný soud akciové společnosti, která vydala účastnické cenné papíry, které byly předmětem nuceného přechodu na akcionáře (dále jen „hlavní akcionář“) podle zákona o obchodních korporacích.

§ 360

Zahájení řízení

(1) Řízení lze zahájit jen na návrh.

(2) K návrhu je třeba připojit rozhodnutí soudu, jímž bylo hlavnímu akcionáři uloženo splnit dorovnání vůči všem vlastníkům účastnických cenných papírů do povinné úschovy, listiny dokládající, že vlastnické právo navrhovatele k účastnickým cenným papírům vydaným akciovou společností přešlo na hlavního akcionáře, a listiny dokládající počet účastnických cenných papírů navrhovatele, k nimž na hlavního akcionáře přešlo vlastnické právo.

§ 361

Účastníci

Účastníky jsou navrhovatel, hlavní akcionář a akciová společnost.

§ 362

Průběh řízení

(1) Při rozhodování o věci soud vychází zejména z listin a dalších důkazů, které předloží navrhovatel. Účastníci nemusí být vyslechnuti.

(2) O návrhu soud rozhodne nejpozději do 7 dnů poté, co byl návrh podán. Vyzval-li soud navrhovatele, aby odstranil vady podání, běží tato lhůta znovu ode dne, kdy došlo k odstranění vad nebo kdy marně uplynula k tomu stanovená lhůta; totéž platí, uložil-li soud navrhovateli, aby mu předložil pro rozhodnutí významné listiny nebo jiné důkazy. Opakovaná výzva se nepřipouští.

§ 363

Jednání

Jednání není třeba nařizovat.

§ 364

Dokazování

V řízení může soud provést jiné než účastníky navržené důkazy, jen jsou-li potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu. Ustanovení § 11, 17, § 20 odst. 1 až 3, § 21, 22 a 28 se nepoužijí.

§ 365

Rozhodnutí

V rozhodnutí soud zakáže hlavnímu akcionáři výkon všech práv spojených s jeho účastnickými cennými papíry vydanými akciovou společností, a to až do doby, kdy hlavní akcionář v plné výši splní dorovnání vůči všem dosavadním vlastníkům účastnických cenných papírů do povinné úschovy.

§ 366

Obdobné použití pro další případy

Ustanovení § 359 až 365 se použijí obdobně i pro postup po vydání soudního rozhodnutí, jímž podle zákona o obchodních korporacích nebo zákona o přeměnách obchodních společností a družstev byla společníkovi obchodní korporace uložena povinnost splnit dluh poskytnout dorovnání protiplnění nebo náhradu škody uložení do povinné úschovy, je-li toto soudní rozhodnutí co do základu přiznaného práva závazné i vůči osobám, které nebyly účastníky řízení, v němž bylo toto soudní rozhodnutí vydáno.

HLAVA V

ŘÍZENÍ VE VĚCECH RODINNĚPRÁVNÍCH

Díl 1

Průběh řízení

Oddíl 1

Řízení ve věcech manželských a partnerských

Pododdíl 1

Řízení o povolení uzavřít manželství

§ 367

Zahájení řízení

Řízení lze zahájit jen na návrh nezletilého, který dovršil 16 let věku a který hodlá uzavřít manželství.

§ 368

Účastníci

(1) Účastníky jsou ten, kdo hodlá uzavřít manželství, jeho zákonní zástupci a ten, s kým má být manželství uzavřeno.

(2) Nezletilý, který dovršil 16 let věku, má v řízení plnou procesní způsobilost.

§ 369

Dokazování

(1) Před rozhodnutím ve věci samé soud vyslechne toho, kdo hodlá uzavřít manželství, a toho, s kým má být manželství uzavřeno.

(2) Účastníka, který nemá svéprávnost v plném rozsahu, soud vyslechne bez přítomnosti jiných osob; přítomnost důvěrníka, který není jeho zákonným zástupcem nebo účastníkem a o jehož účast u výslechu vyslýchaný účastník požádá, může soud vyloučit jen tehdy, je-li jeho přítomností mařen účel výslechu.

§ 370

Rozhodnutí

Rozsudek, kterým se povoluje uzavřít manželství, musí ve výroku obsahovat přesné označení účastníka, který hodlá uzavřít manželství, a účastníka, se kterým má být manželství uzavřeno.

Pododdíl 2

Řízení ve statusových věcech manželských

Obecná ustanovení

§ 371

Druhy řízení

Řízení ve statusových věcech manželských jsou řízení

a) o určení, zda tu manželství je či není (zdánlivé manželství),

b) o neplatnost manželství,

c) o rozvod manželství.

§ 372

Rozhodnutí

Ve věci samé rozhoduje soud rozsudkem.

Řízení o určení, zda tu manželství je či není, a o neplatnost manželství

§ 373

Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný soud, v jehož obvodu mají nebo měli manželé poslední společné bydliště v České republice, bydlí-li v obvodu tohoto soudu alespoň jeden z manželů; není-li takového soudu, je příslušný obecný soud manžela, který nepodal návrh na zahájení řízení, a není-li ani takového soudu, obecný soud manžela, který podal návrh na zahájení řízení.

§ 374

Zahájení řízení

(1) Řízení, ve kterém má být manželství prohlášeno za neplatné z důvodu, že byl projev vůle o vstupu do manželství učiněn pod nátlakem spočívajícím v užití násilí nebo vyhrožování násilí nebo byl učiněn v důsledku omylu o totožnosti snoubence nebo o povaze sňatečného právního jednání, je možné zahájit jen na návrh manžela. Podá-li návrh někdo jiný, soud jej odmítne.

(2) V řízení podle odstavce 1 může soud provést jiné než účastníky navržené důkazy, jen jsou-li potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu, nebo jen, má-li jimi být prokázán důvod neplatnosti nebo neexistence manželství, pro něž by řízení mohlo být zahájeno i bez návrhu. Totéž platí pro odvolací řízení. Ustanovení § 20 odst. 1, § 21 a 28 se nepoužijí.

§ 375

Účastníci

Účastníky jsou manželé.

§ 376

Ztráta způsobilosti být účastníkem

(1) Ztratí-li účastník po zahájení řízení způsobilost být účastníkem, soud řízení zastaví.

(2) Bylo-li zahájeno řízení podle § 374 odst. 1 a manžel, který nepodal návrh na zahájení řízení, zemře před tím, než je ve věci pravomocně rozhodnuto, pokračuje soud v řízení s opatrovníkem, kterého zemřelému manželůvi jmenuje.

(3) Bylo-li zahájeno řízení podle § 374 odst. 1 a navrhovatel zemře, pokračuje soud v řízení na návrh potomků zemřelého podaný ve lhůtě 1 roku po smrti zemřelého navrhovatele. Soud jmenuje zemřelému navrhovateli opatrovníka.

§ 377

Neúčinnost doručení

Návrh na vyslovení neúčinnosti doručení nelze podat poté, co již nabyl právní moci rozsudek, kterým bylo vysloveno, že zde manželství není, nebo že je neplatné. Ustanovení § 11 se nepoužije.

§ 378

Postup po vyslovení neexistence manželství

Neprodleně poté, co soud pravomocně vysloví, že manželství tu není, předá věc soudu příslušnému podle § 417, který rozhodne o otcovství ke společnému dítěti a o úpravě práv a povinností k tomuto společnému dítěti, které není plně svéprávné.

§ 379

Zmeškání jednání

Nedostaví-li se navrhovatel k jednání bez řádné a včasné omluvy, soud řízení zastaví, ledaže jsou dány důvody pro zahájení řízení bez návrhu.

§ 380

Lhůta pro odvolání

Neobsahoval-li rozsudek poučení o odvolání, o lhůtě k odvolání nebo o soudu, u něhož se podává, nebo obsahoval-li nesprávné poučení o tom, že odvolání není přípustné, lze odvolání podat ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení. Prominutí zmeškání této lhůty není přípustné.

§ 381

Zpětvzetí odvolání

Zastavil-li odvolací soud řízení o odvolání proti rozsudku, jímž bylo vysloveno, že manželství zde není, nebo je neplatné, proto, že odvolání bylo odvolatelem vzato zpět, nastane právní moc rozsudku dnem právní moci usnesení o zastavení odvolacího řízení.

§ 382

Obnova řízení a zmatečnost

Žaloba na obnovu řízení a žaloba pro zmatečnost nejsou přípustné.

Řízení o rozvod manželství

§ 383

Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný soud, v jehož obvodu mají nebo měli manželé poslední společné bydliště v České republice, bydlí-li v obvodu tohoto soudu alespoň jeden z manželů; není-li takového soudu, je příslušný obecný soud manžela, který nepodal návrh na zahájení řízení, a není-li ani takového soudu, obecný soud manžela, který podal návrh na zahájení řízení.

§ 384

Zahájení řízení

(1) Řízení je možné zahájit jen na návrh jednoho z manželů nebo společným návrhem obou manželů, navrhují-li rozvod bez zjišťování příčin rozvratu manželství. Podá-li návrh někdo jiný, soud jej odmítne.

(2) Podá-li návrh na zahájení řízení jeden z manželů a druhý z manželů se k návrhu připojí, postupuje soud stejně, jako by bylo řízení zahájeno návrhem společným. Připojení se k návrhu je možné odvolat do vyhlášení rozhodnutí soudu prvního stupně.

§ 385

Účastníci

Účastníky jsou manželé.

§ 386

Ztráta způsobilosti být účastníkem

Ztratí-li účastník po zahájení řízení způsobilost být účastníkem, soud řízení zastaví.

§ 387

Zpětvzetí návrhu na zahájení řízení

(1) Zpětvzetí návrhu na zahájení řízení, se kterým projeví druhý z manželů z vážných důvodů nesouhlas, je neúčinné.

(2) Vzal-li zpět návrh na zahájení řízení jen jeden z manželů, kteří podali návrh společný, postupuje soud v řízení dále obdobně, jako by manžel, který se k návrhu připojil, své připojení odvolal.

§ 388

Neúčinnost doručení

Návrh na vyslovení neúčinnosti doručení nelze podat poté, co již nabyl právní moci rozsudek, kterým bylo vysloveno, že se manželství rozvádí. Ustanovení § 11 se nepoužije.

§ 389

Průběh řízení

(1) K projednání věci soud nařídí jednání, na kterém vyslechne účastníky. Od výsledku účastníků lze upustit, pokud by jeho provedení bylo spojeno s velkými obtížemi.

(2) Při jednání vede soud manžele k odstranění příčin rozvratu a usiluje o jejich smíření.

§ 390

Dokazování

V řízení může soud provést jiné než účastníky navržené důkazy, jen je-li to třeba ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu, nebo je-li toho třeba ke zjištění zájmů nezletilých účastníků, pro něž nemůže být manželství rozvedeno, ačkoli je rozvráceno. Ustanovení § 20 odst. 1 a § 21 se nepoužijí.

§ 391

Zmeškání jednání

(1) Nedostaví-li se navrhovatel nebo oba navrhovatelé k jednání bez řádné a včasné omluvy, soud řízení zastaví.

(2) Ustanovení odstavce 1 neplatí, pokud druhý z manželů, který se k jednání dostavil, výslovně prohlásí, že na projednání věci trvá.

§ 392

Klid řízení

Navrhli-li oba účastníci klid řízení nebo nastal-li klid řízení z důvodu, že jej navrhl navrhovatel a druhý z manželů se k jednání bez předchozí omluvy nedostavil, může soud v řízení pokračovat na návrh podaný nejdříve po uplynutí lhůty 3 měsíců od přerušení řízení.

§ 393

Poučení

V rozsudku, kterým soud vysloví rozvod manželství, poučí manžela, který přijal příjmení druhého manžela, o právu přijmout zpět své dřívější příjmení.

§ 394

Lhůta pro odvolání

Neobsahoval-li rozsudek poučení o odvolání, o lhůtě k odvolání nebo o soudu, u něhož se podává, nebo obsahoval-li nesprávné poučení o tom, že odvolání není přípustné, lze odvolání podat ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení. Prominutí zmeškání této lhůty není přípustné.

§ 395

Odvolání

Bylo-li společnému návrhu na rozvod manželství vyhověno, není odvolání přípustné.

§ 396

Zpětvzetí odvolání

Zastavil-li odvolací soud řízení o odvolání proti rozsudku, jímž bylo vysloveno, že se manželství rozvádí, proto, že odvolání bylo odvolatelem vzato zpět, nastane právní moc rozsudku dnem právní moci usnesení o zastavení odvolacího řízení.

§ 397

Odvolací řízení

V odvolacím řízení mohou být uváděny nové skutečnosti a důkazy, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně, jen za podmínek, za kterých mohou být uváděny podle občanského soudního řádu nebo jen, týkají-li se zájmů nezletilých, pro které nemůže být manželství rozvedeno, ačkoli je rozvráceno. Ustanovení § 28 se nepoužije.

§ 398

Obnova řízení a zmatečnost

Žaloba na obnovu řízení a žaloba pro zmatečnost nejsou přípustné.

Pododdíl 3

Řízení ve statusových věcech partnerských

§ 399

Druhy řízení

(1) Řízení ve statusových věcech partnerských jsou řízení

a) o určení, zda tu partnerství je či není,

b) o neplatnost partnerství,

c) o zrušení partnerství.

(2) Pro řízení ve statusových věcech partnerských se přiměřeně použijí ustanovení o řízení ve statusových věcech manželských.

Oddíl 2

Předběžné řízení ve věci ochrany proti domácímu násilí

Pododdíl 1

Předběžné opatření

§ 400

Místní příslušnost

K rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření je příslušný obecný soud navrhovatele.

§ 401

Zahájení řízení

Předběžné opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí je možné vydat jen na návrh.

§ 402

Náležitosti návrhu

(1) Návrh na nařízení předběžného opatření musí obsahovat též vylíčení skutečností, které osvědčují, že je společné bydlení navrhovatele a odpůrce v domě nebo bytě, ve kterém se nachází společná domácnost, pro navrhovatele nesnesitelné z důvodu tělesného nebo duševního násilí vůči navrhovateli nebo jinému, kdo ve společné domácnosti žije, anebo vylíčení skutečností, které osvědčují nežádoucí sledování nebo obtěžování navrhovatele.

(2) Neobsahuje-li návrh všechny náležitosti, a pro tyto vady není možné o návrhu rozhodnout, soud vyzve navrhovatele vhodným způsobem k doplnění návrhu a poučí ho o důsledcích nevyhovění této výzvě. Nedojde-li soudu doplnění návrhu ve lhůtě pro rozhodnutí nebo není-li možné navrhovatele vhodným způsobem ve lhůtě pro rozhodnutí vyzvat k doplnění návrhu, soud návrh odmítne. Ustanovení o opravení nebo doplnění podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo které je nesrozumitelné nebo neurčité, se nepoužije.

§ 403

Účastníci

(1) Účastníky jsou navrhovatel a odpůrce, popřípadě osoba, vůči níž násilí směřuje.

(2) Je-li navrhovatelem nezletilý, podává jeho jménem návrh zákonný zástupce, orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo advokát na základě plné moci, pokud má nezletilý pro udělení plné moci přiměřenou rozumovou a volní vyspělost. Je-li navrhovatelem osoba, jejíž svéprávnost byla ve věcech, o něž v řízení jde, omezena, podává jejím jménem návrh opatrovník nebo obecní úřad obce s

rozšířenou působností. Ustanovení jiného právního předpisu, podle něž je třeba jmenovat opatrovníka, dojde-li ke střetu zájmu zákonného zástupce nebo opatrovníka se zájmem zastoupeného či ke střetnutí zájmů těch, kteří jsou zastoupeni týmž zákonným zástupcem nebo opatrovníkem, anebo hrozí-li takový střet, se nepoužije.

(3) Nezletilý starší 16 let má pro řízení plnou procesní způsobilost.

§ 404

Lhůta pro rozhodnutí

O návrhu rozhodne soud do 48 hodin bez jednání.

§ 405

Rozhodnutí

(1) Vyhoví-li soud návrhu, uloží odpůrci předběžným opatřením zejména, aby

a) opustil společné obydlí, jakož i jeho bezprostřední okolí, nezdržoval se ve společném obydlí nebo do něj nevstupoval,

b) nevstupoval do bezprostředního okolí společného obydlí nebo navrhovatele a nezdržoval se tam,

c) se zdržel setkávání s navrhovatelem, nebo

d) se zdržel nežádoucího sledování a obtěžování navrhovatele jakýmkoliv způsobem.

(2) V rozhodnutí soud poučí odpůrce o právu odnést si ze společného obydlí věci uvedené v § 493. Navrhovatele soud poučí o dalších vhodných opatřeních směřujících k jeho ochraně, zejména o právu podat návrh na zahájení řízení ve věci samé. Soud navrhovatele poučí také o možnosti podat návrh na prodloužení doby trvání předběžného opatření podle § 410.

(3) Výjimky vyplývající z plnění povinností uložených předběžným opatřením odpůrci stanoví soud, a to s přihlédnutím k jeho oprávněným zájmům.

§ 406

Opatrovník pro podání návrhu

Byl-li podán návrh na nařízení předběžného opatření podle § 403 odst. 2 a hrozí-li střet zájmů zákonného zástupce nebo opatrovníka se zájmem zastoupeného či může-li dojít ke střetnutí zájmů těch, kteří jsou zastoupeni tímž zákonným zástupcem nebo opatrovníkem, jmenuje soud příslušný podle § 400 neprodleně po rozhodnutí o návrhu na nařízení předběžného opatření navrhovateli opatrovníka. To neplatí, je-li navrhovatel zastoupen advokátem. Proti usnesení, kterým byl opatrovník jmenován, není odvolání přípustné.

§ 407

Vykonatelnost

Rozhodnutí podle § 405 je vykonatelné vydáním.

§ 408

Trvání předběžného opatření

(1) Předběžné opatření podle § 405 trvá 1 měsíc od jeho vykonatelnosti.

(2) Předcházelo-li rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření vykazání podle jiného právního předpisu, a neuplynula-li před nabytím vykonatelnosti předběžného opatření lhůta stanovená v jiném právním předpise pro trvání vykazání, prodlužuje se doba trvání předběžného opatření o tu dobu, jež do vykonatelnosti předběžného opatření neuplynula.

§ 409

Odvolací řízení

(1) Bylo-li rozhodnutí o návrhu na nařízení předběžného opatření napadeno včasným odvoláním, soud prvního stupně předloží věc odvolacímu soudu do 15 dnů od podání odvolání.

(2) O odvolání odvolací soud rozhodne do 7 dnů od předání věci.

Pododdíl 2

Prodloužení předběžného opatření

§ 410

Návrh na prodloužení doby trvání předběžného opatření

(1) Navrhovatel může před uplynutím doby uvedené v § 408 podat návrh na prodloužení doby trvání předběžného opatření podle § 405.

(2) Podáním návrhu se prodlužuje doba trvání předběžného opatření podle § 405 do doby, než soud o návrhu na prodloužení rozhodne.

§ 411

Jednání

(1) K rozhodnutí o návrhu podle § 410 soud zpravidla nařídí jednání. Předvolání k jednání musí být účastníkům doručeno nejméně 3 dny předem. Je-li jednání nařízeno, ustanovení o času k přípravě po předvolání účastníka k jednání se nepoužijí.

(2) Při rozhodování o návrhu soud vezme v úvahu zejména trvání stavu ohrožení navrhovatele, majetkové či jiné poměry účastníků, včetně vlastnických a jiných vztahů ke společnému obydlí, na které se vztahuje předběžné opatření, a další rozhodné okolnosti včetně dalších probíhajících řízení mezi účastníky.

§ 412

Rozhodnutí

(1) O návrhu na prodloužení doby trvání soud rozhodne do 2 měsíců od jeho podání.

(2) Soud může prodloužit dobu trvání předběžného opatření jen na dobu nezbytně nutnou. Pokud navrhovatel neprokáže své majetkové či jiné poměry, včetně vlastnických a jiných vztahů ke společnému obydlí, může soud prodloužit dobu trvání předběžného opatření jen z důvodů zvláštního zřetele hodných.

§ 413

Zánik předběžného opatření

Předběžné opatření podle § 405 zanikne nejpozději uplynutím 6 měsíců od jeho vykonatelnosti.

§ 414

Zrušení rozhodnutí

(1) Na návrh může soud rozhodnout o zrušení předběžného opatření podle § 405.

(2) Ustanovení § 411 a § 412 odst. 1 platí obdobně.

(3) Byl-li návrh na zrušení rozhodnutí zamítnut, lze jej opětovně podat nejdříve až po uplynutí 3 měsíců od právní moci zamítavého rozhodnutí.

Oddíl 3

Řízení o určení a popření rodičovství

Pododdíl 1

Určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů

§ 415

Určení otcovství k dítěti neprovdané matky

(1) Narodí-li se dítě, u něhož otcovství není určeno zákonnou domněnkou svědčící manželů matky, ani souhlasným prohlášením rodičů před matričním úřadem, vyslechne soud toho, koho matka označuje za otce, zda uznává, že je otcem. Příslušným je soud podle § 417.

(2) Dojde-li k souhlasnému prohlášení rodičů o otcovství, uvede se to v protokolu a oznámí matričnímu úřadu, který vede knihu narození, v níž je dítě zapsáno.

(3) Jestliže takto k určení otcovství nedojde a matka v přiměřené době nepodá návrh na určení otcovství, může soud jmenovat dítěti opatrovníka k podání takového návrhu a k tomu, aby dítě v řízení zastupoval.

§ 416

Určení otcovství po rozvodu nebo prohlášení manželství za neplatné

(1) Byl-li podán návrh na určení otcovství souhlasným prohlášením k dítěti, které se narodilo v době mezi zahájením řízení o rozvodu manželství nebo o neplatnost manželství a třístým dnem po rozvodu manželství nebo prohlášení manželství za neplatné, vyslechne soud matku, manžela i toho, kdo prohlašuje, že je otcem dítěte. Příslušným je soud podle § 417.

(2) Dojde-li k souhlasnému prohlášení účastníků o tom, kdo je otcem dítěte, uvede to soud do protokolu a oznámí matričnímu úřadu, který vede knihu narození, v níž je dítě zapsáno.

(3) Byl-li návrh podán před pravomocným skončením řízení o rozvod nebo neplatnost manželství, soud řízení přeruší do doby, než rozsudek, kterým bylo rozhodnuto o tom, že manželství je neplatné nebo se rozvádí, nabude právní moci. Bylo-li řízení o rozvod manželství nebo neplatnost manželství zastaveno, nebo byl-li návrh na rozvod manželství nebo na neplatnost manželství pravomocně zamítnut, soud řízení zastaví.

Řízení o určení a popření otcovství

§ 417

Místní příslušnost

(1) Pro řízení je místně příslušný obecný soud dítěte.

(2) Není-li možné určit příslušnost podle odstavce 1, je pro řízení příslušný obecný soud matky.

§ 418

Zahájení řízení

(1) Řízení lze zahájit jen na návrh.

(2) Bylo-li pravomocně určeno, že manželství zde není, zahájí soud řízení o určení otcovství ke společnému dítěti i bez návrhu.

§ 419

Popření otcovství bez návrhu

Bylo-li otcovství určeno souhlasným prohlášením rodičů, lze řízení o popření takto určeného otcovství zahájit i bez návrhu, vyžaduje-li to zřejmý zájem dítěte a mají-li být naplněna ustanovení zaručující základní lidská práva.

§ 420

Účastníci

(1) Účastníky jsou žena, která dítě porodila, dítě a muž, který o sobě tvrdí nebo o němž je tvrzeno, že je otcem dítěte (domnělý otec), nebo jehož otcovství má být popřeno.

(2) Byl-li podán návrh proti opatrovníku, který byl jmenován domnělému zemřelému otci, je účastníkem tento opatrovník.

§ 421

Ztráta způsobilosti být účastníkem

(1) Zemře-li po zahájení řízení navrhovatel, a další k návrhu oprávněná osoba ve lhůtě k tomu soudem stanovené nevyjádří zájem na pokračování v řízení, soud řízení zastaví.

(2) Zemře-li v průběhu řízení zahájeného na návrh jiné k tomu oprávněné osoby domnělý otec, pokračuje soud v řízení s opatrovníkem, kterého zemřelému jmenuje.

(3) Zemře-li po zahájení řízení domnělý otec, který byl navrhovatelem, vyzve soud matku a dítě, zda mají zájem v řízení pokračovat a stanoví jim lhůtu pro toto vyjádření. Pokud se ve lhůtě k tomu stanovené nevyjádří nebo se oba vyjádří tak, že s pokračováním řízení nesouhlasí, soud řízení zastaví. Jinak platí ustanovení odstavce 2 obdobně.

§ 422

Spojení řízení

S řízením o určení otcovství je spojeno řízení o péči o nezletilé dítě a o výživě nezletilého dítěte. To neplatí, jde-li o řízení podle § 415 a 416.

§ 423

Rozhodnutí

Ve věci samé rozhoduje soud rozsudkem.

§ 424

Zastavení řízení

Bylo-li otcovství k dítěti určeno v řízení podle § 415 nebo 416, soud řízení o určení otcovství zastaví.

§ 425

Prominutí zmeškání lhůty

(1) Byl-li návrh na popření otcovství podán po uplynutí popěrné lhůty, soud může do 4 měsíců od podání návrhu zmeškání lhůty prominout, vyžaduje-li to zájem dítěte a veřejný pořádek. K rozhodnutí nařídí soud jednání, je-li to třeba.

(2) Po právní moci rozhodnutí o návrhu na prominutí zmeškání lhůty nařídí soud jednání. Rozhoduje-li o zamítnutí návrhu z důvodu podání po uplynutí popěrné lhůty, není třeba jednání nařizovat.

Pododdíl 3

Řízení o určení a popření mateřství

§ 426

Pro řízení o určení a popření mateřství se použijí ustanovení o řízení o určení a popření otcovství přiměřeně.

Oddíl 4

Řízení ve věcech osvojení

Pododdíl 1

Řízení ve věcech osvojení nezletilého

§ 427

Předmět řízení

Ve věcech osvojení soud zejména

- a) přijímá prohlášení o udělení souhlasu k osvojení,
- b) rozhoduje o předání dítěte do péče před osvojením,
- c) rozhoduje o určení, zda je třeba souhlasu rodičů k osvojení,
- d) rozhoduje o návrhu rodičů, kteří dali souhlas s osvojením, na vydání dítěte,
- e) rozhoduje o osvojení,
- f) rozhoduje o utajení osvojení,
- g) rozhoduje o nařízení dohledu nad úspěšností osvojení.

§ 428

Místní příslušnost

- (1) Pro řízení je příslušný obecný soud toho, kdo má být osvojen (osvojenec).
- (2) Pro řízení o předání dítěte do péče před osvojením do ciziny je příslušný soud, v jehož obvodu je Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí.

§ 429

Zahájení řízení

(1) Řízení lze zahájit jen na návrh.

(2) Byly-li osvojení a jeho okolnosti utajeny nebo pokrevní rodič a jeho souhlas k osvojení utajeny, může soud i bez návrhu rozhodnout o jejich odtajnění, odůvodňuje-li to velmi závažná situace ohrožující osvojené dítě na životě nebo na zdraví.

(3) Odůvodňují-li to okolnosti případu, rozhodne soud i bez návrhu o nařízení dohledu nad osvojitelem a osvojencem na dobu nezbytně nutnou, jejíž délku určí.

§ 430

Náležitosti návrhu při osvojení dítěte z ciziny nebo do ciziny

Jde-li o osvojení dítěte z ciziny nebo do ciziny a navrhovatel k návrhu nepřipojil rozhodnutí příslušného orgánu veřejné moci o souhlasu s osvojením, poskytne soud navrhovateli lhůtu k doplnění návrhu. Pokud navrhovatel návrh ve lhůtě k tomu stanovené nedoplní, soud návrh odmítne.

§ 431

Účastníci

(1) Účastníkem je osvojenec, jeho zákonný zástupce a, nejde-li o rozhodnutí o tom, zda je třeba souhlasu rodičů k osvojení, také ten, kdo má v úmyslu osvojence osvojit (osvojitel). Nestanoví-li zákon jinak, jsou účastníky také rodiče osvojence.

(2) Nezletilý rodič starší 16 let má v řízení plnou procesní způsobilost.

(3) Účastníkem je také manžel osvojitele, je-li třeba k osvojení jeho souhlasu.

§ 432

Rodič osvojence

(1) Rodič osvojence není účastníkem, pokud

- a) byl zbaven rodičovské odpovědnosti a současně práva dát souhlas k osvojení,
- b) jeho svéprávnost byla ve věci udělení souhlasu k osvojení omezena,
- c) udělil souhlas k osvojení před podáním návrhu na osvojení.

(2) Rodič osvojence přestává být účastníkem dnem právní moci rozhodnutí o tom, že není třeba k osvojení jeho souhlasu.

§ 433

Povinnost opětovně jednat s rodičem osvojence

(1) Soud je povinen s rodičem osvojence opětovně jednat jako s účastníkem,

- a) byl-li souhlas k osvojení účinně odvolán,
- b) bylo-li změněno rozhodnutí o určení, že není třeba jeho souhlasu k osvojení,
- c) bylo-li změněno nebo zrušeno rozhodnutí o omezení jeho svéprávnosti ve věci udělení souhlasu k osvojení, nebo
- d) byla-li mu znovu přiznána rodičovská odpovědnost nebo alespoň právo dát souhlas k osvojení.

(2) Byl-li rodičem, který dal souhlas s osvojením, podán návrh na vydání dítěte, je rodič účastníkem jen v té části řízení, v níž se rozhoduje o tomto návrhu.

§ 434

Zastoupení

(1) Nezletilý osvojenec, který není plně svéprávný, je v řízení zastoupen opatrovníkem, kterým soud jmenuje zpravidla orgán sociálně-právní ochrany dětí.

(2) Byl-li jmenován opatrovníkem nezletilého orgán sociálně-právní ochrany dětí, který podal podnět nebo návrh na zahájení řízení, jmenuje soud na návrh opatrovníka jiného.

§ 435

Rozhodnutí

O určení, zda je třeba souhlasu rodičů k osvojení, o dohledu a o osvojení rozhoduje soud rozsudkem.

§ 436

Prohlášení o souhlasu s osvojením

(1) Prohlásí-li rodič poté, co byl poučen o podstatě a důsledcích prohlášení souhlasu s osvojením, o podstatě osvojení a o podmínkách odvolání souhlasu s osvojením, vůči soudu, že dává souhlas s osvojením, zapíše soud obsah prohlášení do protokolu. Protokol rodič, jenž prohlášení učinil, podepíše.

(2) Kterýkoli okresní soud je povinen sepsat prohlášení podle odstavce 1 a neprodleně je postoupit soudu příslušnému, který vede řízení ve věcech osvojení k osvojení, k jehož osvojení byl souhlas udělen. Nebylo-li ve vztahu k nezletilému, k němuž bylo prohlášení podle odstavce 1 učiněno, dosud zahájeno řízení ve věcech osvojení, založí soud ve věci spis a věc postoupí soudu příslušnému podle § 428. Ten udělení souhlasu oznámí příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Není-li možné příslušnost soudu určit, oznámí soud udělení souhlasu orgánu sociálně-právní ochrany dětí ve svém obvodu.

(3) Odvolal-li rodič souhlas s osvojením, postupuje soud podle odstavců 1 a 2 obdobně.

§ 437

Dokazování

(1) V řízení ve věcech osvojení soud vyslechne alespoň jednou rodiče osvojence, a to i pokud nejsou účastníky. To neplatí, pokud

- a) rodič není schopen projevít svou vůli nebo rozpoznat následky svého jednání nebo je ovládnout,
- b) rodič se zdržuje na neznámém místě a toto místo se nepodařilo soudu ani při vynaložení potřebné pečlivosti v součinnosti s dalšími orgány veřejné moci zjistit,
- c) rodič byl zbaven rodičovské odpovědnosti a současně práva dát souhlas k osvojení, nebo
- d) svéprávnost rodiče byla ve věci udělení souhlasu k osvojení omezena.

(2) Soud v řízení vyslechne manžela osvojitele.

§ 438

Předání osvojovaného dítěte do péče

Před rozhodnutím o předání osvojovaného dítěte do péče budoucího osvojitele ihned poté, co dali oba rodiče souhlas k osvojení nebo ihned, jakmile to zdravotní stav dítěte dovolí, provede soud stejná šetření, která podle jiného právního předpisu provádí pro rozhodnutí o předání dítěte do péče před osvojením.

§ 439

Určení, zda je třeba souhlasu rodičů s osvojením

Vysloví-li soud, že není třeba souhlasu obou rodičů k osvojení, jmenuje soud pro udělení souhlasu s osvojením opatrovníka.

§ 440

Změna poměrů

(1) Soud na návrh zruší rozsudek, kterým bylo určeno, že k osvojení dítěte není třeba souhlasu rodičů, změní-li se poměry. Byl-li návrh na změnu rozsudku pravomocně zamítnut, lze opětovný návrh podat nejdříve po uplynutí 1 roku od právní moci zamítavého rozhodnutí.

(2) Rozsudek, kterým bylo určeno, že k osvojení dítěte není třeba souhlasu rodičů, nelze zrušit, bylo-li dítě pravomocně osvojeno.

§ 441

Přerušení řízení

(1) Byl-li podán návrh na určení otcovství k osvojení, soud řízení přeruší do doby, než bude o návrhu na určení otcovství rozhodnuto.

(2) Byl-li podán návrh na svěření dítěte do péče jiné osoby, která tvrdí, že je blízkým příbuzným osvojence, soud řízení přeruší do doby, než bude o návrhu na svěření do péče rozhodnuto.

§ 442

Prohlášení blízkého příbuzného osvojence

(1) Prohlásí-li v řízení ve věcech osvojení blízký příbuzný osvojence, u něž není třeba k osvojení souhlasu rodičů, že je schopen a ochoten o dítě pečovat, zahájí soud řízení o svěření dítěte

do péče jiné osoby. Není-li soud soudem příslušným pro řízení podle § 467, postoupí věc neprodleně soudu příslušnému.

(2) Po zahájení řízení podle odstavce 1 platí ustanovení § 441 odst. 2 obdobně.

§ 443

Příjmení osvojence

(1) V rozsudku, jímž se vyslovuje osvojení, uvede soud i příjmení, které osvojenec bude mít.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí pro rozsudek o zrušení osvojení přiměřeně.

§ 444

Utajení osvojení

(1) Vyhověl-li soud návrhu na utajení osvojení podanému osvojitelem nebo osvojencem, je jednání ve věci samé neveřejné. Soud činí i další vhodná opatření k utajení osvojení.

(2) Podal-li pokrevní rodič návrh na utajení jeho osoby a souhlasu s osvojením, platí odstavec 1 obdobně.

Pododdíl 2

Řízení o osvojení zletilého

§ 445

Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný obecný soud toho, kdo má být osvojen (osvojenec).

§ 446

Zahájení řízení

Řízení lze zahájit jen na návrh.

§ 447

Náležitosti návrhu

Byl-li podán návrh na osvojení zletilého, ze kterého nevyplývá, zda se zletilý osvojenec k návrhu připojil, vyzve soud navrhovatele, aby ve lhůtě k tomu soudem stanovené návrh doplnil. Nepřipojí-li se zletilý osvojenec k návrhu ve lhůtě k tomu soudem stanovené, soud návrh odmítne.

§ 448

Účastníci

(1) Účastníkem je osvojenec, jeho dítě a ten, kdo má v úmyslu osvojení osvojit (osvojitel).

(2) Účastníkem je také manžel osvojitele, je-li třeba k osvojení jeho souhlasu.

§ 449

Zastoupení

Zletilý osvojenec, jehož svéprávnost byla omezena, je v řízení zastoupen zákonným zástupcem nebo opatrovníkem, kterého k tomuto účelu jmenuje soud.

§ 450

Dokazování

Soud v řízení vyslechne rodiče osvojenice, jde-li o osvojení zletilého, které je obdobou osvojení nezletilého, dítě osvojenice, umožňuje-li mu jeho rozumová a volní vyspělost vyjádřit svůj názor ve věci osvojení, a manžela osvojenice.

§ 451

Rozhodnutí

(1) Ve věci samé rozhoduje soud rozsudkem.

(2) Je-li to třeba, rozhodne soud o příjmení osvojenice.

Oddíl 5

Péče soudu o nezletilé

Pododdíl 1

Zvláštní ustanovení o předběžné úpravě poměrů dítěte

§ 452

Předběžné opatření upravující poměry dítěte

(1) Ocitlo-li se nezletilé dítě ve stavu nedostatku řádné péče bez ohledu na to, zda tu je či není osoba, která má právo o dítě pečovat, nebo je-li život dítěte, jeho normální vývoj nebo jiný důležitý zájem vážně ohrožen nebo byl-li narušen, soud předběžným opatřením upraví poměry dítěte na nezbytně nutnou dobu tak, že nařídí, aby dítě bylo umístěno ve vhodném prostředí, které v usnesení označí.

(2) Vhodným prostředím se rozumí výchovné prostředí u osoby nebo zařízení způsobilého zajistit nezletilému řádnou péči s ohledem na jeho fyzický a duševní stav, jakož i rozumovou vyspělost a umožnit realizaci případných jiných opatření stanovených předběžným opatřením. Předběžným opatřením podle odstavce 1 lze svěřit dítě i do pěstounské péče na přechodnou dobu, po kterou rodič nemůže dítě ze závažných důvodů vychovávat, nebo po jejímž uplynutí lze dítě svěřit do péče

před osvojením, dát souhlas rodiče s osvojením či rozhodnout o tom, že není třeba souhlasu rodiče k osvojení.

§ 453

Místní příslušnost

(1) K rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření je příslušný obecný soud navrhovatele.

(2) Je-li předběžné opatření nařízeno, soud předá po provedení jeho výkonu věc neprodleně soudu příslušnému podle § 467. Má-li soud, kterému byla věc předána, za to, že není soudem uvedeným podle § 467, předloží věc k rozhodnutí o příslušnosti svému nadřízenému soudu; tímto rozhodnutím je soud, jehož příslušnost byla určena, vázán.

§ 454

Zahájení řízení

(1) Předběžné opatření může soud nařídit jen na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

(2) Návrh na předběžné opatření musí obsahovat kromě obecných náležitostí návrhu na zahájení řízení jméno nezletilého, jména, povolání a bydliště ostatních účastníků, jsou-li navrhovatelé známa, vylíčení rozhodujících skutečností odůvodňujících nařízení předběžného opatření, označení osoby, které má být dítě předáno do péče. Neobsahuje-li návrh všechny náležitosti, a pro tyto vady není možné o návrhu rozhodnout ve lhůtě k tomu stanovené, soud návrh odmítne. Ustanovení o opravení nebo doplnění podání, které neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo které je nesrozumitelné nebo neurčité, se nepoužije.

§ 455

Zastoupení nezletilého

(1) Nezletilý nemusí být zastoupen; nemá-li nezletilý zákonného zástupce nebo nemůže-li jej zákonný zástupce v řízení zastupovat, jmenuje mu soud příslušný podle § 467 opatrovníka bezodkladně po předání věci. Opatrovníkem soud jmenuje zpravidla orgán sociálně- právní ochrany dětí.

(2) Byl-li jmenován opatrovníkem nezletilého orgán sociálně-právní ochrany dětí, který podal návrh na předběžné opatření, jmenuje soud na návrh opatrovníka jiného.

§ 456

Lhůta pro rozhodnutí

O návrhu na předběžné opatření soud rozhodne bezodkladně, nejpozději do 24 hodin od jeho podání.

§ 457

Vykonatelnost

Rozhodnutí, kterým bylo návrhu vyhověno, je vykonatelné vydáním. Jeho výrok je závazný pro každého.

§ 458

Doručování

Rozhodnutí se doručuje účastníkům až při provedení jeho výkonu. Účastníkům, kteří nebyli při provedení výkonu přítomni, rozhodnutí doručí dodatečně soud příslušný podle § 445 spolu s vyrozuměním, že byl proveden jeho výkon.

§ 459

Trvání předběžného opatření

(1) Předběžné opatření trvá po dobu 1 měsíce od jeho vykonatelnosti.

(2) Předběžného opatření, kterým se dítě svěřuje do pěstounské péče na přechodnou dobu podle § 452 odst. 2 věty druhé, trvá 3 měsíce od jeho vykonatelnosti; bylo-li před uplynutím doby

zahájeno řízení ve věci samé, pak trvá do doby, než se stane vykonatelným rozhodnutím, kterým se toto řízení končí, nebo rozhodnutí, kterým bylo předběžné opatření zrušeno.

§ 460

Prodloužení doby trvání předběžného opatření

(1) Bylo-li před uplynutím doby podle ustanovení § 459 odst. 1 zahájeno řízení ve věci samé, může soud předběžné opatření na dobu nejvýše 1 měsíce opakovaně prodloužit tak, aby celková doba trvání předběžného opatření nepřesáhla 6 měsíců od jeho vykonatelnosti. Poté lze dobu trvání předběžného opatření výjimečně prodloužit jen tehdy, nebylo-li z vážných důvodů a objektivních příčin možné v této době skončit důkazní řízení ve věci samé.

(2) Postupoval-li soud, kterému byla věc předána podle § 453 odst. 2 věty druhé, a nebylo-li o příslušnosti nadřízeným soudem dosud rozhodnuto, rozhodne o prodloužení doby trvání soud, který předběžné opatření nařídil.

§ 461

Mezinárodní prvek

Byl-li podán návrh na vydání předběžného opatření podle § 452 a ve věci samé není dána pravomoc českých soudů podle jiného právního předpisu, lhůta podle § 459 se nepoužije. Celková doba trvání předběžného opatření však v takovém případě nesmí překročit 6 měsíců.

§ 462

Zrušení předběžného opatření

(1) Rodiče nezletilého, orgán sociálně-právní ochrany dětí a opatrovník podle § 455 mohou kdykoli soudu navrhnout zrušení předběžného opatření. O takovém návrhu musí soud rozhodnout bezodkladně, nejpozději do 7 dnů. Byl-li návrh zamítnut, může jej oprávněná osoba, neuvede-li v něm jiné důvody, opakovat až po uplynutí 14 dnů od právní moci rozhodnutí.

(2) O zrušení rozhoduje soud příslušný podle § 467. Ustanovení § 460 odst. 2 se použije přiměřeně.

§ 463

Odvolání

Bylo-li podáno ve lhůtě odvolání proti rozhodnutí o předběžné úpravě poměrů dítěte soudu příslušnému podle § 467, nemůže být odmítnuto pro opožděnost.

§ 464

Vyhovění odvolání soudem prvního stupně

Usnesení o předběžné úpravě poměrů dítěte může k odvolání změnit přímo soud prvního stupně, pokud odvolání v celém rozsahu vyhoví.

§ 465

Lhůta pro rozhodnutí o odvolání

(1) Bylo-li rozhodnutí o návrhu na nařízení předběžného opatření napadeno včasným odvoláním a nepostupoval-li soud prvního stupně podle § 464, předloží věc odvolacímu soudu do 15 dnů od podání odvolání.

(2) Odvolací soud rozhodne o odvolání proti rozhodnutí o předběžném opatření podle § 452 do 7 dnů od předložení věci.

Pododdíl 2

Řízení ve věcech péče soudu o nezletilé

§ 466

Předmět řízení

V řízení soud rozhoduje zejména ve věcech

- a) jména a příjmení nezletilého dítěte,
- b) péče o nezletilé dítě,
- c) výživy nezletilého dítěte,
- d) styku s nezletilým dítětem,
- e) rodičovské odpovědnosti,
- f) poručenství,
- g) opatrovnictví nezletilého dítěte,
- h) předání nezletilého dítěte,
- i) navrácení nezletilého dítěte,
- j) pro nezletilé dítě významných, na nichž se rodiče nemohou dohodnout,
- k) souhlasu s právním jednáním nezletilého dítěte,
- l) zastupování nezletilého dítěte,
- m) péče o jmění nezletilého dítěte,

n) ústavní výchovy nezletilého dítěte a jiných výchovných opatření,

o) ochranných opatření,

p) pěstounské péče,

q) určení data narození nezletilého dítěte,

r) přiznání svéprávnosti nezletilému dítěti,

s) přivolení souhlasu a odvolání souhlasu zákonného zástupce k samostatnému provozování obchodního závodu nebo k jiné obdobné výdělečné činnosti.

§ 467

Místní příslušnost

(1) Pro řízení je příslušný obecný soud nezletilého dítěte.

(2) Není-li příslušný soud znám nebo nemůže-li včas zakročit, zakročí soud, v jehož obvodu se nezletilý zdržuje. Jakmile však je to možné, postoupí věc soudu příslušnému.

§ 468

Zahájení řízení

(1) Řízení podle § 466 písm. j), l) a m) lze zahájit jen na návrh zákonného zástupce.

(2) Řízení podle § 466 písm. r) a s) lze zahájit jen na návrh nezletilého nebo jeho zákonného zástupce.

(3) Bylo-li nařízeno předběžné opatření podle § 452, zahájí soud příslušný podle § 467 bezodkladně poté, co mu byla věc předána nebo co bylo rozhodnuto o jeho příslušnosti, i bez návrhu řízení o péči o nezletilého. Osobě, které bylo nezletilé dítě na základě předběžného opatření podle § 452 předáno do péče, se doručuje usnesení o zahájení řízení ve věci samé a rozhodnutí ve věci samé.

§ 469

Zastoupení

(1) Dítě je v řízení zastoupeno opatrovníkem, kterého soud pro řízení jmenuje. Opatrovníkem soud jmenuje zpravidla orgán sociálně-právní ochrany dětí.

(2) Byl-li jmenován opatrovníkem nezletilého orgán sociálně-právní ochrany dětí, který podal podnět nebo návrh na zahájení řízení, jmenuje soud na návrh opatrovníka jiného.

(3) Ustanovení odstavce 1 neplatí pro řízení podle § 468 odst. 2. V těchto řízeních má nezletilý plnou procesní způsobilost.

§ 470

Postavení Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí

Jde-li o věci se vztahem k cizině, může být zmocněncem účastníka Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí.

§ 471

Rozhodnutí

(1) Ve věci samé rozhoduje soud rozsudkem.

(2) Ve věcech péče soudu o nezletilé rozhoduje soud s největším urychlením.

§ 472

Náležitosti rozsudku

V rozsudku ve věcech styku s dítětem, péče o dítě nebo navrácení dítěte soud účastníky poučí podle § 502, 503 a 504 o možnosti výkonu rozhodnutí a o způsobech jeho provedení.

§ 473

Předběžná vykonatelnost

Předběžně vykonatelné jsou rozsudky

a) odsuzující k plnění výživného,

b) jimiž se prodlužuje trvání výchovného opatření, kterým bylo dítě dočasně odňato z péče rodičů nebo jiné fyzické osoby¹⁾.

§ 474

Úkoly soudu při péči o nezletilé

(1) Za účelem ochrany zájmu dítěte soud vede rodiče k nalezení smírného řešení. Soud může rodičům uložit na dobu nejvýše 3 měsíců účast na mimosoudním smírčím nebo mediačním jednání nebo rodinné terapii, nebo jim nařídít setkání s odborníkem v oboru pedopsychologie.

(2) Soud vede rodiče, popřípadě poručníky nezletilých k řádnému plnění povinností při péči o nezletilého a správě jeho majetkových záležitostí. Vyřizuje podněty a upozornění fyzických a právnických osob stran péče o nezletilého a činí vhodná opatření.

(3) O vhodnosti a účelnosti navržených nebo zamýšlených opatření soud zpravidla zjistí názor orgánu vykonávajícího sociálně-právní ochranu dětí, který je obeznámen s poměry.

§ 475

Změna poměrů

(1) Změní-li se poměry, může soud změnit rozhodnutí týkající se výkonu povinností a práv vyplývajících z rodičovské odpovědnosti nebo rozhodnutí o výživném pro nezletilé dítě.

(2) Dojde-li k podstatné změně poměrů nebo k neshodě mezi rodiči a pěstounem v podstatné záležitosti týkající se dítěte, může dítě, rodič nebo pěstoun navrhnout soudu změnu práv a povinností, zrušení pěstounské péče, nebo jiné rozhodnutí.

§ 476

Odvolání

Schválil-li soud ve věcech péče soudu o nezletilé rozsudkem dohodu rodičů, nejsou rodiče oprávněni podat odvolání do výroku, jímž byla dohoda schválena.

§ 477

Postup po nabytí zletilosti dítěte v řízení o jeho výživě

Nabude-li dítě v průběhu řízení o jeho výživě zletilosti, dokončí soud řízení podle ustanovení tohoto pododdílu.

Pododdíl 3

Zvláštní ustanovení pro řízení o navrácení nezletilého dítěte ve věcech mezinárodních únosů dětí

§ 478

Použití ustanovení

Ustanovení tohoto pododdílu se použijí pro řízení o návrhu na navrácení nezletilého dítěte ve věcech mezinárodních únosů dětí podle mezinárodní smlouvy, která je součástí právního řádu²⁾, nebo podle přímo použitelného předpisu Evropské unie³⁾).

§ 479

Místní příslušnost

Pro řízení je příslušný soud, v jehož obvodu má sídlo Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí.

§ 480

Zahájení řízení

Řízení lze zahájit jen na návrh.

§ 481

Účastníci

(1) Účastníky jsou

a) ten, kdo tvrdí, že jeho právo na péči o dítě, vykonávané podle právního řádu státu, v němž dítě mělo svůj obvyklý pobyt bezprostředně před přemístěním nebo zadržením, bylo porušeno (navrhovatel),

b) ten, o němž navrhovatel tvrdí, že právo na péči o dítě, vykonávané podle právního řádu státu, v němž dítě mělo svůj obvyklý pobyt bezprostředně před přemístěním nebo zadržením, porušuje (odpůrce),

c) dítě.

(2) Je-li účastníkem nezletilý rodič dítěte, který není plně svéprávný a dosáhl věku 16 let, má v tomto řízení plnou procesní způsobilost.

(3) Nezletilý rodič dítěte, který není plně svéprávný a nedosáhl věku 16 let, musí být v řízení zastoupen zákonným zástupcem, pokud soud dospěje k závěru, že jeho rozumová a volní vyspělost mu neumožňuje jednat v řízení samostatně.

§ 482

Zastoupení

(1) Dítě je v řízení zastoupeno opatrovníkem, kterým soud zpravidla jmenuje orgán sociálně-právní ochrany dětí.

(2) Byl-li jmenován opatrovníkem nezletilého orgán sociálně-právní ochrany dětí, který podal podnět nebo návrh na zahájení řízení, jmenuje soud na návrh opatrovníka jiného.

(3) Proti usnesení o jmenování opatrovníka není odvolání přípustné.

§ 483

Rozhodnutí

Ve věci samé soud rozhoduje rozsudkem.

§ 484

Předběžná vykonatelnost

Rozsudek, jímž bylo návrhu vyhověno, je předběžně vykonatelný.

§ 485

Přerušení řízení

(1) Řízení nelze přerušit, ledaže soud rozhodl, že požádá soudní orgán Evropské unie o rozhodnutí o předběžné otázce.

(2) V řízení nelze prominout zmeškání lhůty.

§ 486

Opatření soudu

(1) Soud činí i bez návrhu vhodná opatření k zajištění podmínek pro navrácení dítěte, přičemž zejména učiní opatření k

a) soudnímu dohledu nad pohybem dítěte na území státu,

b) zabránění dítěti opustit území státu bez souhlasu soudu,

c) zabránění narušení osobních vazeb mezi dítětem a navrhovatelem.

(2) Soud na návrh navrhovatele rozhodne též o prozatímní úpravě styku navrhovatele s dítětem, osvědčí-li navrhovatel právo na péči o dítě.

(3) O přijetí vhodných opatření soud rozhoduje bezodkladně, zpravidla bez slyšení účastníků. Proti usnesení, kterým byla vhodná opatření podle odstavce 1 uložena, není odvolání přípustné.

§ 487

Jednání

(1) Soud nařídí ve věci jednání, které se musí konat do 3 týdnů od podání návrhu.

(2) Při jednání vyslechne soud navrhovatele a odpůrce. Soud také zjistí názor dítěte.

(3) Dojde-li v průběhu jednání k dohodě mezi navrhovatelem a odpůrcem, pokud jde o péči o dítě a styk s ním, uloží soud odpůrci povinnosti pro něj z dohody vyplývající předběžným opatřením.

§ 488

Nedostavení se odpůrce

Jestliže se odpůrce k nařízenému jednání nedostaví bez včasné a důvodné omluvy a nevyjádří se k návrhu navrhovatele ani v písemné formě, má se za to, že nemá proti návrhu na navrácení dítěte námitek. O tomto následku nedostavení se musí být odpůrce poučen.

§ 489

Rozhodnutí

(1) Nejsou-li dány důvody zvláštního zřetele hodné, vydá soud rozhodnutí ve věci samé zpravidla do 6 týdnů od zahájení řízení; vydá-li soud rozhodnutí po uplynutí této lhůty, uvede v odůvodnění rozhodnutí skutečnosti, pro které nebylo možné tuto lhůtu dodržet.

(2) Soud může v rozhodnutí podmínit nebo podmíněně odložit navrácení dítěte, a to splněním přiměřených záruk navrhovatelem nebo vydáním rozhodnutí anebo učiněním jiných opatření orgány státu, do něhož má být dítě navraceno.

§ 490

Odvolání

(1) Bylo-li podáno odvolání proti rozsudku o navrácení dítěte, předá soud prvního stupně věc soudu odvolacímu do 7 dnů od podání odvolání. O odvolání rozhodne odvolací soud do 30 dnů od předání věci.

(2) Odvolací soud může odložit vykonatelnost usnesení odsuzujícího k navrácení dítěte, pokud k navrácení dítěte nedošlo. O odložení vykonatelnosti rozhodne do 3 dnů od předložení věci.

§ 491

Obnova řízení a zmatečnost

Žaloba na obnovu řízení a žaloba pro zmatečnost nejsou přípustné.

Díl 2

Výkon rozhodnutí

Oddíl 1

Zvláštní ustanovení o výkonu rozhodnutí ve věci ochrany proti domácímu násilí

§ 492

Příslušnost soudu

Rozhodl-li soud podle § 405, výkon rozhodnutí zajistí bezodkladně vždy soud prvního stupně.

§ 493

Provedení výkonu

Výkon rozhodnutí se provede tak, že soud v součinnosti s příslušnými orgány veřejné moci vykáže povinného ze společného obydlí, odebere mu všechny klíče od společného obydlí, které povinný drží, a popřípadě mu zakáže setkávat se s označenou osobou nebo ji jinak kontaktovat. Soud zároveň poskytne povinnému příležitost, aby si bezprostředně při výkonu rozhodnutí vyzvedl ze společného obydlí své osobní cennosti a osobní dokumenty, jakož i věci, které slouží jeho osobní potřebě; během trvání rozhodnutí podle § 405 pak povinnému umožní vyzvednout i věci nezbytné k výkonu jeho podnikatelské činnosti nebo výkonu povolání, případně věci nezbytné z jiného vážného důvodu.

§ 494

Věci povinného

Není-li povinný při výkonu rozhodnutí přítomen, poskytne mu soud na jeho žádost během doby trvání rozhodnutí podle § 405 příležitost, aby si ze společného obydlí vyzvedl věci uvedené v § 493.

§ 495

Adresa pro doručování

Při provedení výkonu rozhodnutí soud povinného rovněž vyzve, aby soudu sdělil adresu, na kterou mu bude možné po dobu trvání rozhodnutí podle § 405 doručovat písemnosti s tímto rozhodnutím souvisící, nebo aby si zvolil zástupce pro doručování písemností, a upozorní ho, že písemnosti mu budou doručovány uložení u soudu podle jiného právního předpisu, pokud výzvě nevyhoví.

§ 496

Opětovný výkon

Poruší-li povinný po provedení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 493 povinnost nevstupovat do společného obydlí a nezdržovat se v něm, soud kdykoliv a bezodkladně na návrh oprávněného provede opětovný výkon rozhodnutí vykazáním povinného ze společného obydlí.

Oddíl 2

Zvláštní ustanovení o výkonu rozhodnutí ve věcech péče soudu o nezletilé

Pododdíl 1

Zvláštní ustanovení o výkonu rozhodnutí o předběžné úpravě poměrů

§ 497

Výkon předběžného opatření podle § 452

(1) Nařídil-li soud předběžným opatřením, aby nezletilé dítě bylo předáno do vhodného prostředí, zajistí současně jeho bezodkladný výkon.

(2) Výkon rozhodnutí se provede tak, že soud v součinnosti s příslušnými orgány veřejné moci nezletilé dítě předá do vhodného prostředí; jestliže je dítě u jiné osoby nebo v zařízení, bude jim za účelem umístění do vhodného prostředí odňato. Ustanovení § 500 až 504, 507 a 508 se nepoužijí.

(3) Při výkonu rozhodnutí je třeba postupovat citlivě s ohledem na dítě tak, aby nedošlo k nepřijatelnému zásahu do jeho psychického a citového vývoje nebo jinému neodůvodněnému zásahu do jeho práv.

(4) S ohledem na věk a rozumové schopnosti je dítě informováno o důvodech a všech krocích spojených s výkonem rozhodnutí. Zejména se mu s přihlédnutím k jeho rozumovým schopnostem a citovým vazbám vysvětlí důvody, které vedly k tomuto výkonu, kam bude převezeno, případně se mu zodpoví otázky, které v této souvislosti položí.

§ 498

Místní příslušnost

Příslušným k výkonu tohoto rozhodnutí je soud, který nařídil předběžné opatření. Byla-li věc již předána soudu příslušnému podle § 467, je příslušný k výkonu rozhodnutí soud, kterému byla věc předána.

§ 499

Zastoupení nezletilého

Nezletilý nemusí být zastoupen; nemá-li nezletilý zákonného zástupce nebo nemůže-li jej zákonný zástupce v řízení zastupovat, jmenuje mu soud příslušný podle § 467 opatrovníka bezodkladně po provedení výkonu.

Pododdíl 2

Výkon rozhodnutí o péči o nezletilé děti

§ 500

Místní příslušnost

(1) Pro řízení je příslušný obecný soud nezletilého.

(2) K výkonu rozhodnutí ve věcech mezinárodních únosů nezletilého dítěte je příslušný soud, který rozhodnutí vydal.

§ 501

Výzva ke splnění povinnosti

(1) Shledá-li soud zvláštní důvody, nebo nebyl-li ten, kdo neplní soudní rozhodnutí nebo soudem schválenou dohodu o péči o nezletilé dítě a o úpravě styku s ním anebo rozhodnutí o navrácení dítěte, v rozhodnutí nebo dohodě poučen o následcích neplnění stanovených povinností, vyzve jej, aby soudní rozhodnutí nebo soudem schválenou dohodu plnil, a poučí jej o možnosti výkonu rozhodnutí ukládáním pokut nebo odnětím dítěte.

(2) Soud může požádat též příslušný orgán sociálně- právní ochrany dětí, aby vedl povinného k dobrovolnému plnění soudního rozhodnutí nebo soudem schválené dohody o péči o nezletilé dítě a o úpravě styku s ním anebo rozhodnutí o navrácení dítěte, aniž by bylo třeba nařizovat výkon rozhodnutí.

§ 502

Nařízení výkonu

(1) Soud nařídí výkon rozhodnutí uložením pokuty proti tomu, kdo neplní dobrovolně soudní rozhodnutí nebo soudem schválenou dohodu o péči o nezletilé dítě, popřípadě o úpravě styku s ním anebo rozhodnutí o navrácení dítěte.

(2) Výkon rozhodnutí uložením pokuty lze nařídít opětovně, jen je-li to účelné; výše jednotlivé pokuty nesmí přesahovat 50 000 Kč. Pokuty připadají státu a soud eviduje částku vymožených pokut.

§ 503

Další opatření

(1) Je-li to účelné, může soud

a) tomu, kdo neplní dobrovolně soudní rozhodnutí nebo soudem schválenou dohodu o péči o nezletilé dítě, popřípadě o úpravě styku s ním anebo rozhodnutí o navrácení dítěte, nařídít první setkání s mediátorem v rozsahu 3 hodin,

b) nejsou-li dány podmínky pro změnu rozhodnutí, stanovit plán navykacího režimu (dále jen „plán“), je-li to v zájmu dítěte; plán se stanoví tak, aby byl umožněn postupný kontakt dítěte s osobou oprávněnou ke styku s ním; soud zpravidla před stanovením plánu opatří odborné vyjádření o vhodnosti, obsahu, rozsahu a době trvání; výkonem kontroly plnění plánu soud pověří vhodnou osobu nebo zařízení, neprovádí-li soud výkon kontroly přímo,

c) rozhodnout o uložení povinnosti osobám, mezi kterými má být styk realizován, styk vykonávat pod dohledem orgánu sociálně-právní ochrany dětí,

d) nařídít povinnému setkání s odborníkem v oboru pedopsychologie.

(2) Shledá-li soud porušování plánu některým z účastníků, které má vliv na účel navykacího režimu, nebo dospěje-li k závěru, že navykací režim neplní svůj účel, plán zruší a přistoupí k výkonu rozhodnutí podle § 504.

§ 504

Odnětí dítěte

Zůstane-li postup soudu podle § 502 a 503 bezvýsledný nebo je-li po zahájení řízení z okolností případu zřejmé, že by tento postup zjevně nevedl ke splnění povinnosti, nařídí soud výkon

rozhodnutí odnětím dítěte proti tomu, u koho podle rozhodnutí nebo dohody nemá být, a jeho předání tomu, komu bylo podle rozhodnutí nebo dohody svěřeno nebo má být navraceno, anebo tomu, komu rozhodnutí nebo dohoda přiznávají právo na styk s dítětem po omezenou dobu. Výkon rozhodnutí odnětím dítěte a jeho předání tomu, komu rozhodnutí nebo dohoda přiznávají právo na styk s dítětem po omezenou dobu, lze podle věty první nařídit jen ve výjimečných případech. Rozhodnutí, kterým byl výkon rozhodnutí o odnětí dítěte nařízen, se doručuje povinnému až při provedení výkonu.

§ 505

Náklady řízení

Nákladem výkonu rozhodnutí jsou i

- a) ušlý výdělek a hotové výdaje osob zúčastněných na výkonu rozhodnutí odnětím dítěte,
- b) náklady účelně vynaložené s otevřením bytu a jiné místnosti povinného nebo jiné osoby podle § 509,
- c) náklady na nezbytné potřeby nezletilého dítěte při výkonu rozhodnutí,
- d) náklady na dopravu nezletilého dítěte spojené s jeho navrácením v případě mezinárodního únosu.

§ 506

Náhrada nákladů

Náklady výkonu rozhodnutí hradí povinný. Byly-li náklady účastníkům nahrazeny postupem podle § 507, hradí povinný náklady řízení státu. Stát má proti povinnému také právo na náhradu odměny mediátora za první setkání, kterou platil, pokud u povinného nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků.

§ 507

Čerpání pokut k náhradě nákladů dítěte

(1) Na návrh zákonného zástupce nebo opatrovníka nezletilého dítěte lze na základě rozhodnutí soudu čerpat peněžní prostředky k náhradě vynaložených a prokázaných nákladů, slouží-li k uspokojení nezbytných potřeb dítěte, a to do výše částky vymožených pokut, které jsou evidovány podle § 502.

(2) Soud čerpání peněžních prostředků zástupci nezletilého dítěte nepřizná v případech, pokud žadatel, kterému bylo uloženo plnit soudní rozhodnutí nebo soudem schválenou dohodu o péči o nezletilé dítě a o úpravě styku s ním anebo rozhodnutí o navrácení dítěte, toto rozhodnutí nebo dohodu sám dobrovolně neplní.

§ 508

Závaznost rozhodnutí

(1) Nařízení výkonu rozhodnutí podle § 504 je závazné pro každého. Soud jej provede v součinnosti s příslušnými státními orgány.

(2) Ustanovení § 497 odst. 3 a 4 se použije obdobně.

§ 509

Oprávnění při výkonu

Vyžaduje-li to provedení výkonu rozhodnutí odnětím dítěte, je ten, kdo provádí výkon, oprávněn provést prohlídku bytu a jiných prostor povinného nebo jiné osoby, jestliže je možné předpokládat, že se v nich dítě nachází; za tím účelem je oprávněn zjednat si přístup do bytu a jiných prostor povinného nebo jiné osoby. Tyto osoby jsou povinny umožnit přístup.

§ 510

Zrušení rozhodnutí v odvolacím řízení

Při rozhodování o odvolání podanému proti usnesení ve věcech výkonu rozhodnutí o péči o nezletilé děti lze rozhodnutí soudu prvního stupně zrušit jen z důvodů, které pro zrušení rozhodnutí v odvolacím řízení vymezuje občanský soudní řád. Šetření nebo dokazování, která jsou potřebná pro potvrzení nebo změnu usnesení soudu prvního stupně, provede odvolací soud buď sám nebo prostřednictvím soudu prvního stupně anebo dožádaného soudu.

Oddíl 3

Zvláštní ustanovení o výkonu rozhodnutí ve věcech výživného

§ 511

Místní příslušnost

K nařízení a provedení výkonu rozhodnutí a k činnosti soudu před nařízením výkonu rozhodnutí, jde-li o výkon rozhodnutí pro vymožení výživného nezletilého dítěte, je příslušný obecný soud nezletilého. Ustanovení o přenesení příslušnosti se použijí obdobně.

§ 512

Postavení Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí

Jde-li o věci se vztahem k cizině, může být v řízení o výkon rozhodnutí ukládajícího povinnost k placení výživného zmocněncem účastníka Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí.

§ 513

Činnost soudu před nařízením výkonu rozhodnutí

Jde-li o vymáhání výživného pro nezletilé dítě, poskytne soud na žádost účastníka pomoc při zjišťování bydliště toho, komu z rozhodnutí vyplývá povinnost. Soud přitom postupuje v součinnosti s jinými orgány veřejné moci.

ČÁST TŘETÍ

PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Přechodné ustanovení

§ 514

Řízení o popření otcovství zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona na návrh nejvyššího státního zástupce se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

Zmocňovací ustanovení

§ 515

Ministerstvo spravedlnosti stanoví vyhláškou jednací řád pro okresní, krajské a vrchní soudy, který upraví podrobněji pro vyřizování soukromoprávních věcí organizaci práce a úkoly zaměstnanců při výkonu soudnictví, včetně postupu notáře při provádění úkonů v řízení o pozůstalosti, a postup soudů při výkonu rozhodnutí. Zejména v něm stanoví, které jednoduché úkony svěřené předsedovi senátu nebo samosoudci mohou vykonávat justiční čekatelé nebo administrativní zaměstnanci a kterými úkony v řízení o pozůstalosti může notář pověřit své zaměstnance.

§ 516

Ministerstvo spravedlnosti stanoví vyhláškou

a) výši a způsob určení odměny a náhrady hotových výdajů notáře za úkony, které v řízení o pozůstalosti provedl jako soudní komisař,

b) výši a způsob určení odměny a náhrady hotových výdajů správce pozůstalosti.

§ 517

Výši a způsob určení odměny a náhrady hotových výdajů likvidačního správce upraví vláda nařízením.

Účinnost

§ 518

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2014.

Zeman v. r.

Rusnok v. r.

1) § 13a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 401/2012 Sb.

2) Úmluva o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí, vyhlášená pod č. 34/1998 Sb.

3) Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000.